

***Program reforme upravljanja javnim finansijama
2016 - 2020***

***Jun,
2018***

Sadržaj

Sadržaj	1
1. Kontekst Programa reformi upravljanja javnim finansijama	3
2. Sumarna analiza postojeće situacije	6
3. Ključni opšti ciljevi Programa reforme upravljanja javnim finansijama	15
4. Ciljevi i ključne reforme	19
4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje	19
4.1.1. Srednjoročni budžetski okvir, uključujući i fiskalnu strategiju	19
4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta	23
4.1.3. Kapitalni budžet	27
4.1.4. Unapređenje modela za makroekonomske projekcije.....	48
4.2. Izvršenje budžeta	34
4.2.1. Ubiranje prihoda.....	34
4.2.1.1. Poreska uprava.....	29
4.2.1.2. Jačanje kapaciteta Uprave Carina.....	30
4.2.1.3. Javne nabavke.....	37
4.2.1.4. Reforma Državne pomoći.....	38
4.2.2. Reforma Odeljenja sa upravljanje javnim dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i saradnju sa inostranstvom.....	43
4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola	43
4.4. Transparentno finansijsko izvještavanje i računovodstvo	49
4.4.1. Zamjena gotovinskog računovodstva i finansijskog izvještavanja obračunskim	49
4.5. Jačanje kapaciteta eksterne revizije	51
4.5.1. Državna revizorska institucija.....	54
4.5.2. Revizorsko tijelo.....	58
5. Transparentnost budžeta	55
6. Monitoring, izvještavanje i evaluacija	63

1. Kontekst Programa reformi upravljanja javnim finansijama

Strategija proširenja Evropske komisije za period 2014-15, u kojoj EK definiše preporuke državama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo, precizira princip „prvo fundamentalna pitanja“ (fundamentals first) koji se odnosi na tri osnovna stuba procesa proširenja, a koji obuhvata:

- 1) reformu javne uprave;*
- 2) vladavinu prava; i*
- 3) ekonomsko upravljanje.*

Potreba za daljim unapređenjem upravljanja javnim finansijama je jedna od ključnih oblasti važećih i budućih strateških dokumenata koji se odnose na reformu javne uprave u Crnoj Gori, imajući u vidu značaj reforme upravljanja javnim finansijama za dalji razvoj svih sektora privrede i za bolji kvalitet života svih građana. Programom reformi upravljanja javnim finansijama (Program) se definišu ključni reformski planovi za naredni period u ovoj oblasti, koji imaju za cilj povećanje odgovornosti i osiguranje pouzdanog finansijskog upravljanja, kroz unaprijeđenje ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti u upravljanju javnim resursima. Takođe, implementacija Programa će obezbijediti bolju koordinaciju i međuresorsku saradnju u planiranju, sprovođenju i monitoringu politika vezanih za makro i fiskalnu stabilnost, kao i alokaciju i korišćenje javnih resursa. Program bi trebao da, takođe, osigura unaprijeđenu transparentnost sistema upravljanja javnim finansijama i bolji slijed aktivnosti. Dodatno, Program istovremeno na nacionalni nivo preslikava napore koje države članice EU ulažu sa ciljem očuvanja makroekonomske i fiskalne stabilnosti u EU, na ovaj način doprinoseći da Crna Gora, nakon ispunjenja preduslova, pristupi EU kao država sa snažnim javnim finansijama i stabilnim ekonomskim upravljanjem. Stoga, reforma upravljanja javnim finansijama je neophodna kako bi se osigurala fiskalna održivost i pravilno upravljanje javnim finansijama u skladu sa odredbama zakonodavstva Evropske unije (EU) i za cilj ima ostvarenje rezultata koji će omogućiti značajno unapređenje funkcionisanja sistema budžeta, sistema upravljačke odgovornosti, izvršenja budžeta, unutrašnje i eksterne revizije.

Priprema i usvajanje Programa reformi upravljanja javnih finansija je, takođe, ključna osnova za osiguranje dalje podrške iz sredstava Instrumenta pretpriprustupne podrške (IPA) i jedan od preduslova za korišćenje sektorske budžetske podrške iz Ipe. Takođe, jedan od ciljeva Programa je da se sva raspoloživa sredstva, kako iz budžeta, tako i sredstva donatorske zajednice, objedine i tako se omogući bolja koordinacija i raspodjela prema nacionalnim prioritetima.

Treba naglasiti/definirati mjere koje su predviđene ovim Programom koje treba da omoguće pripremu naše zemlje za korišćenje Strukturnih fondova EU i uzeti u obzir i zaključke sa sastanaka Radne grupe za poglavlje 22- Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata na kojim se diskutovalo o mogućim modelima institucionalnog okvira za upravljanje kohezionom politikom.

Shodno planovima EK mehanizam sektorske budetske podrške će u Crnoj Gori u narednim godinama biti korišćen u oblastima: integrisanog upravljanja granicom, javnih finansija i reforme javne uprave.

Program je, istovremeno, značajan i kada je riječ o koordinaciji napora za ispunjenje mjerila za otvaranje ili zatvaranje pregovora u određenom broju pregovaračkih poglavlja, pri čemu posebno u pregovaračkim poglavljima: 5 - Javne nabavke; 8 – Konkurencija; 16 - Oporezivanje; 17 - Ekonomska i monetarna politika, 29 Carinska unija, 32 - Finansijska kontrola i 33 –Finansijske i budžetske odredbe.

Uzimajući u obzir ove elemente ¹Radna grupa Ministarstva finansija Crne Gore je, u saradnji sa Državnom revizorskom institucijom, Poreskom upravom, Upravom carina, Upravom za javne nabavke i Revizorskim tijelom definisala prioritete Programa reforme upravljanja javnim finansijama. Bliska saradnja ostvarena je i sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Radnom grupom zaduženom za pripremu nove Strategije reforme državne uprave, koja će obuhvatiti prioritete iz Programa koji su u značajnijoj mjeri vezani za ostala pitanja značajna za reformu javne uprave.

S obzirom na to da je Vlada Crne Gore u prethodnom periodu usvojila set sektorskih strategija iz oblasti upravljanja javnim finansijama, prioriteti Programa se značajnim dijelom zasnivaju na usvojenim strategijama, čiji je proces pripreme i usvajanja podrazumijevao organizovanje javnih rasprava i stalna usaglašavanja sa predstavnicima Evropske komisije. Riječ je o:

- Strategiji daljeg razvoja unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru u Crnoj Gori;*
- Strateškom planu razvoja Državne revizorske institucije;*
- Strategiji za prelazak javnog sektora na obračunsko računovodstvo; i*
- Strategiji za suzbijanje prevara i upravljanje nepravilnostima u cilju zaštite finansijskih interesa EU za period 2015-2017.*
- Akcionom planu za ispunjenje zahtjeva Kohezione politike (pregovaračko poglavlje 22).*

¹ Shodno zaključku Vladu kojim se zadužuje Ministarstvo finansija da ojača mehanizam koordinacije, realizacije i izvještavanje o napretku u realizaciji Programa formirani su Koordinaciona radna grupa i Operativni tim.

Istovremeno, Programom su po prvi put obuhvaćene neke od reformi, te će nadgledanje implementacije Programa predstavljati dodatnu vrijednost za koordinaciju uzajamno povezanih aktivnosti, a obezbijediće i dodatnu sinergiju koja je neophodna za dostizanje višeg kvaliteta planiranih rezultata.

Program reformi upravljanja javnim finansijama ima širok obuhvat i pokriva sve oblasti upravljanja javnim finansijama, uključujući:

- srednjeročno i godišnje planiranje resursa;*
- izvršenje budžeta;*
- računovodstvo i izvještavanje;*
- unutrašnju finansijsku kontrolu; i*
- eksternu reviziju.*

Ključni nosioci Programa su Ministarstvo finansija, Uprava za javne nabavke, Poreska uprava, Uprava carina, Državna revizorska institucija i Revizorsko tijelo, s tim da se Program , takođe, odnosi i na sve direktne korisnike budžeta u javnom sektoru.

U cilju osiguranja adekvatnih stručnih znanja i upoznavanja sa najboljom praksom država članica EU, realizacija dijela planiranih aktivnosti i obuka biće obezbijeđena u okviru:

- IPA 2014 projekta: Podrška politikama upravljanja javnim finansijama;*
- IPA 2014 projekta Podrška Upravi carina ;*
- IPA 2014 projekta Podrška Poreskoj upravi;*
- IPA 2014 projekta: Implementacija sistema elektronskih javnih nabavki; i*
- IPA 2014 višekorisničkog projekta: Jačanje ekonomskog upravljanja i upravljanja javnim finansijama.*

Od pravovremenog početka realizacije gore navedenih projekata, koji su ključan izvor neophodnog znanja koje je potrebno za transfer najboljih međunarodnih iskustava, će u velikoj mjeri zavisiti i implementacija Programa u rokovima koji su definisani ovim dokumentom. Dodatno, procjena budžeta navedenog u dokumentu data je okvirno i ista će biti revidirana shodno raspodjeli budžeta gore navedenih projekata po pojedinačnim aktivnostima.

Program je pripremila radna grupa koju su sačinjavali predstavnici resornih direktorata u Ministarstvu finansija (MF), Poreske uprave (PU), Uprave carina (UC) , Uprave za javne

nabavke (UJN), Državne revizorske institucije (DRI) i Revizorskog tijela. Održana je, kroz redovnu proceduru, javna rasprava sa predstavnicima civilnog društva.

Program reformi upravljanja javnim finansijama naglašava prioritetne ciljeve Vlade, identifikuje indikatore kako bi se mjerio napredak na ostvarenju ciljeva, ustavnovljava specifične ciljeve do 2017. do 2020. godine, definiše aktivnosti za svaki cilj pojedinačno i procjenjuje dodatne resurse neophodne da uprava realizuje planirane aktivnosti.

2. Sumarna analiza postojeće situacije

Odgovorno upravljanje fiskalnom politikom bilo je i ostaje strateško opredeljenje Crne Gore. Fiskalna stabilnost nije samo preduslov za ukupnu ekonomsku stabilnost i dugoročni privredni rast, već i preduslov za pristup međunarodnim finansijskim tržištima. Stabilne javne finansije Crne Gore značajne su i u kontekstu pregovora za članstvo u EU, posebno u dijelu što se tiče ispunjavanja uslova za dobijanje sektorske budžetske podrške. Strateški dugoročni cilj Crne Gore u oblasti javnih finansija i dalje ostaje smanjenje javnog duga, odnosno duga kao procenta BDP-a i isti se može ostvariti kombinacijom trendova ove dvije makroekonomske kategorije. Vlada Crne Gore je uvjerena da se taj cilj kvalitetnije ispunjava stvaranjem uslova i podsticanjem ubrzanog ekonomskog rasta, što u slučaju Crne Gore podrazumijeva značajna infrastrukturna ulaganja.

Prioriteti Programa se dijelom oslanjaju na iskustva stečena u prethodnim reformama, ali, takođe, uzimaju u obzir komentare i gledišta prikupljena kroz proces organizovane javne rasprave i potrebu za usklađivanjem sa najboljom praksom EU.

Sumarna analiza rezultat je ocjene trenutne situacije i najbolje evropske i međunarodne prakse i rezultat je rada institucija Vlade. Pored toga, analiza uzima u obzir slabosti koje su identifikovane u PEFA procjeni Svjetske banke iz 2013; SIGMA Procjeni za 2015. godinu sa osnovnim mjerenjem primjene principa; SIGMA Procjeni za 2014. godinu o reformi državne uprave, kao i izvještajima o skriningu za relevantna pregovaračka poglavlja.

Godišnji budžetski proces je adekvatan i rutinski se sprovodi. Rok predviđen zakonom se poštuje, a budžetske informacije u agregatnom obliku redovno se dostavljaju javnosti. Međutim, postojeće prakse upravljanja javnom potrošnjom karakteriše nedostatak srednjoročnog finansijskog planiranja i, u većini slučajeva, fokus uprave na usklađenost sa pravilima i procedurama, više nego na ostvarenje veće vrijednosti za novac. Pravni okvir za sistem unutrašnje finansijske kontrole (PIFC) je donešen, odnosno sistemi i pravila postoje, ali još uvijek nije osigurana konzistentna primjena. Zakonodavstvo u Crnoj Gori jasno definiše ulogu Skupštine, Vlade i Ministarstva finansija kada je riječ o procesu budžetiranja. Skupština je nadležna za usvajanje godišnjeg Zakona o budžetu, čiji predlog podnosi Vlada, kao i za usvajanje Završnog računa budžeta i ima ovlaštenje da mijenja

budžet i za to ne postoje zakonski definisana ograničenja. Skupštinski odbori nadležni su za: analizu makroekonomske osnove, fiskalne politike i detaljne procjene prihoda i rashoda. Pored toga, skupštinski Odbor za ekonomiju, budžet i finansije razmatra izvještaj revizije u vremenskom okviru od dva mjeseca nakon njihovog prijema i odobrava preporuke DRI. U praksi promjene godišnjeg budžeta od strane Skupštine su ograničene. Vremenski okvir za pripremu i usvajanje godišnjeg budžeta je jasno i u potpunosti definisan.

***Sistem upravljanja javnim finansijama** još uvijek ima slabosti. U smislu unapređenja ukupnog sistema javnih finansija u Crnoj Gori, kao i usaglašavanja propisa sa pravnom tekovinom EU, Skupština Crne Gore je usvojila Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti (Sl. list br. 20/14 od 25. aprila, 2014. i 56/14 od 24. decembra, 2014.) kojim su uvedena numerička fiskalna pravila i srednjoročni budžetski okvir. Fiskalna pravila su uspostavljena, a Ministarstvo finansija je počelo da redovno objavljuje informacije u vezi tih pravila. Članom 26 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti utvrđena je i obaveza Državne revizorske institucije da vrši ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti. U skladu sa zakonskom obavezom, DRI je izradila izvještaje o ocjeni primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti za 2015. godinu i 2016. godinu. Državna revizorska institucija je u aprilu 2017. godine usvojila Smjernice za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti uz ekspertsku podršku SIGMA-e.*

Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje

*Razvoj snažnijeg **srednjeročnog budžetskog okvira** otpočeo je utvrđivanjem konkretnih sektorskih budžetskih limita za sva ministarstva u instrumentu za srednjoročno budžetsko planiranje, odnosno Smjernicama za makroekonomsku i fiskalnu politiku (koje Vlada usvaja svakog proljeća). Ipak, i dalje postoje slabosti, imajući u vidu da sektorski planovi nisu vezani za srednjoročno finansijsko planiranje i da resorna ministarstva i ostale potrošačke jedinice ne dostavljaju sistematski input za srednjoročno finansijsko planiranje. Finansijska odjeljenja u resornim ministarstvima ne posjeduju neophodne vještine za srednjoročno planiranje. Stoga je potrebna implementacija najboljih praksi iz EU i sprovođenje srednjeročnog budžetskog okvira i izmjene postojećih procedura. Dodatno, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti predviđa da Vlada priprema fiskalnu strategiju. **PEFA 2013** izvještaj prepoznaje da postoje sektorske strategije, ali i naglašava da iste ne sadrže projekcije raspoloživosti sredstava i da sistemski ne obuhvataju povezane operativne i troškove održavanja postojećih i novih projekata. U **PEFA 2013** izvještaju višegodišnja perspektiva je ocijenjena sa C+, dok je proces budžetiranja ocijenjen bolje i to ocjenom B+. **SIGMA 2015** izvještaj navodi da Ministarstvo finansija treba da razvije sistem sektorskih inputa za resorna ministarstva za srednjoročni budžetski okvir, uključujući pripremu neophodnih podzakonskih akata i ostalih pravila i smjernica za sektorske srednjoročne finansijske planove (na nivou ministarstava). Dodatno, Ministarstvo finansija treba da pripremi programe obuke za zaposlene u resornim ministarstvima i nezavisnim organima koji su zaduženi za budžetiranje i definisanje*

politika, što uključuje i pripremu srednjoročnih planova potrošnje u sistemu strateškog planiranja.

U cilju uspostavljanja osnovnih načela dobrog fiskalnog upravljanja, u kome se vide jasne veze između budžetiranja i politika Vlade, Crna Gora treba da unaprijedi **programsko budžetiranje**, koje predstavlja neophodan korak za unapređenje odgovornosti i izvještavanja o učincima institucija državne uprave. Iako je osnovna struktura uspostavljena, sistem još uvijek nije u potpunosti razvijen, nijesu uvedeni indikatori uspješnosti i nijesu u potpunosti uspostavljene veze između budžetiranja zasnovanog na rezultatima i politika Vlade. **PEFA 2013** naglašava da potrošačke jedinice pripremaju budžete po programima, ali da oni ne uključuju podatke o planiranim dobicima i rezultatima, dok **SIGMA 2015** preporučuje da Ministarstvo finansija treba da unaprijedi informacije o učincima u srednjoročnim i ostalim budžetskim planskim dokumentima.

Kapitalni budžet sastavni je dio godišnjeg zakona o budžetu za čije su sprovođenje nadležni Direkcija za saobraćaj i Direkcija javnih radova. Potrebno je raditi na jačanju kapaciteta ovih institucija i unaprijeđenju sistema koordinacije i nadzora. Takođe, proces planiranja i realizacije kapitalnih projekata potrebno je dodatno unaprijediti kroz poboljšanje projektne klasifikacije, unapređenje procesa utvrđivanja prioritetnih projekata, transparentnost realizacije investicija od javnog interesa i bolju povezanost kapitalne potrošnje sa Vladinim razvojnim ciljevima, kao i sektorskim budžetskim programima. **SIGMA 2015** naglašava da su godišnje procedure za planiranje kapitalnih investicija odvojene od planiranja budžeta ministarstava i procjenjuje da su manje transparentne.

Unapređenje modela za makroekonomske projekcije

U okviru IPA 2017 projekta „Podrška za procjenu makroekonomskog uticaja strukturnih reformi“ biće unaprijeđen postojeći model za makroekonomske projekcije, u smislu konzistentnosti, kao i razvijen model za procjenu uticaja strukturnih reformi definisanih u Programu ekonomskih reformi i Pravcima razvoja na makroekonomske indikatore.

Crnogorski makroekonomski model sastojace se od: modela za makroekonomske projekcije i modela procjene uticaja koji ce se koristiti za simulacije politike zasnovane na različitim scenarijima politike (what if analiza). Ova dva modula ce biti integrisana i omogucice procjenu uticaja standardnih makroekonomskih indikatora, tj oba modula ce se dopuniti i usaglasiti jedan sa drugim. Makroekonomski model ce obuhvatiti izradu korisničkog interfejsa, a osnovni cilj ekonometrijskog modela je da pruži projekcije glavnih makroekonomskih varijabli. Da bi se zadovoljile karakteristike crnogorske ekonomije, model koji ce se razviti imaće karakteristike modela za malu i otvorenu ekonomiju, s obzirom na specifične karakteristike monetarnog sektora u crnogorskoj ekonomiji.

Model ce sadržati mehanizme koji ce omoguciti uključivanje dugoročnih efekata strukturnih politika na agregatnu ponudu, kao i kratkoročni uticaj na tražnju, odnosno omogucice razvoj scenarija u zavisnosti od oblasti u kojima ce se vršiti finansiranje.

Takođe, bitan segment pomenutog modela odnosi se na fiskalni dio, koji će doprinijeti boljim projekcijama i planiranju javnih finansija. Prelomni korak u razvoju modela biće definisanje ciljnih varijabli npr ekonomski rast, stopa zaposlenosti, koji će se proučavati u vezi sa primijenjenim politikama formulisanim u relevantnim strateškim dokumentima. Na taj način će se postići jedan od glavnih ciljeva takvog modela - uglavnom da se obezbijedi pravi instrument kroz koji će se optimizovati i opravdati distribucija finansiranja konkretnih mjera/politika.

Izvršenje budžeta

Kada je riječ o **oporezivanju**, prethodni period obilježio je veliki broj otvorenih stečajnih postupaka, ekonomska kriza i nelikvidnost privrednih subjekata, što je uslovalo formiranje određenog iznosa neizmirenih poreskih obaveza koje predstavljaju teret sa kojim se suočava Poreska uprava. Kako bi ukazala na važnost rješavanja ovog problema, Poreska uprava kvartalno objavljuje liste najvećih poreskih dužnika sa iznosima duga. Ovaj problem akcentovao je i Ministarstvo finansija, koje je u tom cilju donijelo zakonska rješenja iz kojih proizilaze mjere za čije je operativno sprovođenje zadužena Poreska uprava. I u uslovima ekonomske krize Poreska uprava je redovno servisirala naplatu javnih prihoda koji pripadaju budžetu i premašivala postavljeni Plan. Razlog ovakvog ostvarenja, između ostalog, su i mjere preduzete sa ciljem suzbijanja sive ekonomije i aktivnosti vezane za kontrolu poreskih obveznika (naročito velikih), kao i posvećenost zaposlenih u Poreskoj upravi. Dinamičan **razvoj e-usluga Poreske uprave** je korak naprijed ka smanjenju administrativnih barijera poreskim obveznicima prilikom izvršavanja obaveza. E-usluge pokrivaju online i interno podnošenje prijave za PDV, porez na dobit, finansijskih iskaza i povraćaj PDV-a. Međutim, neophodno je prilagođavanje i integrisanje IT sistema, tako da njegove promjene omoguće nastavak razvoja administrativnih kapaciteta Poreske uprave, potrebnih za usklađivanje sa procesom Evropskih integracija i drugim međunarodnim obavezama. **PEFA 2013** navodi da su pravni okvir i procedure Poreske uprave jasne i da Poreska uprava i Uprava carina imaju dobro razvijene kanale za obuku i informisanje poreskih obveznika. Poreski obveznici su registrovani u bazama podataka ali veze među njima, kao i sa nacionalnim bazama podataka i ostalim izvorima informacija o potencijalnim obveznicima još uvijek nisu elektronske i ocjenjuje ubiranje prihoda sa D+, dok se registracija i procjena ocjenjuju sa B.

U naplati prihoda **Uprava carina** u kontinuitetu postiže dobre rezultate na što ukazuju svi relevantni pokazatelji, dok reforme i transformacija institucije u moderan servis teku planiranom dinamikom. Učinjen je snažan iskorak u pravcu jačanja integriteta. Takođe, ojačana je carinska saradnja sa carinskim službama zemalja regiona i država članica EU, međunarodnim organizacijama i institucijama kao i sa privrednim okruženjem. Posvećenost i efikasnost u borbi protiv sive ekonomije ogleda se kroz pojačane carinske kontrole što je rezultiralo većom naplatom prihoda. Od januara 2015 uspješno je realizovana migracija nadležnosti u oblasti akciza, zaustavljen je trend pada u naplati akciza i povećana je naplata. Uprava carina postavila se kao servis privredi i uspostavila

je sledeće elektronske servise koji su u funkciji: elektronsko podnošenje deklaracija, elektronska razmjena podataka sa privrednim subjektima, TARICG Integrirana carinska tarifa, elektronski servis za privredu koji omogućava carinskim obveznicima praćenje stanja na garancijama, potraživanja i uplate. Takođe, omogućila je i određenim državnim organima kao npr. Upravi policije i Poreskoj upravi pristup svom sistemu izveštavanja preko elektronskih izveštaja, dok na međunarodnom nivou vrši elektronsku razmjenu informacija sa drugim carinskim službama regiona kroz SEED sistem i sa IRU (International Road Union) u vezi sa TIR karnetima. Usklađivanje zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i jačanje administrativnih kapaciteta odvija se takođe planiranom dinamikom, međutim, najveći izazov u carinskoj oblasti je razvoj i povezivanje svih neophodnih IT sistema u cilju interkonektivnosti i interoperabilnosti istih sa IT sistemima EU. Implementaciju IT sistema kroz projekte, Uprava carina, će kao i do sada planirati u okviru podrške iz IPA II sredstava i u okviru projekata koje vode međunarodne organizacije, međutim, realizacija istih će u velikoj mjeri zavisiti od raspoloživosti IPA II sredstava.

Kada je riječ o **javnim nabavkama**, nadležne institucije su operativne i uspostavljene u skladu sa zakonodavstvom EU. Crnogorski Zakon o javnim nabavkama obezbjeđuje dovoljan nivo usaglašenosti sa evropskim zakonodavstvom. Međutim, budući da se evropsko zakonodavstvo u ovoj oblasti značajno mijenja, biće potrebne dalje izmjene zakonodavstva. U ovom kontekstu, neophodno je dalje pojednostavljenje suvišnih pravila, što bi omogućilo da fokus bude na većoj vrijednosti za novac u javnim nabavkama. Kada je riječ o elektronskim nabavkama važeći Zakon o javnim nabavkama obezbjeđuje odgovarajući okvir za uvođenje elektronskih nabavki u praksu. Trenutno se glavna potreba odnosi se na razvoj elektronske infrastrukture koja bi omogućila tehničko vođenje procesa nabavki elektronskim putem. Shodno tome, uvođenjem savremenog sistema elektronskih nabavki, Crna Gora će realizovati preporuke Evropske komisije u pogledu implementacionog kapaciteta, povećanja transparentnosti, smanjenja nepravilnosti uz istovremeno osiguravanje realizacije zakonskih odredbi EU o javnim nabavkama. U toku je priprema sistemskog zakona o javno-privatnom partnerstvu i koncesijama, uključujući i podzakonske akte kojima će se formirati centralno tijelo za nadgledanje i procjenu predloženih projekata. **PEFA 2013** izveštaj ocjenjuje javne nabavke stepenom B, dok **SIGMA 2015** ocjenjuje da je potrebno dalje usklađivanje sa pravnom tekovinom EU kako bi se zakonodavstvo i njegova primjena u potpunosti uskladili sa novim EU direktivama i navodi da Uprava za javne nabavke treba da otpočne s primjenom elektronskih javnih nabavki u skladu sa principima ustanovljenim u direktivama iz 2014.

Odjeljenje za **državnu pomoć** je u skladu sa preporukama Evropske Komisije, a u cilju poboljšanja i jačanja institucionalne osnove i nacionalnog pravnog sistema vezano za implementaciju pravila i procedura državne pomoći, kao i postizanja veće nezavisnosti u donošenju odluka Komisije za kontrolu državne pomoći, pristupilo izmjenama na postojećem Zakonu o kontroli državne pomoći ("Službeni list CG", br. 74/09 i 57/11). U ovom smislu, predviđeno je usvajanje novog pravnog okvira u oblasti državne pomoći za

III kvartal 2017. godine. Implementacija novina, koje će usvajanje novog Zakona o kontroli državne pomoći zahtijevati, sprovodiće se uz pomoć Projekata Unapređenje i jačanje institucionalnog i pravnog okvira u obasti državne pomoći i javnih nabavki, koji je predviđen programom IPA 2014-2020. Naime, početak aktivnosti na pomenutom projektu očekuje se u toku prvog kvartala 2018. godine. Projektom su obuhvaćene sledeće aktivnosti: kontinuiran rad na usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravilima državne pomoć, podršku kroz pregovarački proces i ispunjavanje obaveza vezanih za poglavlje 8, analize nacionalnih slučajeva državne pomoći u običajnom pravu Evropske zajednice (EZ), implementaciji ex- post kontrole mjera državne pomoći, kao i priprema za eventualne slučajeve otvaranja istražnih procedura. Takođe, projektom je predviđena izrada IT sistema "Informativni sistem državne pomoći Crne Gore", kao i brojni seminari koji imaju za cilj podizanje nivoa svijesti javnosti o problematici državne pomoći, seminari namjenjeni davaocima državne pomoći i sudijama, kao i obuke u cilju jačanja administrativnih kapaciteta i razmjenu praktičnih iskustava.

Kada je riječ o **javnom dugu**, IT sisteme za praćenje javnog duga i informacija potrebno je dopuniti sa funkcionalnošću kontrole i izvještavanja. Trgovanje obveznicama i trezorskim zapisima treba pojednostaviti elektronskim informacionim sistemom. Organizacija aktivnosti u oblasti javnog duga i upravljanja gotovinom u okviru Ministarstva finansija treba da se obavlja po jasno definisanim i razdvojenim odgovornostima na principu dualnosti. **SIGMA 2015** izvještaj navodi da u Crnoj Gori postoji rizik prekomjernog javnog duga u srednjem roku, iako je upravljanje javnim dugom dobro strukturirano i planirano, što je dalo pozitivne rezultate u 2014. Takođe, **SIGMA** izvještaj ocjenjuje da Ministarstvo finansija treba da pripremi srednjeročni plan za upravljanje javnim dugom, dok **PEFA 2013** ocjenjuje oblast Gotovina, dug i garancije stepenom B.

Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola

Važan dio reformi u oblasti javnih finansija predstavlja dalja implementacija **unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (PIFC)**. Trenutno osnovna slabost u pogledu unutrašnjih finansijskih kontrola predstavlja: nedostatak upravljačke odgovornosti na svim organizacionim nivoima, jer je upravljanje orijentisano na usklađenost budžeta, bez razmatranja određenih rizika prilikom donošenja odluka i pripreme detaljnih izvještaja i analize podataka, kao i postojanje samo osnovnih kapaciteta i ekspertize u nekim jedinicama za unutrašnju reviziju u smislu broja revizora i njihovih profesionalnih kompetencija. Sistem unutrašnje revizije uspostavlja se u skladu sa zahtjevima pregovaračkog poglavlja 32 za pristupanje EU, ali treba dalje razvijati kapacitete za kvalitetan revizorski rad. Ministarstvo finansija u cilju poboljšanja metodologije i standarda rada kontinuirano sprovodi sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije i finansijskog upravljanja i kontrole. Ovaj analitički posao je neophodno ojačati i naučene lekcije ugraditi u sveukupne procedure na nivou Vlade. **PEFA 2013** izvještaj navodi da je nedovoljan broj obučanih unutrašnjih revizora i da njihovi izvještaji još uvijek nisu dostigli uticaj izvještaja koji su pripremani u centralizovanom sistemu. Izvještaj ocjenjuje unutrašnju reviziju

ocjenom C+. **SIGMA 2015** izvještaj navodi da implementacija finansijskog upravljanja i kontrole na institucionalnom nivou zaostaje za razvojem okvira politika, kao i da ciljevi nisu uspostavljeni na sistematičan način u mnogim javnim tijelima, uključujući ministarstva; postoji nedostatak delegiranja donošenja odluka o finansijskom upravljanju na nivo ispod sekretara ministarstva. Ministarstvo finansija treba da dalje razvija kapacitete unutrašnje revizije, kao savjetodavne službe rukovodnog kadra sa ključnim fokusom na obezbjeđenju da sistem finansijskog upravljanja i kontrole bude operativan i efektivan. Ministarstvo finansija treba da ustanovi aranžmane za osiguranje kvaliteta u skladu sa međunarodnim standardima.

Transparentno finansijsko izvještavanje i računovodstvo

Računovodstveni standardi su definisani, ali ne omogućavaju obezbjeđivanje podataka koji bi bili u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor (IPSAS). Računovodstvo javnog sektora u Crnoj Gori organizovano je na modifikovanoj gotovinskoj osnovi koja ne obezbjeđuje dovoljno podataka za efikasno upravljanje javnim finansijama. Ne postoji bilans stanja, uspjeha, kao ni podaci o državnoj imovini. Nema obuke računovođa u javnom sektoru u skladu sa IPSAS standardima, dok IT sistem podržava jedino računovodstvo na gotovinskoj osnovi sa dodatnom funkcijom za praćenje obaveza. **SIGMA 2015** izvještaj ocjenjuje da Ministarstvo finansija treba da planira razvoj IT sistema kako bi osiguralo da računovodstveni sistemi u Trezoru mogu da obezbijede podatke na obračunskoj osnovi. Navodi i da su definisani računovodstveni standardi, ali da oni ne omogućavaju podatke usklađene sa zahtjevima IPSAS standarda.

Shodno zakonskim obavezama, a vodeći se načelom transparentnosti javnih finansija, Ministarstvo finansija na **mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou izvještava javnost o realizaciji Centralnog budžeta, odnosno javnih finansija**: (1) Na mjesečnom nivou, Ministarstvo izvještava o realizaciji prihoda i rashoda centralnog budžeta sa državnim fondovima, što je u skladu sa ranije objašnjenom reformom u javnim finansijama. Tom prilikom, Ministarstvo, koristeći metodu vremenskog prilagođavanja, izvještava po modifikovanom keš konceptu koji, u crnogorskom slučaju, znači prilagođavanje glavnih stavki izdataka (bruto zarada i socijalnih davanja) obračunskom konceptu knjiženja. Prihodi centralnog budžeta, kao i ostali rashodi prikazuju se po keš metodi. (2) Kvartalno, Ministarstvo finansija priprema izvještaj o realizaciji prihoda i rashoda u javnim finansijama, imajući u vidu obavezu lokalnih samouprava da kvartalno izvještavaju Ministarstvo o realizaciji svojih budžeta. Podaci se, takođe, prikazuju po modifikovanom keš principu. (3) Godišnje, Ministarstvo finansija, kroz izradu Zakona o završnom računu budžeta, u svrhu izračunavanja deficita javnih finansija i centralnog budžeta uključuje i stavku neto povećanja obaveza, što pripada obračunskom konceptu računovodstva, i predstavlja razliku između neizmirenih obaveza na početku i na kraju perioda. Uopšteno, sistem izvještavanja o implementaciji budžeta je ustanovljen, ali ima i određene slabosti, na primjer da neki izvještaji u toku godine obuhvataju samo agregatne podatke (ne za svako ministarstvo ili potrošačku jedinicu).

Jačanje kapaciteta eksterne revizije

Jačanje Državne revizorske institucije

*U oblasti **eksterne revizije**, ustavni i zakonski okvir za Državnu revizorsku instituciju ispunjava međunarodne zahtjeve koji garantuju njenu nezavisnost, ovlašćenja i organizaciju. DRI je donijela metodološke smjernice za revizorski rad i kontrolu kvaliteta revizije. Crna Gora treba da dalje unaprijedi organizacionu strukturu DRI sa fokusom na razvoju profesionalnih vještina revizorskog kadra, kroz procjenu neophodnih obuka za revizorski kadar. U tom kontekstu potrebno je izraditi Strategiju za upravljanje ljudskim resursima i Programa obuka. Neophodno je unaprijediti kapacitete revizije za sprovođenje širokog opsega revizija, uključujući finansijsku i reviziju uspjeha. Crna Gora treba dalje da osigurava efikasan mehanizam za izvještavanje i praćenje sprovođenja preporuka DRI. **PEFA 2013** izvještaj naglašava da su revizije prevashodno fokusirane na pouzdanost finansijskih izvještaja i na usklađenost transakcija sa važećim propisima i da je iskustvo u pogledu revizija uspjeha još uvijek ograničeno. Eksterna revizija je ocijenjena sa C+. Sa druge strane, **SIGMA 2015** izvještaj naglašava da DRI treba da razvije i usvoji inovirane priručnike za revizore, koji bi obuhvatili nove metodologije za finansijsku reviziju i reviziju uspjeha. Nadalje navodi da DRI treba da razvije i implementira Strategiju upravljanja ljudskim resursima i Strategiju obuke, kako bi se osigurao kontinuirani profesionalni razvoj revizorskog kadra, kao i da DRI treba da izradi i sprovede Strategiju komunikacije.*

Jačanje Revizorskog tijela

U sistemu implementacije programa koje finansira EU, Revizorsko tijelo je osnovano za vršenje revizije djelotvornosti i stabilnosti funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole sredstvima iz EU fondova. Revizorsko tijelo je funkcionalno i operativno nezavisno od svih učesnika u sistemu upravljanja i kontrole sredstava EU fondova.

Revizorsko tijelo sprovodi revizije na način propisan Zakonom o reviziji sredstava iz fondova EU, pravilima Evropske komisije i međunarodnim standardima revizije. Pored toga, Revizorsko tijelo je izradilo priručnik o procedurama, kojim se usmjerava i olakšava rad revizora tokom specifičnih koraka u reviziji.

Da bi se odgovorilo na sve veće zahtjeve EU, Revizorsko tijelo treba da poboljša planiranje na strateškom nivou koje obuhvata izradu strateškog plana razvoja Revizorskog tijela i akcionog plana za njegovo sprovođenje, kao i unapređenje opšte strategije revizije, u cilju uspostavljanja obuhvata i revizorske metodologije koja treba da se sprovodi kako bi se ispunili zahtjevi relevantne EU regulative.

Imajući u vidu važnost i kompleksnost revizije EU fondova, neophodno je da se procijeni potreba za obukom, kako bi se pripremio adekvatan program obuke za revizore u cilju poboljšanja njihovih vještina za sprovođenje svih vrsta revizija i za implementaciju revizorskih tehnika kroz primjenu odgovarajućih IT alata. Osim toga, Revizorsko tijelo treba da poboljša procedure za sprovođenje različitih vrsta revizija u skladu sa

međunarodnim standardima revizije i EK smjernicama, kao i da razvije metodologiju za osiguranje kvaliteta radi obezbjeđivanja razumnog uvjerenja da Revizorsko tijelo slijedi profesionalne standarde i zahtjeve propisane nacionalnom i EU regulativom.

IPA sredstva

Sistem upravljanja i kontrole **za indirektno upravljanje IPA sredstvima** je ustanovljen i baziran je na COSO okviru, koji je osnova i za PIFC politiku. Trenutno je sistem upravljanja IPA sredstvima u značajnoj mjeri izdvojen iz nacionalnih sistema za finansijsko upravljanje i kontrolu. U ovom trenutku može se reći da su ustanovljene neophodne strukture i kapaciteti i da je otpočeo praktičan rad vezano za javne nabavke, upravljanje ugovorima i finansijsku kontrolu. Imajući u vidu navedeno, sistem koji je uspostavljen je neophodno prvo provjeriti u praksi prije definisanja eventualnih reformi. Takođe, u Ministarstvu finansija formirano je posebno odjeljenje za suzbijanje nepravilnosti i prevara (AFCOS), koje je zaduženo za saradnju sa OLAF-om tj. Kancelarijom EK za borbu protiv prevara. Pored saradnje sa EK, AFCOS koordinira rad administrativnih, istražnih i sudskih institucija, koje su dio AFCOS mreže. Bitno je napomenuti da je potrebno ustanoviti procedure u vezi sa korišćenjem sredstava iz budžetske podrške, kao i da bi trebalo jačati kapacitete implementacionih tijela – Direktorata za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) i Direkcije javnih radova.

Opštine

Opštine u Crnoj Gori uživaju visok stepen nezavisnosti kada je riječ o rashodima, kao i mogućnost zaduženja do granice od 10% realizovanih tekućih prihoda u godini koja prethodi godini zaduživanja, a uz prethodnu saglasnost Vlade. Imajući u vidu loše pokazatelje stanja javnih finansija na lokalnom nivou, Vlada je u prethodnom periodu inicirala niz mjera u pravcu saniranja javnih finansija lokalnih samouprava:

- 1) reprogram poreskog duga po osnovu poreza i doprinosa na zarade zaposlenih u ukupnom iznosu od 89,07 miliona eura. Od ovog iznosa 74,45 miliona eura je reprogramirano na 20 godina počev od 01. jula, 2015. godine za opštine koje su korisnici Egalizacionog fonda dok je 14,62 miliona eura, koje se odnosi na opštine čiji je fiskalni kapacitet viši od prosječnog, reprogramirano na period od 5 godina;
- 2) ugovori o reprogramu poreskog duga sa 13 opština, kojima je predviđeno da opštine koje potpišu ugovor o reprogramu dužne da utvrde dinamiku rješavanja viška zaposlenih u skladu sa Planom unutrašnje reorganizacije javnog sektora. Ugovorom je predviđena i obaveza opština da prilikom svakog novog zapošljavanja prethodno obezbijede pozitivno mišljenje Ministarstva finansija;
- 3) izdavanje garancija opštinama za kreditni aranžman koji bi omogućio izmirenje obaveza i neizmirenih dugova, refinansiranje postojećih kreditnih obaveza i racionalizaciju uprave, i to u iznosu od 107 miliona eura. S obzirom da je državna

garancija sredstvo obezbjeđenja ovih kredita opštine se mogu zadužiti po znatno povoljnijim uslovima u odnosu na zaduživanje u prethodnom periodu.

U Crnoj Gori su uloge i nadležnosti vezane za upravljanje javnim finansijama definisane i ključne institucije generalno imaju neophodan minimum resursa za obavljanje svojih dužnosti. Ipak, kapaciteti za planiranje i sprovođenje reformi u ovoj oblasti zahtijevaju dodatnu podršku. Takođe, ne postoji dodjeljena nadležnost i resursi za koordinaciju reforme upravljanja javnim finansijama kroz čitavu upravu. Ključni sistemski nedostatak se odnosi na ograničene kapacitete resornih ministarstava i ostalih potrošačkih jedinica, koji nemaju osoblje obučeno za finansijske analize, planiranje i savjetovanje menadžera na operativnom nivou.

Imajući u vidu rezultate analize, fokus Programa je na nivo centralne vlade i ne obuhvata javna preduzeća i lokalne samouprave u Crnoj Gori.

3. Ključni opšti ciljevi Programa reforme upravljanja javnim finansijama

Reforma upravljanja javnim finansijama ima dvostruki cilj: Prvi se odnosi na spremnost Crne Gore da identifikuje, preduprijedi i upravlja fiskalnim rizicima, prekomjernim fiskalnim deficitima i štetnim makroekonomskim neravnotežama, dok se drugi odnosi na činjenicu da reforma treba da obezbijedi da je javna potrošnja strukturisana na način da maksimizira razvojni uticaj na privredu i osigura bolji kvalitet života svih građana.

Naziv indikatora	2018	2019	2020
Javni dug u odnosu na BDP	66,51%	66,13%	59,70%
Stopa ekonomskog rasta mjerena BDP	3,0	2,7	2,6 ²

Na osnovu analize situacije i slabosti identifikovanih u različitim podsektorima upravljanja javnim finansijama, prioritetni ciljevi Programa su definisani i grupisani u sljedeće oblasti reforme:

- 1) Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje;*
- 2) Izvršenje budžeta;*
- 3) Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola;*
- 4) Transparentno finansijsko izvještavanje i računovodstvo;*
- 5) Jačanje kapaciteta eksterne revizije.*

² Podaci preuzeti iz Programa ekonomskih reformi 2018-2020 i pratiće izmjene u okviru PER-a.

U okviru prve oblasti, **Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje, srednjeročni budžetski okvir treba da bude ojačan.** Potreban je novi pristup planiranja i to kroz razvoj kredibilnog srednjeročnog budžetskog okvira koji služi kao osnova za godišnje planiranje. Fokus će biti na unapređenju srednjeročnog budžetskog planiranja u cilju boljeg povezivanja sektorskih strategija sa srednjeročnim finansijskim planiranjem, odnosno strateških Vladinih ciljeva sa ciljevima budžetskih programa. Nadalje, Vlada je posvećena **uvođenju programskog budžeta** u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. U vezi sa tim, neophodno je razviti detaljnu programsku strukturu budžetskih korisnika, definisati ciljeve pojedinačnih programa i kreirati indikatore učinka u skladu sa Akcionim planom ili druge metode mjerenja rezultata ispunjavanja programskih ciljeva. Efikasan sistem mjerenja učinaka potrošačkih jedinica je potreban u cilju povećanja efikasnosti i transparentnosti javnih finansija. Dodatno, **kapitalno budžetiranje treba da bude ojačano i transparentije.** Kada je u pitanju kapitalni budžet potrebno je unaprijediti njegovu projektnu strukturu, prikaz kapitalnih projekata i njihov opis, kao i izvještavanje o statusu projekata koji se realizuju. Na ovaj način biće poboljšana transparentnost budžeta i sveobuhvatnost budžetske dokumentacije. Da bi se u punoj mjeri sprovele predviđene aktivnosti i ispunili zadati ciljevi potrebno je unaprijediti kadrovske kapacitete i informacione sisteme koji služe za planiranje i izvršenje budžeta.

Unapređenje modela za makroekonomske projekcije. Kako projekcije makroekonomskih indikatora predstavljaju osnovu za projekcije javnih finansija i izradu Zakona o budžetu, kao i drugih značajnih strateških dokumenata, unaprijeđeni model će omogućiti bolje projekcije u svim segmentima finansijskog planiranja i samim tim smanjiti razliku između ostvarenog i planiranog.

Kada je riječ o oblasti **Izvršenja budžeta**, fokus je na unapređenju upravljanja prihodima, uspostavljanju efikasnog, transparentnog i konkurentnog sistema javnih nabavki, kao i kvalitetnijem praćenju i izvještavanju o javnom dugu. Poreska uprava je bila uspješna u povećanju efikasnosti ubiranja prihoda, ali su **potrebni dodatni naponi za smanjenje administrativnih barijera za sprovođenje poreskih propisa.** Neophodno je prilagođavanje i integrisanje IT sistema, tako da njegove promjene omoguće nastavak razvoja administrativnih kapaciteta Poreske uprave, potrebnih za usklađivanje sa procesom Evropskih integracija i drugim međunarodnim obavezama. **Zakon o javnim nabavkama** treba u potpunosti uskladiti sa pravnom tekovinom obezbjeđujući povećanje transparentnosti i smanjenje neregularnosti. **Uvođenjem sistema elektronskih javnih nabavki** povećaće se konkurencija, skratiti procedure i smanjiće se trškovi javnih nabavki. **Upravljanje dugom zahtjeva unaprijeđeni monitoring i izvještavanje** kroz jačanje kapaciteta, implementaciju novih IT rješenja i bolje strateško planiranje.

Takođe, Uprava carina je bila veoma uspješna po pitanju efikasne naplate prihoda i ostvarivanja plana budžeta. Nastavljene su aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, na jačanju administrativnih kapaciteta za implementaciju zakonodavstva, ojačana je međunarodna saradnja sa carinskim službama EU i nadležnim

direktoratima EK kao i sa međunarodnim organizacijama: Međutim, **potrebno je nastaviti sa jačanjem kapaciteta carinske službe u cilju obezbjeđivanja još efikasnije naplate prihoda, obezbjeđivanja sigurnosti carinskog područja i zaštite društva kao i stvaranju boljih uslova za poslovanje privrednog okruženja.** Najveći izazov za carinsku službu predstavlja razvoj i povezivanje svih neophodnih IT sistema shodno zahtjevima EU i omogućavanje njihove interkonektivnosti i interoperabilnosti sa IT sistemima carinskih službi država članica EU.

Unutrašnju finansijsku kontrolu u javnom sektoru treba implementirati u skladu sa zahtjevima EU koji će podržati pozitivne tendencije kada su u pitanju efektivnost, ekonomija i efikasnost. Stoga je u oblasti - **Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola**, dalji napredak neophodan **u jačanju upravljačke odgovornosti na principima delegiranja odgovornosti i ovlašćenja, kao i jačanju kapaciteta unutrašnje revizije.** Dodatno, **poseban fokus će biti na PIFC** kao sredstvu za detekciju i borbu protiv neregularnosti, prevara i korupcije kroz sveobuhvatna unutrašnja pravila i procedure. Aktivnosti su u potpunosti u skladu sa zahtjevima iz pregovaračkog poglavlja 32, koje je jedno od najvažnijih i horizontalnih pregovaračkih poglavlja.

Nacionalni računovodstveni standardi i izvještavanje treba da budu u skladu sa međunarodnom praksom. Odgovorno upravljanje javnim finansijama, kao jedan od preduslova makroekonomske stabilnosti, zahtijeva kvalitetne finansijske informacije, koje su od suštinskog značaja za odlučivanje u javnim finansijama, kako na državnom, tako i na nivou lokalne samouprave. Stoga, poglavlje **Finansijsko izvještavanje i računovodstvo** uključuje dalje reforme koje su potrebne na uvođenju elemenata obračunskog računovodstva. Značajne promjene su potrebne u budžetskom računovodstvu i sistemu finansijskog izvještavanja, zakonodavstvu, IT sistemima, kao i intenzivna obuka računovođa u javnom sektoru.

U oblasti **eksterne revizije**, ustavni i zakonodavni okvir **Državne revizorske institucije (DRI)** kao i zakonodavni okvir **Revizorskog tijela** ispunjavanju međunarodne zahtjeve koje garantuju nezavisnost, mandat i organizaciju institucije. Potrebno je ojačati revizorske kapacitete za sprovođenje širokog opsega različitih revizija. Iz tog razloga se peta oblast odnosi na jačanje kapaciteta eksterne revizije što podrazumjeva **jačanje kapaciteta DRI i Revizorskog tijela.**

Jačanje kapaciteta DRI ima za cilj unapređenje procesa vršenja revizije, jačanje revizorskih kapaciteta i transparentnosti upotrebe javnih finansija, dok jačanje kapaciteta Revizorskog tijela ima za cilj ispunjavanje zahtjeva EU u odnosu na reviziju sistema, reviziju operacija i reviziju godišnjih izvještaja.

Uzimajući u obzir da budžet centralne vlade predstavlja oko 90% javnih finansija, Program je usmjeren na ostvarenje napretka u sistemima upravljanja javnim finansijama koji se odnose na centralni nivo, uključujući sva ministarstva i ostale potrošačke jedinice državnog budžeta. Na osnovu rezultata koji budu ostvareni na centralnom nivou, biće

donijeta odluka o uključivanju lokalnih samouprava u narednom periodu. Nadalje, u vršenju poslova lokalne samouprave opština je samostalna i njena prava ne mogu biti uskraćena ili ograničena aktima državnih organa, osim u slučajevima i pod uslovima utvrđenim zakonom, u skladu sa Ustavom. Ministarstvo finansija u skladu sa svojim nadležnostima pruža pomoć pojedinim opštinama koje imaju finansijske probleme. Imajući u vidu da je najveći izazov u carinskoj oblasti razvoj i povezivanje svih neophodnih IT sistema u cilju interkonektivnosti i interoperabilnosti istih sa IT sistemima EU, ovi prioriteti nisu uključeni u Program, već su obuhvaćeni u IPA Sektorski planski dokument za sektor Demokracija i upravljanje.

Kada je u pitanju **finansijsko izvještavanje**, uvođenje srednjoročnog finansijskog okvira, programskog budžeta i računovodstvenih standarda će dovesti do poboljšanja u ovoj oblasti. Ministarstvo finansija trenutno realizuje projekat koji će omogućiti praćenje svih potpisanih ugovora korisnika budžeta kroz SAP sistem, i s tim u vezi ugovorenih obaveza, kao i praćenje procesa javnih nabavki koje su za njih vezane kroz sve faze. Na ovaj način poboljšaće se kontrola ugovorenih obaveza, a time istovremeno i upravljanje likvidnošću jer će informacije o ugovorenim obavezama biti mnogo ranije dostupne u SAP sistemu nego što prispiju na realizaciju.

U odnosu na sredstva Instrumenta pretpristupne podrške, imajući u vidu da je sistem finansijskog upravljanja i kontrole razvijan na način da u najmanjoj mogućoj mjeri zahtjeva izmjene postojećeg zakonodavnog okvira, kao i da je tako razvijen sistem prepoznat od strane revizora Evropske komisije kao adekvatan za korišćenje IPA fondova, nije neophodno vršiti značajne promjene ili reforme, dok će unapređenje kvaliteta procjene regulatornog i fiskalnog uticaja (RIA) će biti obuhvaćeno novom Strategijom reforme javne uprave.

Skupština u Programu nema sopstvenih aktivnosti za jačanje kapaciteta, ali će mnoge od predloženih aktivnosti, uključujući unapređenje programskog budžeta i jačanje kapaciteta DRI, doprinijeti efektivnijoj skupštinskoj kontroli. Ukoliko se ostvare planirani ciljevi i transparentnost budžeta će generalno biti unaprijeđena.

4. Ciljevi i ključne reforme

4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje

4.1.1. Srednjoročni budžetski okvir, uključujući i fiskalnu strategiju

Cilj: Srednjoročni budžetski okvir odslikava Vladine politike i strateške ciljeve i sadrži fiksne limite potrošnje za sve potrošačke jedinice prvog nivoa

Trenutno u Crnoj Gori srednjoročni budžetski okvirne reflektuje u dovoljnoj mjeri srednjoročne ciljeve i prioritete Vlade. Ovo posebno iz razloga što u zakonodavstvu ne postoji jednoobrazan pristup definisanju srednjoročnih planskih dokumenata, odnosno sektorskih strategija posebno u dijelu ispunjenosti minimalnih uslova u pogledu njihovog sadržaja i kvaliteta, ne postoji institucija koja posjeduje eksplicitnu formalnu funkciju u vezi sa cjelokupnim upravljanjem planskim dokumentima, odnosno sva planska dokumenta ne sadrže procjenu fiskalnog uticaja njihovog sprovođenja na Budžet. Usljed navedenog, monitoring nad implementacijom planskih dokumenata potrebno je dodatno ojačati na način da se u prvi plan stave indikatori učinka. Predložene aktivnosti imaju za cilj uspostavljanje jednoobraznih zahtjeva u pogledu sadržaja sektorskih strategija, ocjene njihove usklađenosti sa glavnim planskim dokumentima Vlade odnosno zahtjevima iz procesa EU integracija pa u skladu sa tim bolje povezivanje planskih dokumenata sa budžetskim programima.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
Udio novih srednjoročnih sektorskih strategija u ukupnom broju strategija koje uključuju procjenu troškova za njihovu implementaciju, uključujući i potencijalna donatorska sredstva	60%	80%	100%
Prosječno odstupanje između limita budžetskih izdataka utvrđenih srednjoročnim budžetskim okvirom i stvarnih budžetskih rashoda planiranih godišnjim zakonom o budžetu	9%	7%	5%
Broj službenika obučenih za srednjoročno planiranje bazirano na principu od "vrha ka dnu"	0	52	72

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Izrada Fiskalne strategije u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2017</i>	<i>2017</i>	<i>40.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Priprema plana mjera fiskalne politike u slučaju odstupanja glavnih fiskalnih agregata od nivoa utvrđenih numeričkim fiskalnim pravilima</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>0€</i>	<i>Realizovano koristeći postojeće kapacitete</i>
<i>Sprovođenje obuka kadrova u cilju unapređenja planiranja rashoda u srednjem roku</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>135.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Sprovođenje obuka iz oblasti višegodišnjeg planiranja budžeta u cilju boljeg povezivanja strateških Vladinih politika sa ciljevima budžetskih programa</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>50.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Izraditi analizu funkcionalnosti postojećeg sistema strateškog planiranja uključujući</i>	<i>MEP</i>	<i>IV Kv. 2016</i>	<i>II Kv. 2017</i>	<i>0</i>	<i>Budžet i SIGMA</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>komparativnu analizu sistema koji postoje u susjednim državama</i>					
<i>Izraditi metodologiju za izradu strateških dokumenata uključujući utvrđivanje minimalnih uslova vezano za sadržaj sektorskih strategija</i>	<i>Generalni sekretarijat Vlade Ministarstvo finansija Ministarstvo javne uprave</i>	<i>IV Kv. 2016</i>	<i>III Kv. 2018</i>	<i>0</i>	<i>Budžet i SIGMA</i>
<i>Kreirati institucionalni i regulatorni okvir za strateško planiranje na nivou državne uprave / određivanje nadležnosti državnih institucija za implementaciju novog procesa planiranja</i>	<i>GSV</i>	<i>IV Kv. 2016</i>	<i>III Kv. 2018</i>	<i>0</i>	<i>Budžet</i>
<i>Unapređenje planiranja i prikazivanja višegodišnjih obaveza u budžetu</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2017</i>	<i>2019</i>	<i>30.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Razvoj i unapređenje</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>300.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>postojećeg IT sistema za budžetsko planiranje u smislu stvaranja uslova za planiranje u srednjem roku</i>					<i>projekat</i>
<i>Razvoj budžetskog cirkulara u dijelu planiranja višegodišnjih obaveza</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2017</i>	<i>2019</i>	<i>15.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Izrada i odobrenje regulative o zaradama državnih službenika</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2014</i>	<i>2016</i>	<i>0</i>	<i>Budžet</i>
<i>Implementacija novog softvera za obračun i kontrolu zarada u javnom sektoru³</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>600.000 €</i>	<i>IPA II (A III) Budžet</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizici:** *Sektorske strategije ne sadrže podatke o procjeni finansijskih sredstava za njihovo sprovođenje u srednjem roku ili su ti troškovi nerealno planirani; Sektorske strategije ne sadrže informacije o usaglašenosti troškova za realizaciju aktivnosti sa troškovima predviđenim srednjeročnim budžetskim okvirom; Nedovoljni kadrovski kapaciteti resornih ministarstava za planiranje i praćenje fiskalnog uticaja planskih dokumenata na Budžet Crne Gore; Nepostojanje centralnog organa za ocjenu usaglašenosti ciljeva sektorskih politika sa strateškim ciljevima Vlade.*

Ublažavanje rizika: *Kako bi se preduprijedili navedeni rizici planira se priprema Smjernica za izradu strateških dokumenata kako bi se propisali minimalni uslovi koje*

³ Zadnja dva indikatora su prikazana u Akcionom planu pod B) Izvršenje budžeta B.6. Reforma sistema zarada u javnom sektoru

planska dokumenta treba da zadovoljavaju u pogledu kvaliteta, usaglašenosti sa prioritetima Vlade i u pogledu procjene finansijskih sredstava neophodnih za njihovu implementaciju. Da bi kadrovski kapaciteti institucija u čijoj je nadležnosti predlaganje i donošenje strateških dokumenata bili unaprijeđeni sprovodiće se obuke službenika uključenih u proces pripreme strateških dokumenata. Imajući u vidu potrebu za boljim praćenjem implementacije mjera prepoznatih planskim dokumentima planirano je da se utvrdi formalna odgovornost za koordinaciju procesa upravljanja planskim dokumentima.

4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta

Cilj: Kreirati efikasan sistem mjerenja učinka budžetskih programa u cilju povećanja efikasnosti i transparentnosti javne potrošnje

Osnovni princip dobrog fiskalnog upravljanja je da budžet bude povezan sa politikom Vlade u svim oblastima. Jedna od metodologija za postizanje ovog cilja, kao i povećanja transparentnosti budžetiranja odnosno korišćenja javnih resursa, jeste programsko budžetiranje zasnovano na mjerenju učinaka. Crna Gora je u dosadašnjem periodu razvila jedan vid programskog budžeta imajući u vidu da je kod svih potrošačkih jedinica ukupan iznos planiranih sredstava podijeljen po programima. Ipak, glavni elementi programskog budžeta kao što su: opisi programa, aktivnosti, ciljevi a prije svega indikatori učinka nedostaju. Usljed toga, na sadašnjem nivou razvoja, nije moguće pratiti ispunjavanje ciljeva programa, njihovu povezanost sa strateškim ciljevima Vlade, odnosno nije moguće mjeriti uspješnost ispunjavanja programskih aktivnosti. Donošenjem Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim se propisuje obaveza donošenja Fiskalne strategije i Smjernica fiskalne politike kojima se utvrđuju limiti potrošnje koji su obavezujući za prvu dok su za naredne dvije godine indikativni stvaraju se preduslovi za dalje razvijanje budžetiranja zasnovanog na top-down pristupu, te shodno tome i razvoju programskog budžeta kao alata za mjerenje učinaka planiranih programa. Shodno navedenom, aktivnosti predložene ovim programom imaju za cilj punu implementaciju programskog budžeta u Crnoj Gori.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
Udio potrošačkih jedinica prvog nivoa koje u svojim budžetskim zahtjevima obezbjeđuju sveobuhvatne informacije	40%	75%	100%
Nivo informacija o učinku uključenih u planiranje budžeta	Definisani nazivi programa svih potrošačkih	Razvijena programska struktura kod svih budžetskih	Kreiran set indikatora za sve programe kako bi se

Naziv indikatora	2014	2017	2020
	<i>jedinica</i>	<i>korisnika uključujući misije potrošačkih jedinica, definisane opise i ciljeve programa</i>	<i>pratila uspješnost ostvarivanja ciljeva</i>
<i>Broj službenika obučeni za planiranje i praćenje rashoda u skladu sa principima programskog budžetiranja</i>	0	20	130

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Izvršiti analizu postojeće zakonske regulative i procedura u oblasti budžetiranja i na bazi izvršenih analiza i najboljih praksi i iskustava u ovoj oblasti dopuniti nacionalno zakonodavstvo u cilju stvaranja uslova za punu implementaciju programskog budžetiranja</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>20.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Pripremiti detaljan plan rada za implementaciju programskog budžeta, sa Akcionim planom mjera</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>20.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Pripremiti Uputstvo/Priručnik za izradu programskog budžeta</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>40.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Izvršiti reviziju postojeće programske strukture u cilju definisanja potreba za izmjenama iste kroz uvođenje/ukidanje programa/potprograma</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>60.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Definisati misije, ciljeve i opise utvrđenih programa odnosno potprograma</i>	<i>Ministarstvo finansije</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>180.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Definisati indikatore učinka utvrđenih programa odnosno potprograma</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>310.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Izvršiti reviziju i dopunu budžetskog cirkulara shodno izmijenjenoj programskoj strukturi i uvođenju nefinansijskih elemenata programskog budžeta</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>30.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Organizovati obuke za zaposlene u Ministarstvu finansija i potrošačkim jedinicama budžeta</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>170.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>koji će raditi na implementaciji programskog budžeta</i>					
<i>Analizirati i unaprijediti funkcionalnost postojećeg IT sistema za budžetsko planiranje</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>U okviru procjene troškova razvoja sistema u smislu stvaranja uslova za planiranje u srednjem roku</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Unaprijediti transparentnost budžeta kroz njegovu bolju vizuelizaciju</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>20.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>U skladu sa najboljom međunarodnom praksom istražiti i implementirati mjere za bolju prezentaciju i vizuelizaciju godišnjih izvještaja o izvršenju (mjesečni i kvartalni)</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>45.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Unaprijediti resurse za bolje upravljanje sopstvenim sredstvima EU</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2017</i>	<i>2019</i>	<i>0</i>	<i>Realizovano koristeći postojeće kapacitete</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** Zahtjev za budžetskim sredstvima potrošačkih jedinica ne sadrži sveobuhvatne i kvalitativno odgovarajuće podatke vezane za nefinansijske elemente programskog budžeta

Ublažavanje rizika: Budžetski zahtjev koji ne sadrži odgovarajuće podatke o nefinansijskim elementima programskog pobudžeta neće biti razmatran odnosno neće biti odobrena sredstva za budžetske programe koji ne sadrže sveobuhvatne informacije.

- **Identifikovani rizik:** Nedovoljno razvijeni kadrovski kapaciteti finansijskih odjeljenja u linijskim ministarstvima

Ublažavanje rizika: Sprovedenjem obuka i treninga za zaposlene u finansijskim odjeljenjima resornih ministarstava stvaraju se uslovi za jačanje njihovih kadrovskih kapaciteta;

- **Identifikovani rizik:** Nedovoljna finansijska sredstva za sprovođenje obuka kadrova i implementaciju novih softverskih rješenja

Ublažavanje rizika: U slučaju nedostatka finansijskih sredstava za sprovođenje obuka odnosno novih softverskih rješenja, Ministarstvo finansija će tražiti alternativne izvore finansiranja od međunarodnih partnera

- **Identifikovani rizik:** Kašnjenje u pružanju ekspertske podrške za obuku kadrova i finansiranje razvoja softverskih rješenja.

Ublažavanje rizika: Precizno definisanje vremenskog okvira rada i očekivanih aktivnosti eksperata.

4.1.3. Kapitalni budžet

Cilj: Unaprijediti planiranje kapitalnog budžeta i izvještavanje o realizaciji kapitalnih projekata

Kapitalni budžet sastavni je dio godišnjeg zakona o budžetu i sadrži pregled kapitalnih projekata koji će se realizovati u narednoj fiskalnoj godini. Ipak, proces planiranja kapitalnog budžeta je odvojen od planiranja ostatka budžeta i kapitalni projekti nisu povezani sa sektorskim programima. Razlog je što ovim dijelom budžeta upravljaju posebne direkcije. Planiranje kapitalnih projekata nije precizno, tako da je 70% od planiranih investicija potrošeno u 2014. Da bi se sprovedla sveobuhvatna reforma procesa budžetiranja u Crnoj Gori neophodno je unaprijediti i proces planiranja kapitalnih projekata kroz unaprijeđenje procesa odabira prioriternih projekata koji će biti realizovani, unaprijediti prikaz i obuhvat informacija o planiranim projekatima u budžetu, kao i izvještavanje o njihovoj realizaciji.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
<i>Nivo detalja u javnoj prezentaciji kapitalnog budžeta</i>	<i>Projekti u kapitalnom budžetu prikazani grupisani po oblastima (obrazovanje, zdravstvo, kultura, sport...)</i>	<i>Projekti u Zakonu o budžetu prikazani grupisani po oblastima, dok su u Obrazloženju zakona prikazani po pojedinačnim projektima</i>	<i>Prikaz po pojedinačnim projektima i fazama realizacije projekta</i>
<i>Odnos stvarne kapitalne potrošnje u tekućoj godini u poređenju sa planom kapitalnog budžeta</i>	<i>70%</i>	<i>80%</i>	<i>90%</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Unaprijediti planiranje kapitalnog budžeta u srednjem roku kao dijela srednjeročnog budžetskog okvira rashoda</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>30.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Uvođenje faza kod kapitalnih projekata u procesu pripreme i planiranja kapitalnog budžeta (faza pripreme i faza izgradnje projekata)</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>25.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Unaprijediti pregled projekata u</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>25.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>kapitalnom budžetu kroz detaljan prikaz pojedinačnih projekata po projektnoj i ekonomskoj klasifikaciji</i>					
<i>Unaprijediti obrazloženje kapitalnog budžeta u dijelu prikazivanja ukupne procijenjene vrijednosti projekta i vremenske dinamike za završetak projekta</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>15.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Uspostaviti javni registar svih projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta</i>	<i>Ministarstvo finansija Direkcija javnih radova Direkcija za saobraćaj</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>35.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Obuka službenika u resornim ministarstvima koji rade na planiranju i realizaciji kapitalnih projekata u cilju boljeg planiranja troškova investicionih projekata u srednjem roku</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>50.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>	<i>Procjena troškova</i>	<i>Pozivanje na izvor finansiranja</i>
<i>Unaprijediti prikaz kapitalnih projekata razdvajanjem novih i projekata čija je realizacija u toku</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>10.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Poboljšati funkcionalnost postojećeg IT sistema za planiranje kapitalnog budžeta</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>Sredstva u okviru Projekta za nadogradnju IT za planiranje budžeta</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizici:** Kašnjenje u realizaciji kapitalnih projekata;
Ublažavanje rizika: Unapređenje uslova za izbor prioritetnih projekata koji će biti realizovani uz unapređenje sprovođenja tenderskih procedura;
- **Identifikovani rizici:** Kašnjenje u osiguranju ekspertske podrške.
Ublažavanje rizika: Precizno definisanje vremenskog okvira rada i očekivanih aktivnosti eksperata.

4.1.4. Unapređenje modela za makroekonomske projekcije

Cilj: Unapređenje projekcija makroekonomskih indikatora, koji predstavljaju osnovu za projekcije javnih finansija i izradu Zakona o budžetu, kao i drugih značajnih strateških dokumenata. Istovremeno, biće ispunjeno i Poglavlje III EU Direktive 2011/85, koji se odnosi na prognoze.

U Crnoj Gori trenutno se koristi model za makroekonomske projekcije koji je razvijen uz pomoć međunarodnih eksperata kroz tehničku podršku Slovačke. Postojeći model koji se u koristi u Direktoratu za ekonomsku i razvojnu politiku je baziran na modelu finansijskog programiranja, a razvijen je u excell tabelama. Značajan dio predviđanja se zasniva na intuiciji i stručnim ocenjivanjima vodećih stručnjaka pomenutog Direktorata, a ne na formalizovanom ekonometrijskom pristupu. Zbog male privrede i značajnog iskustva

zaposlenih u ovoj oblasti, ovaj ekspertski je adekvatan, a prognoze Direktorata koriste ne samo Vlada već i Centralna banka. Štaviše, oni su odobreni u okviru grupe proljećenog i jesenjeg semestra za projekcije u Evropskoj uniji.

U okviru IPA2017 projekta „Podrška za procjenu makroekonomskog uticaja strukturnih reformi“ biće unapređen postojeći model za makroekonomske projekcije i razvijen model za procjenu uticaja strukturnih reformi definisanih u Programu ekonomskih reformi i Pravcima razvoja na makroekonomske indikatore. Takođe, kroz drugi modul biće moguće i izračunati uticaj velikih infrastrukturnih projekata i promjene poreske politike na ekonomski rast. Eksperti će analizirati trenutnu situaciju u Ministarstvu finansija i drugim resornim ministarstvima, a na osnovu pregleda i nadogradnje makroekonomskog modela, predstaviti model osoblju i obučiti ih za njegovo korišćenje. Model koji se trenutno koristi treba unaprijediti i dalje razviti na način da obezbijedi projekcije BDP-a, potrošnje, zaposlenosti, uvoza, izvoza, investicija, drugih makroekonomskih pokazatelja konkurentnosti u scenariju sa i bez reformskih mjera/politika. Strukturni model će pratiti glavne makroekonomske odnose u ponašanju i identitete, jer će se ekonomija posmatrati u četiri sektora: realnom, eksternom, monetarnom i fiskalnom. Da bi se zadovoljile karakteristike crnogorske ekonomije, model koji će se razviti imaće karakteristike modela za malu i otvorenu ekonomiju, s obzirom na specifične karakteristike monetarnog sektora u crnogorskoj ekonomiji (jednostrana euroizacija, nedostatak podataka o monetarnim agregatima, ograničena monetarna politika). Model će sadržati mehanizme koji će omogućiti uključivanje dugoročnih efekata strukturnih politika na agregatnu ponudu, kao i kratkoročni uticaj na tražnju. Prelomni korak u razvoju modela biće definisanje ciljnih varijabli npr ekonomski rast, stopa zaposlenosti, koji će se proučavati u vezi sa primijenjenim politikama formulisanim u relevantnim strateškim dokumentima.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
Faze implemetacije unapređenog modela za projekcije makroekonomskih indikatora i uticaja strukturnih reformi	Postojeći model koji se u koristi u Direktoratu za ekonomsku i razvojnu politiku je baziran na modelu finansijskog programiranja, a veliki broj predviđanja se zasniva na ekspertskoj	Analiza i nadogradnja postojećg makroekonomskog modela za projekcije	Potpuna implementacija i potpna osposobljenost zaposlenih za korišćenje modela

Naziv indikatora	2014	2017	2020
	<i>procjeni</i>		
<i>Razlika između projektovane i ostavrene stope realnog rasta BDP-a</i>	<i>1,8 p.p.</i>	<i>Manje od 0,5 p.p.</i>	<i>Manje od 0,3 p.p.</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Analiza postojećeg makroekonomskog modela</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>II kv 2017</i>	<i>IV 2017</i>		<i>IPA</i>
<i>Unapređenje postojećeg modela za makroekonomske projekcije</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>III kv 2017</i>	<i>I kv 2018</i>		<i>IPA</i>
<i>Obuke zaposlenih za korišćenje modela (oba modula)</i>	<i>Ministarstvo finansija i ostala resorna ministarstva</i>	<i>III kv 2017</i>	<i>III kv 2018</i>		<i>IPA i Budžet CG</i>
<i>Prikupljanje i analiza podataka za potrebe izrade II modula modela</i>	<i>Ministarstvo finansija i ostala resorna ministarstva</i>	<i>II kv 2017</i>	<i>I kv 2018</i>		<i>IPA</i>
<i>Izrada modula za uticaj strukturnih reformi i izmjene poreske politike na</i>	<i>Ministarstvo finansija i</i>	<i>I kv 2018</i>	<i>III kv 2018</i>		<i>IPA</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>makroekonomske indikatore</i>	<i>ostala resorna ministarstva</i>				
<i>Implementacija novog modela i potpuna obučenost zaposlenih za rad u modelu</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>I kv 2018</i>	<i>IV kv 2020</i>		<i>IPA</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** *Mogući rizik u sprovođenju projektnih aktivnosti odnosi se na kvalitet i dostupnost statističkih podataka i relevantnih mjera/politika neophodnih za modeliranje*

Ublažavanje rizika: *Monstat kroz projekte koji su finansirani iz IPA sredstava konstatno radi na poboljšanju i prilagođavanju podataka shodno metodologiji koja se primjenjuje u EU. Takođe, pristupi koji će se koristiti u smanjenju i/ili eliminaciji potencijalnih negativnih efekata ovog rizika su identifikacija i korišćenje: odgovarajućih proxy varijabli, odgovarajućih tehnika za modeliranje, mogućih rješenja zasnovanih na agregaciji podataka*

- **Identifikovani rizik:** *Nedovoljni kadrovski kapaciteti institucija za implementaciju modela*

Ublažavanje rizika: *Kroz projekat finansiran iz IPA sredstava obezbjediće se adekvatne radionice zaposlenima koji će raditi na izgradnji i korišćenju modela. S obzirom na starosnu strukturu zaposlenih potrebno je jačanje kadrovskih kapaciteta.*

- **Identifikovani rizik:** *Limitirani IT kapaciteti*

Ublažavanje rizika: *Nabavka i razvoj IT alata obezbjediće se sredstvima iz budžeta.*

4.1. Izvršenje budžeta

4.1.3. Ubiranje prihoda

4.1.3.1. Poreska uprava

Cilj: Jačanje administrativnih kapaciteta Poreske uprave u cilju poboljšanja ubiranja dažbina, doprinoseći na taj način fiskalnim prihodima budžeta

Planirano usvajanje zakonodavnih i administrativnih mjera će doprinijeti borbi protiv prevara, posebno kada je u pitanju PDV, kao i izbjegavanju i prevenciji pranja novca. Uzimajući u obzir da poreski prihodi čine gotovo 40% BDP i da predstavljaju najveći udio prihoda centralne vlade, posebnu pažnju treba posvetiti prevenciji poreskih gubitaka, uključujući stvaranje preduslova za fer i transparentne tržišne procese i konkurenciju na tržištu. U tom smislu neophodno je unaprijediti dobrovoljno sprovođenje poreskih propisa, odnosno dostići veći udio podnešenih elektronskih poreskih prijava (porez na dobit i PDV). Neophodno je dalje jačanje kapaciteta vezano za ubiranje prihoda i uvođenje elektronske kontrole u cilju borbe protiv korupcije i poreskih prevara. Nadalje, potrebna je implementacija izmijenjenog zakonodavstva usklađenog sa pravnom tekovinom EU i sprovođenje elektronskih kontrola. Harmonizacija Zakona o poreskoj administraciji sa Direktivom o štednji će doprinijeti poboljšanju tehničkih kapaciteta Poreske uprave da olakša efikasnu razmjenu informacija između državnih institucija i EU država. Crna Gora treba, takođe, da osigura da je razmjena informacija vezano za specijalnu šemu za elektronske usluge u funkciji i interkonektivna sa EU sistemima, uključujući i povraćaj PDV na način predviđen direktivom Savjeta broj 2008/9/EC. Interooperabilnost i interkonektivnost IT sistema na nivou države i sa IT sistemima koji podržavaju razmjenu informacija koje su relevantne za EU i ostale međunarodne aktere je stoga jedno od najvažnijih horizontalnih sredstava za povećanje efikasnosti implementacije poreske politike u Crnoj Gori.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
Rast udjela podnešenih elektronskih poreskih prijava (porez na dobit, PDV)	27%	50%	80 %
Uspješno implementirano zakonodavstvo EU koje se tiče zajedničkog tržišta EU	Završen proces skringa	Pregovori u poglavlju 16 otvoreni	Implementirane planirane aktivnosti iz Programa pristupanja - poglavlje 16

Naziv indikatora	2014	2017	2020
<i>Udio ubranog prihoda od poreza u odnosu na planirane poreske prihode u godišnjem zakonu o budžetu</i>	100%	100%	100%
<i>Udio prihoda od PDV-a u BDP</i>	13,5%	13,5%	14,6%

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Dalje poboljšanje efikasnosti usluga poreskim obveznicima u izvršavanju poreske obaveze, kroz razvoj kapaciteta i poboljšanje postojećih sistema</i>	<i>Ministarstvo finansija Poreska uprava</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>1 .000.000 €</i>	<i>Budžet/prijedlog za nacionalna IPA sredstva</i>
<i>Jačanje administrativne i institucionalne sposobnosti PU u području primjene zajedničkog sistema PDV-a u EU</i>	<i>Ministrstvo finansija Poreska uprava</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2.000.000 €</i>	<i>Budžet /prijedlog za nacionalna IPA sredstva</i>
<i>Nadogradnja kapaciteta PU i IT sistema na području</i>	<i>Ministrstvo finansija Poreska</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>500.000 €</i>	<i>Budžet /prijedlog za nacionalna IPA</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>analize rizika inspekcijskih kontrola (e-Nadzor)</i>	<i>uprava</i>				<i>sredstva</i>
<i>Ažuriranje regulative - Jačanje administrativnih i operativnih kapaciteta Poreske uprave Crne Gore (PUCG) u skladu sa standardima i zahtjevima EU definisanim u Poglavlju 16 – Oporezivanje</i>	<i>Ministarstvo finansija</i> <i>Poreska Uprava</i> <i>Španska Poreska uprava</i>	<i>II Kv. 2017</i>	<i>2018</i>	<i>1.000.000 €</i>	<i>IPA II (B) Budžet</i>
<i>Reforma Poreske uprave- Implementacija integrisanog sistema za upravljanje prihodima (IRMS) u skladu sa poslovnim procesima</i>	<i>Ministarstvo finansija</i> <i>Poreska uprava</i>	<i>I Kv. 2017</i> <i>(zavisi od datupa potpisivanja ugovora o kreditu)</i>	<i>2021</i>	<i>14.000.000 €</i>	<i>Kredit SB</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** *IT i administrativne kapacitete Poreske uprave treba značajno ojačati*

- **Ublažavanje rizika:** *Rukovodeći kadar Poreske uprave uvodi promjene i inovacije vezano za upravljanje; kvalifikovani kadar sa dobrim administrativnim i jezičkim vještinama; značajno ulaganje u IT infrastrukturu i jačanje kapaciteta.*

4.1.3.2. Jačanje kapaciteta Uprave carina

Cilj: *Jačanje kapaciteta Uprave carina u cilju obezbjeđivanja efikasne naplate prihoda, sigurnosti carinskog područja i zaštite društva, kao i stvaranju boljih uslova za poslovanje privrednog okruženja*

Kao savremena carinska služba, Uprava carina mora biti sposobna da se prilagodi, kontroliše i upravlja rizicima na našim granicama i teritoriji, čime je determinisana njena uloga u pružanju bezbjednosti i sigurnosti carinskog područja i društva uopšte. Takođe, Uprava carina je fokusirana na trgovinske olakšice, primjenu pojednostavljenih postupaka i jačanje integriteta službe. Primjenjujući standarde EU, Uprava carina doprinosi stvaranju stabilnijeg i predvidljivijeg poslovnog okruženja.

Uprava carina vrši efikasnu naplatu prihoda po osnovu carinskih, poreskih i akciznih dažbina. Naplata za koje je zadužena Uprava carina predstavlja značajan udio u ukupnim prihodima državnog budžeta.

*U narednom periodu kao i do sada, Uprava carina će posvetiti pažnju daljem usklađivanju carinskog i akciznog zakonodavstva sa *acquis*, implementaciji IT sistema i primjeni EU instituta i standarda u skladu sa najboljom praksom EU, što će doprinijeti obezbjeđivanju efikasnije naplate prihoda, poboljšanju uslova za poslovanje privrednog okruženja i privlačenju direktnih stranih investicija.*

Naziv indikatora	2014	2018	2020
<i>Stopa promjene ostvarene naplate prihoda u odnosu na prethodnu godinu</i>	15%	5%	5%
<i>Usklađivanje carinskog i akciznog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU</i>	<i>Završen proces screening-a za poglavlja 29" Carinska unija i 16 "Oporezivanje"</i>	<i>Donošenje 3 propisa</i>	<i>Donošenje 2 propisa</i>

Aktivnost	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Implementacija IT</i>		2019	2020	400 000	IPAI /Budžet

<i>sistema za akcize na nacionalnom nivou</i>	<i>Uprava carina</i>				
<i>Implementacija modernizovanih carinskih procedura na nacionalnom nivou</i>	<i>Uprava carina</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>Nije definisano</i>	<i>IPA II/ Budžet/Ostalo</i>
<i>Obuke službenika u cilju pripreme za implementaciju automatizovanih procedura izvještavanja o prihodima EU (A-B računi)</i>	<i>Uprava carina</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>Nije definisano</i>	<i>IPA II/ Budžet/Ostalo</i>
<i>Unaprijediti carinski sistem uravljanja rizicima</i>	<i>Uprava carina</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>Nije definisano</i>	<i>IPA II/ Budžet/Ostalo</i>
<i>Povećati broj privrednih subjekata kojima su izdata odobrenja za pojednostavljene postupake</i>	<i>Uprava carina</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>Nije definisano</i>	<i>Projekat svetska banka</i>
<i>Razvoj programa AEO</i>	<i>Uprava carina</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>Nije definisano</i>	<i>Projekat svetska banka</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- ***Identifikovani rizik:*** Jačanje IT i administrativnih kapaciteta Uprave carina
- ***Ublažavanje rizika:*** Angažovanje kvalifikovanog kadra sa dobrim administrativnim vještinama i obezbeđivanje neophodnih sredstava za jačanje i razvoj IT sistema.

4.1.3.3. Javne nabavke

Cilj: Usklađivanje sistema javnih nabavki sa zakonodavstvom EU u oblasti javnih nabavki u cilju uspostavljanja efikasnog, transparentnog i konkurentnog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori.

U oblasti javnih nabavki dalje aktivnosti su potrebne u implementaciji pravila EU. Ovo se, između ostalog, odnosi na harmonizaciju zakonodavstva, podršku nadgledanju javnih

nabavki kroz obuke službenika za javne nabavke, razvoj priručnika i sl. Takođe, neophodan je razvoj savremenog sistema elektronskih javnih nabavki u klasičnom sektoru, što podrazumijeva razvoj Akcionog plana za uvođenje elektronskih javnih nabavki u Crnoj Gori, razvoj neophodne infrastrukture, obuku za korisnike sistema i administratore, kao i medijsku kampanju za podizanje svijesti o politici elektronskih javnih nabavki.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
<i>Nivo usklađenosti i kompletiranja zakonodavnog okvira u postupcima javnih nabavki sa EU zakonodavstvom</i>	<i>Otvoreni pregovori u pregovaračkom poglavlju 5</i>	<i>Otvoreni pregovori u pregovaračkom poglavlju 5</i>	<i>Implementirane planirane aktivnosti iz Programa pristupanja - poglavlje 5</i>
<i>Prosječan broj ponuđača koji učestvuju u javnim nadmetanjima</i>	<i>3,52 ponuda po tenderu</i>	<i>3,2</i>	<i>3,8</i>
<i>Udio korišćenja elektronskih javnih nabavki u ukupnom broju ugovora o javnim nabavkama tokom godine</i>	<i>0% (Ne postoji sistem elektronskih javnih nabavki)</i>	<i>0% (Ne postoji sistem elektronskih javnih nabavki)</i>	<i>80%</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Revizija zakonodavstva javnih nabavki odnosno izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama ("Sl.list CG", br. 57/14) i relevantnih podzakonskih akata u cilju usaglašavanja sa EU zakonodavstvom</i>	<i>Ministarstvo finansija i Uprava za javne nabavke</i>	<i>2016</i>	<i>2016</i>	<i>0</i>	<i>/</i>
<i>Razvoj tabele usklađenosti odnosno pregled usaglašenosti izmjena i dopuna Zakona o javnim nabavkama ("Sl.list</i>	<i>Ministarstvo finansija i Uprava za javne nabavke</i>	<i>2016</i>	<i>2016</i>	<i>0</i>	<i>/</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
CG", br. 57/14) i relevantnih podzakonskih akata sa EU zakonodavstvom (Direktivom 2014/24/EZ i Direktivom 2014/25/EZ)					
Izrada nacrtu Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata (uključujući formule, standardnu tendersku dokumentaciju, modele ugovora i priručnik za nabavke)	Ministarstvo finansija i Uprava za javne nabavke	2016	2017	0	/
Obezbeđivanje obuka za državne službenike uključene u aktivnosti javnih nabavki (i kao činovnici nabavki – službenici za javne nabavke, članovi Komisije za otvaranje i vrednovanje i za revizore, kao i za inspektore, tužioce i sudije)	Uprava za javne nabavke	2017	2018	35.000 €	Budžet i IPA 2014 projekat Uprava za javne nabavke
Materijal za trening za posebne ciljne grupe uključene u javne nabavke	Uprava za javne nabavke	2017	2018	50.000 €	Budžet i IPA 2014 projekat Uprava za javne nabavke
Sprovođenje kampanje za podizanje nivoa informisanosti javnosti	Uprava za javne nabavke	2017	2018	40.000 €	Budžet i IPA 2014 projekat Uprava za javne nabavke
Elektronske javne	Uprava za	2017	2020/2021	1.650.000 €	Budžet i IPA

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>	<i>Procjena troškova</i>	<i>Pozivanje na izvor finansiranja</i>
nabavke	javne nabavke				2014 projekat

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** Nedostatak sredstava za obuku kadra i nova softverska rješenja
Ublažavanje rizika: UJN će istraživati mogućnosti za alternativne izvore podrške
- **Identifikovani rizik:** Kašnjenje ekspertske podrške za obuku kadra i nova softverska rješenja
Ublažavanje rizika: Preciziranje vremenskog okvira i definisanje aktivnosti za eksperte.
- **Identifikovani rizik:** IT i administrativne kapacitete UJN treba značajno ojačati
Ublažavanje rizika: Angažovanje kvalifikovanog kadra sa dobrim administrativnim vještinama i povećanje investicija u IT i jačanje kapaciteta.

4.1.3.4. Reforma državne pomoći

Cilj: Povećanje efikasnosti, efektivnost i transparentnosti procesa sistema kontrole državne pomoći u Crnoj Gori kako bi bili u skladu sa standardima EU.

U oblasti državne pomoći neophodno je osigurati korektnu implementaciju pravila i procedura državne pomoći, kao osnovni korak ka uspostavljanju sistema zemalja članica iz predmetne oblasti. Takođe, ostvarivanje gore navedenih ciljeva očekuje se praćenjem rezultat ostvarenih kroz analize nacionalnih slučajeva državne pomoći u običajnom pravu EZ i jačanjem administrativnih kapaciteta operativnih struktura koje se bave državnom pomoći. Podrška pregovaračkom procesu, te ispunjavanju zahtjeva po pitanju poglavlja 8 predstavlja još jedan od izazova sa kojima se strukture suočavaju kada je riječ o oblasti državne pomoći.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
Broj davaoca i korisnika državne pomoći, prestavnika privatnog sektora i sudija koji prolaze seminare i obuku u oblasti državne pomoći	50	50	100
Procenat službenika Odjeljenja i članova Komisije za kontrolu državne pomoći koji prolazi	30%	30%	80%

Naziv indikatora	2014	2017	2020
<i>kroz stručne seminare u cilju jačanja pravnog okvira, smanjivanja nezakonite državne pomoći i sprovođenja ex-post kontrole</i>			
<i>Broj završenih ex-officio predmeta</i>	5	3	1
<i>Broj pravnih akata analiziranih i procenjenih od strane odjeljenja</i>	11	20	25

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Poboljšanje i jačanje institucionalne osnove i nacionalnog pravnog sistema vezano za implementaciju pravila i procedura državne pomoći</i>	<i>Ministarstvo finansija Odjeljenje za državnu pomoć</i>	<i>II Kv. 2018</i>	<i>2020</i>	<i>50.000 €</i>	<i>Budžet /prijedlog za nacionalna IPA sredstva</i>
<i>Podrška kroz pregovarački proces i ispunjavanje obaveza vezanih za poglavlje 8;</i>	<i>Ministarstvo finansija Odjeljenje za državnu pomoć</i>	<i>III Kv. 2018</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>150.000 €</i>	<i>Budžet /prijedlog za nacionalna IPA sredstva</i>
<i>Sprovođenje praćenja ostvarenih rezultata kroz analize nacionalnih slučajeva državne pomoći u običajnom pravu EZ</i>	<i>Ministarstvo finansija Odjeljenje za državnu pomoć</i>	<i>III Kv. 2017</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>200.000 €</i>	<i>Budžet /prijedlog za nacionalna IPA sredstva</i>
<i>Tehnička podrška za softver "Informacioni sistem državne</i>	<i>Ministarstvo</i>	<i>IV Kv. 2018</i>	<i>2020</i>	<i>200.000€</i>	<i>Budžet /prijedlog za</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
pomoći u Crnoj Gori", izrada posebnog registra za de minimis državnu pomoć i uspostavljanje aplikacije za davanje državne pomoći: kako bi bili objedinjeni u jednoj IT komponenti	finansija Odjeljenje za državnu pomoć				nacionalna IPA sredstva
Jačanje administrativnih kapaciteta kroz obuke i razmjenu praktičnih iskustava	Ministarstvo finansija Odjeljenje za državnu pomoć	III Kv. 2018	Kontinuirano	100.000 €	Budžet /prijedlog za nacionalna IPA sredstva

4.1.4. Reforma Odeljenja za upravljanje javnim dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i saradnju sa inostranstvom

Cilj: Kvalitetnije praćenje i izvještavanje o javnom dugu, definisanje i uspostavljanje jasnih procedura vezano za upravljanje dugom i analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i realizacijom transakcija plaćanja duga.

U skladu sa preporukama Svjetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, krajem 2017. godine, usvajanjem Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva finansija, izvršena je reforma Odeljenja za upravljanje javnim dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i saradnju sa inostranstvom. U skladu sa novom sistematizacijom postojeće odeljenje podijeljeno je na dvije direkcije i to na, 1. Direkciju za upravljanje dugom, analizu zaduženosti i odnose sa inostranstvom (front office) i 2. Direkciju za upravljanje gotovinom, servisiranje duga, evidenciju državnog i javnog duga (back office). Ovom reorganizacijom biće postignuta je veća efikanost u upravljanju javnim dugom i primijenjeni su međunarodni standardni u organizaciji upravljanja javnim dugom.

Tehničkom podrškom Međunarodnog monetarnog fonda vršene su obuke zaposlenih u odeljenju za javni dug u cilju izrade Strategije za upravljanje javnim dugom za period 2018-2020 i strategije tržišnih odnosa. U narednom periodu takođe su planirane obuke osoblja iz direkcija koje se bave upravljanje javnim dugom (front i back office) u cilju

detaljnijeg upoznavanja sa različitim finansijskim derivatima, unapređenjem analiza duga i efikasnijim upravljanjem dugom.

Strategijom za upravljanja javnim dugom, koja je usvojena u prvom kvartalu 2018 godine, definisan je set mjera za upravljanje troškovima i rizicima, koje imaju za cilj održivost duga, uzevši u obzir postojeće makroekonomske prilike, strukturu postojećeg duga, kao i raspoložive instrumente koji se mogu u datim uslovima iskoristiti.

Implementacijom novog SAP softverskog rešenja za upravljanje javnim dugom, postignuto je objedinjavanje evidencije javnog duga u jednu bazu podataka, što je rezultiralo većom efikasnošću prilikom upravljanja javnim dugom, vršenjem projekcija i analizom javnog duga.

Tokom 2018 godine, korišćenjem novog informacionog sistema, utvrdiće se eventualna potreba za unapređenjem novog sistema, i ukoliko se potreba ukaže, vršiće se nadogradnja tokom 2019 godine.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
<i>Troškovi servisiranja javnog duga kao udio u BDP</i>	2.2 %	2.5 %	2.3 %
<i>Razlika između planiranog i ostvarenog nivoa duga javnog sektora</i>	1.5%	1.5%	1.5%

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Reorganizacija Odjeljenja za upravljanje javnim dugom, analizu zaduženosti, upravljanje likvidnošću i saradnju sa inostranstvom na front and back office</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2015</i>	<i>2017</i>	<i>0</i>	<i>Budžet</i>
<i>Obuka osoblja u Odjeljenju za javni dug u pogledu upravljanja različitim finansijskim</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2016</i>	<i>2018</i>	<i>50.000 €</i>	<i>Tehnička podrška MMF SB</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>operacijama, upoznavanje i obuka za različite finansijske derivate, priprema i analiza duga i poboljšanje upravljanja dugom</i>					
<i>Implementacija novog softverskog rješenja za sistem upravljanja javnim dugom i gotovinom</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>200.000 €</i>	<i>Budžet</i>
<i>Unapređenje softverskog rješenja za upravljanje javnim dugom i gotovinom</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2016</i>	<i>2019</i>	<i>500.000 €</i>	<i>Budžet Drugi izvori</i>
<i>Analiza nedostataka u postojećoj i izrada Strategije upravljanja javnim dugom za period 2018 - 2020</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>30.000 €</i>	<i>Tehnička podrška Budžet SB</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** Kašnjenje sa implemtacijom novih softverskih rješenja, rizik koji postoji prilikom pripreme i izrade novih projekata, zbog čega mora biti dobro urađena pripremna faza projekta

Ublažavanje rizika: Kontinuirana komunikacija sa angažovanom kompanijom i stvaranje svih neophodnih preduslova za implementaciju

- **Identifikovani rizik:** Spoljni šokovi mogu rezultirati novim zaduženjima, rastom javnog duga i njegove cijene

Ublažavanje rizika: Nastavak fiskalne konsolidacije i aktivnosti na smanjenju potrošnje i deficita, kao i sprovođenje aktivnosti vezanih za rast direktnih stranih investicija, ekonomski rast i rast prihoda. Komunikacija sa subjektima na međunarodnom i domaćem tržištu kako bi se bolje distribuirale najnovije informacije o poboljšanju ekonomske i fiskalne situacije

4.2. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola

Cilj: Upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način svim potrošačkim jedinicama.

Implementacija finansijskog upravljanja i kontrola varira na nivou potrošačkih jedinica. Većina potrošačkih jedinica je odredila lice za koordinaciju ovog sistema (FMC menadžer) i donijelo interna pravila i procedura, ali implementacija upravljačke odgovornosti zaostaje. Iako viši nivo rukovodilaca ima odgovornost za kreiranje i sprovođenje politika, rijetko je delegiranje finansijskih nadležnosti na nivo ispod sekretara.

Implementacijom upravljačke odgovornosti na svim nivoima stvoriće se uslovi za unapređenje planiranja, upravljanje rizicima, analiziranje podataka, detaljno finansijsko izvještavanje, mjerenje rezultata, kao i uspostavljanje mehanizama kontrole koji će dati rukovodiocima dovoljan stepen sigurnosti da će se ciljevi ostvariti.

U Ministarstvu finansija uspostavljena je budžetska inspekcija, koja predstavlja centralizovanu jedinicu kojoj se mogu prijaviti sumnje na moguće prevare i nepravilnosti. Ipak, postoji i dalje potreba da se jača sistem za detekciju prevara i nepravilnosti u institucijama.

Unutrašnja revizija obezbjeđuje upravljačkoj strukturi objektivno uvjeravanje o identifikaciji, procjeni i upravljanju značajnim poslovnim rizicima i o adekvatnosti i efektivnosti internih kontrola uspostavljenih u cilju smanjenja vjerovatnoće pojavljivanja rizika na prihvatljiv nivo.

Centralna jedinica za harmonizaciju, kroz obuku i sertifikaciju unutrašnjih revizora, doprinosi jačanju funkcije unutrašnje revizije. Međutim, još uvijek su nedovoljni kapaciteti u jedinicama za unutrašnju reviziju, posebno u uspostavljenim jedinicama koje zbog nepopunjenih radnih mjesta rukovodioca i revizora, nijesu funkcionalne. Nedovoljno razumijevanje značaja unutrašnje revizije od strane rukovodioca i odsustvo implementacije procesa upravljanja rizicima utiče na ostvarivanje uloge i svrhe unutrašnje revizije.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
Procenat ministarstava koja formalno delegiraju odgovornosti i ovlašćenja za donošenja odluka na rukovodioce organizacionih jedinica	6,25%	30%	90%
Procenat budžetskih korisnika na centralnom i lokalnom nivou koji dostavljaju godišnji izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli	69%	75%	95%

Naziv indikatora	2014	2017	2020
<i>Prosječan broj imenovanih unutrašnjih revizora po jedinici</i>	1,76	2	2,7
<i>Procenat imenovanih i sertifikovanih unutrašnjih revizora</i>	60%	75%	90%
<i>Procenat imenovanih sertifikovanih revizora koji imaju kontinuirani profesionalni razvoj</i>	0%	70%	90%
<i>Procenat implementiranih i djelimično implementiranih preporuka unutrašnje revizije do kraja navedene godine, a koje su date u prethodnoj godini</i>	48%	55%	70%

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Analiza postojećeg stanja finansijskog izvještavanja u javnom sektoru u pilot institucijama</i>	<i>Ministarstvo finansija- CHU, Trezor</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>25.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Analiza postojećeg stanja upravljačke odgovornosti u javnom sektoru</i>	<i>Ministarstvo finansija - CHU, Ministarstvo javne uprave</i>	<i>III Kv. 2016</i>	<i>IV Kv. 2017</i>	<i>20.000 €</i>	<i>Budžet</i>
<i>Definisanje mehanizama za delegiranje odgovornosti i ovlašćenja</i>	<i>Ministarstvo finansija - CHU, Budžet</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>25.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Sprovođenje obuke za rukovodioce</i>	<i>Ministarstvo finansija- CHU i Uprava za kadrove</i>	<i>2017</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>20.000 €</i>	<i>Budžet Uprave za kadrove</i>
<i>Organizovanje i sprovođenje obuke za</i>	<i>Ministarstvo finansija-</i>	<i>2017</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>10.000 €</i>	<i>Budžet Uprave za</i>

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>	<i>Procjena troškova</i>	<i>Pozivanje na izvor finansiranja</i>
<i>новоименоване унутрашње ревизоре</i>	<i>CHU i Uprava za kadrove</i>				<i>kadrove</i>
<i>Organizovanje i održavanje obuka za kontinuirano profesionalno usavršavanje ovlašćenih unutrašnjih revizora u javnom sektoru</i>	<i>Ministarstvo finansija- CHU i Uprava za kadrove</i>	<i>2017</i>	<i>Kontinuirano</i>	<i>20.000 €</i>	<i>Budžet Uprave za kadrove</i>
<i>Unapređenje metodologije rada unutrašnje revizije</i>	<i>Ministarstvo finansija- CHU</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>15.000 €</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>
<i>Jačanje kapaciteta CHU za sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije</i>	<i>Ministarstvo finansija- CHU</i>	<i>2016</i>	<i>2020</i>	<i>25.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Ažuriranje smjernica za uspostavljanje upravljanja rizicima</i>	<i>Ministarstvo finansija- CHU</i>	<i>2018</i>	<i>2018</i>	<i>15.000,00 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** Nerazumijevanje značaja finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije

Ublažavanje rizika: Rizik će biti ublažen specifičnom obukom menadžera, zaposlenih i unutrašnjih revizora.

4.3. Transparentno finansijsko izvještavanje i računovodstvo

4.3.3. Zamjena gotovinskog računovodstva i finansijskog izvještavanja obračunskim

Cilj: Pобољшanje kvaliteta upravljanja javnim finansijama i izvještavanja uvođenjem osnovnih preduslova za ključne elemente obračunskog računovodstva

Implementacija Strategije za prelazak javnog sektora na obračunsko računovodstvo će omogućiti tranziciju sa računovodstva baziranog na gotovini na obračunsko računovodstvo i finansijsko izvještavanje, a u cilju povećanja efektivnosti u upravljanju javnim sektorom i pružanju usluga. Ovo će zahtijevati izmjenu kontnih planova, modifikaciju finansijskog izvještavanja, obuku računovođa, unaprijeđenje informacionog sistema, kao i monitoring i evaluaciju prelaska na novi sistem. Većina računovođa u javnom sektoru nema vještine za primjenu složenijih računovodstvenih standarda. Istraživanje koje je izvršeno na uzorku od 70 budžetskih korisnika je pokazalo da jedino 37% računovođa ima neku vrstu računovodstvenog sertifikata. Imajući to u vidu, Ministarstvo finansija je iniciralo program obuke u saradnji sa CEF-om i CIPFA-om kako bi se omogućila osnovna obuka o obračunskom računovodstvu za većinu računovođa zaposlenih u ministarstvima.

Naziv indikatora	2014	2017	2020
Obučene računovođe u javnom sektoru vezano za obračunsko računovodstvo (na osnovu CIPFA metodologije)	0	40	100
Implementiran registar imovine i sistem dvojnog računovodstva za imovinu	Otpočeo razvoj registra imovine	Podaci o imovini unijeti u registar	Implementiran registar imovine i sistem dvojnog računovodstva za imovinu

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka ⁴	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
Organizovanje opšte obuke računovođa u javnom sektoru vezano za obračunsko računovodstvo	Ministarstvo finansija	2016	2020	U skladu sa AP	Budžet i donatori

⁴ U ovom slučaju 2020. ne predstavlja godinu u kojoj će se u potpunosti preći na obračunsko računovodstvo već godinu do koje će se implementirati ovaj Program

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka⁴	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Kreiranje novih računovodstvenih politika na bazi obračunskog principa</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2017</i>	<i>2020</i>	<i>U skladu sa AP</i>	<i>Budžet i donatori</i>
<i>Upodobljavanje kontnog okvira novim računovodstvenim zahtjevima</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2018</i>	<i>2020</i>	<i>U skladu sa AP</i>	<i>Budžet i donatori</i>
<i>Razvoj informacionog sistema koji će podržavati dvojno knjigovodstvo</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>U skladu sa AP</i>	<i>Budžet i donatori</i>
<i>Priprema novih podzakonskih akata i novih obrazaca izvještavanja</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>U skladu sa AP</i>	<i>Budžet i donatori</i>
<i>Organizovanje obuke za računovođe u javnom sektoru vezano za nove podzakonske akte, obrazce izvještavanja i IT sisteme</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>	<i>U skladu sa AP</i>	<i>Budžet i donatori</i>
<i>Implementacija modula za preuzete obaveze (Commitment Module) za dva ministarstva</i>	<i>Ministarstvo finansija</i>	<i>III Kv. 2015</i>	<i>IV Kv. 2016</i>	<i>Moduli su implementirani i u produkciji su od 1.4.16</i>	<i>Budžet i donatori</i>
<i>Implementacija modula za upravljanje imovinom</i>	<i>Uprava za imovinu</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>0</i>	<i>Budžet i donatori</i>
<i>Obezbijediti obuku za računovođe iz javnog sektora o novoj implementacionoj</i>	<i>Uprava za imovinu</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>0</i>	<i>Budžet i donatori</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka⁴	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>regulativi i korišćenju novog modula za upravljanje imovinom</i>					
<i>Izmjena regulative, godišnji izvještaji treba da sadrže i podatke o imovini i indikatore učinkovitosti</i>	<i>Uprava za imovinu</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>0</i>	<i>Budžet i donatori</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** Nedostatak sredstava za implementaciju Strategije, što može dovesti do odlaganja realizacije pojedinih aktivnosti i uticati na efekte projekta

Ublažavanje rizika: Ministarstvo finansija će neophodna sredstva planirati u godišnjim budžetima u skladu sa planiranim fazama. U slučaju nedostatka sredstava, postoje međunarodne organizacije koje su zainteresovane za finansiranje pojedinih segmenata projekta, imajući u vidu njegov značaj i uticaj na ostale oblasti javnih finansija u Crnoj Gori.

4.5 Jačanje kapaciteta eksterne revizije

4.5.1 Državna revizorska institucija

Cilj: Unapređenje procesa vršenja revizije, jačanje revizorskih kapaciteta i transparentnosti upotrebe javnih finansija

Strateškim planom razvoja DRI su definisani budući pravci razvoja Institucije, koji se odnose na jačanje integriteta DRI na domaćem i međunarodnom planu, uticaja u unapređenju upravljanja javnim finansijama i povećanja kapaciteta i efikasnosti njenog rada. DRI će stvoriti uslove za povećanje kadrovskih kapaciteta kroz obezbjeđivanje neophodnih prostorija za rad. Dalje unapređenje procesa planiranja, sprovođenja revizija i praćenja realizacije preporuka datih u revizorskim izvještajima namjerava se postići donošenjem priručnika i smjernica u skladu sa zahtjevima ISSAI standarda. DRI će se fokusirati na jačanju upravljanja ljudskim resursima i unapređenje profesionalnih vještina revizorskog kadra kroz donošenje Strategije za upravljanje ljudskim resursima. Transparentnost rada Državne revizorske institucije i bolje razumjevanje uloge i zadataka DRI će se dodatno unaprijediti kroz izradu i primjenu Komunikacione strategije.

Naziv indikatora	2014	2018	2020
<i>Procenat realizacije Godišnjeg plana revizija DRI</i>	60%	83%	90%
<i>Primjena revizorske metodologije za vršenje finansijske revizije, revizije pravilnosti i revizije uspjeha u skladu sa ISSAI standardima</i>	0 ⁵ <i>2015 - Uputstvo o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti usklađeno sa ISSAI 200 i ISSAI 400, Uputstvo o metodologiji za vršenje revizije uspjeha usklađeno sa ISSAI 300 i Smjernice za kontrolu kvaliteta revizije</i>	<i>Smjernice za reviziju Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata; Smjernice za reviziju završnog računa budžeta države;</i>	<i>Donijet Priručnik za vršenje finansijske revizije i revizije pravilnosti u skladu sa IV nivoom ISSAI i isti se počinje primjenjivati u radu. Unaprijeđeno Uputstvo o metodologiji vršenja revizije uspjeha u skladu sa IV nivoom ISSAI standarda i isto se počinje primjenjivati u radu. Donijete Smjernice za praćenje realizacije preporuka datih u izvještajima o reviziji i iste se počinju primjenjivati u</i>

⁵ Usljed izmjena PFM dokumenta

			<i>radu.</i>
<i>Broj organizovanih obuka/seminara/radionica za revizore</i>	<i>Organizovano minimum 3 obuke</i>	<i>Organizovano dodatnih 6 obuka</i>	<i>Organizovano dodatnih 10 obuka</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Analizirati Uputstvo o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i izraditi Priručnik za finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti u skladu sa ISSAI standardima</i>	<i>Državna revizorska institucija</i>	<i>I Kv. 2019</i>	<i>II Kv. 2020</i>	<i>32.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Analizirati Uputstvo o metodologiji vršenja revizije uspjeha i izraditi preporuke za poboljšanje metodologije revizije uspjeha</i>	<i>Državna revizorska institucija</i>	<i>I Kv. 2019</i>	<i>II Kv. 2020</i>	<i>12.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Izvršiti analizu postojeće prakse u praćenju implementacije revizorskih preporuka u DRI u odnosu na najbolju praksu zemalja EU i izraditi smjernice za praćenje implementacije preporuka iz revizorskih izvještaja</i>	<i>Državna revizorska institucija</i>	<i>I Kv. 2019</i>	<i>II Kv. 2020</i>	<i>24.000€</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Izraditi Strategiju za upravljanje ljudskim resursima i Komunikacionu strategiju</i>	<i>Državna revizorska institucija</i>	<i>I Kv. 2019</i>	<i>II Kv. 2020</i>	<i>40.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Unapređenje priručnika za polaganje ispita za državnog revizora; implementiranje obuka (sprovođenje 1 pilot revizije i obuka vezano za primjenu Priručnika za finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti) i poboljšanje revizorskih kapaciteta za primjenu IT alata</i>	<i>Državna revizorska institucija</i>	<i>I Kv. 2019</i>	<i>II Kv. 2020</i>	<i>87.000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Izraditi Smjernice za reviziju završnog računa budžeta države i organizovati radionicu (obuku) za osoblje revizije o implementaciji smjernica za reviziju završnog računa budžeta države</i>	<i>Državna revizorska institucija</i>	<i>I Kv. 2018</i>	<i>II Kv. 2018</i>	<i>0</i>	<i>SIGMA/Budžet DRI</i>
<i>Izraditi Smjernice za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti</i>	<i>Državna revizorska institucija</i>	<i>III Kv. 2016</i>	<i>II Kv. 2017</i>	<i>0</i>	<i>SIGMA/Budžet DRI</i>

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>	<i>Procjena troškova</i>	<i>Pozivanje na izvor finansiranja</i>
Obezbjediti neophodne prostorije za rad DRI u cilju povećanja revizorskih kapaciteta	Državna revizorska institucija	2018	2019	2.000.000,00 €	Budžet DRI

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** Nedovoljan broj revizorskog kadra usljed ograničenih prostornih uslova za rad DRI.

Ublažavanje rizika: Obezbjeđena neophodna finansijska sredstva i sproveden postupak javne nabavke za obezbjeđenje prostora za rad DRI.

- **Identifikovani rizik:** Ograničena samostalnost u planiranju revizija usljed povećanog broja zakonski obavezujućih revizija (godišnja revizija finansijskih izvještaja političkih subjekata).

Ublažavanje rizika: Upućena inicijativa Skupštini za izmjenu člana 43 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja kako bi se očuvala puna samostalnost DRI u planiranju revizija i povećala pokrivenost revizijom.

- **Identifikovani rizik:** Nedostatak obuka za finansijsku reviziju, reviziju pravilnosti i reviziju uspjeha u skladu sa ISSAI standardima.

Ublažavanje rizika: Obuke za revizore obezbjeđene kroz primjenu Srednjoročnog i Godišnjeg plana obuka. DRI organizuje interne obuke i obuke kroz regionalnu i međunarodnu saradnju kako bi obezbijedila visoko kvalifikovan revizorski kadar. DRI sprovodi ispite za državne revizore pravovremeno i zapošljava profesionalan revizorski kadar.

4.5.2 . Revizorsko tijelo

Cilj: Jačanje kapaciteta i poboljšanje revizorskih procedura

Revizorsko tijelo doprinosi promovisanju procesa upravljanja EU fondovima, odgovornosti i transparentnosti u trošenju sredstava, dajući preporuke vezane za djelotvornost i stabilnost funkcionisanja sistema, u cilju zaštite interesa Zajednice i nacionalnih interesa.

Stoga, neophodno je unaprijediti kapacitete Revizorskog tijela i ažurirati procedure u skladu sa međunarodnim standardima i najboljom praksom EU. Revizorsko tijelo treba da izradi strateški plan koji će pokriti misiju, viziju, ciljeve i razvojne prioritete Revizorskog tijela u naredne tri godine, i unaprijediti opštu strategiju revizije koja će utvrditi obuhvat, ciljeve i metodologiju za sprovođenje revizorskog rada da bi se ispunili zahtjevi relevantne regulative.

Imajući u vidu, da kroz izveštaje Revizorskog tijela, Evropska komisija redovno dobija razumno uvjerenje o kvalitetu trošenja dodijeljenih sredstava, naglašena je potreba za daljom obukom revizora i izradom smjernica za provjeru kvaliteta da bi se osiguralo da se revizijske aktivnosti sprovode u skladu sa profesionalnim standardima i pravnim zahtjevima.

Naziv indikatora	2014	2019	2020
Broj organizovanih obuka/ seminara/ radionica po revizoru	Organzovane 3 obuke po revizoru	Organizovano minimum 9 obuka po revizoru	Organizovano minimum 7 obuka po revizoru
Stepen implementacije Strateškog i Akcionog plana institucije	N/A	Strateški plan usvojen Akциони plan usvojen	20% planiranih aktivnosti realizovano
Stepen unaprijeđenja metodologije za sprovođenje revizije – revizorski priručnik	Revizorski priručnik je pripremljen	50 % nedostataka otklonjeno	100% nedostataka otklonjeno
Procenat revizija obavljenih korišćenjem revizorskog softvera	N/A	20 % revizija sprovedeno korišćenjem revizorskog softvera	50% revizija sprovedeno korišćenjem revizorskog softvera
Stepen primjene standarda u cilju osiguranja kvaliteta revizorskog rada	N/A	30%	50%

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Procjena troškova	Pozivanje na izvor finansiranja
<i>Procjena potreba za obukom, izrada i implementacija programa obuke za revizore</i>	<i>Revizorsko Tijelo</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>274,000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Poboljšanje revizorskog priručnika za različite vrste revizija u skladu sa međunarodnim revizorskim standardima</i>	<i>Revizorsko Tijelo</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>80,000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Poboljšanje vještina za primjenu određenih revizorskih tehnika (IT)</i>	<i>Revizorsko Tijelo</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>20,000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Razvoj strateškog plana Revizorskog tijela i Akcionog plana za njegovu implementaciju</i>	<i>Revizorsko Tijelo</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>70,000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>
<i>Izrada smjernica za osiguranje kvaliteta revizorskog rada</i>	<i>Revizorsko Tijelo</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>31,000 €</i>	<i>Budžet i IPA 2014 projekat</i>

Procjena i ublažavanje rizika:

- **Identifikovani rizik:** *Kašnjenje u realizaciji ekspertske podrške u okviru IPA 2014 Projekta može dovesti do odlaganja realizacije planiranih aktivnost.*
- **Ublažavanje rizika:**
 - *Sprovođenje internih obuka revizora, organizovanih u okviru kratkoročnih ekspertskih misija, prisustvom revizora na radionicama i seminarima u organizaciji EK i kroz bilateralnu saradnju sa revizorskim tijelima iz regiona.*
 - *Kontinuirano ažuriranje revizorske metodologije na osnovu stečenog iskustva.*
 - *Primjenom postojeće metodologije za sagledavanje i ocjenu kvaliteta revizorskog rada.*

5 Transparentnost budžeta

Budžetiranje se u Crnoj Gori zasniva na transparentnim pravnim odredbama, baziranim na Ustavu, organskom zakonu o budžetu i/ili povezanim zakonima. Primjenjuje se dobro definisan godišnji vremenski okvir. Važeće zakonodavstvo, takođe, obuhvata sve aspekte dobre prakse budžetiranja, uključujući definiciju javnih sredstava, korišćenja jedinstvenog računa trezora i ulogu Skupštine.

Iako je ustanovljen zadovoljavajući nivo transparentnosti i kontrole, procjene ukazuju da postoje određena pitanja kojima se treba posvetiti, a koja se uglavnom odnose na sveobuhvatnost, kvalitet, integritet i tačnost budžetskih informacija. Kao primjer može se navesti nedostatak povezanosti finansijskih informacija i informacija koje se odnose na politike, manju transparentnost kapitalnog budžeta, činjenicu da su samo agregatni podaci raspoloživi u nekim izvještajima o izvršenju budžeta tokom godine i da nema jasno artikulisanog programa reforme upravljanja javnim finansijama.

Program obuhvata niz aktivnosti koje će povećati transparentnost budžeta. Imajući u vidu koncept Programa da se aktivnosti grupišu u različite budžetske faze, kao i da transparentnost budžeta predstavlja horizontalnu aktivnost, aktivnosti koje utiču na povećanje transparentnosti su planirane u prethodnim poglavljima. Pregled ključnih aktivnosti koje direktno doprinose transparentnosti budžeta je dat u narednoj tabeli: Takođe, u skladu sa principima Partnerstva otvorenih vlada (OGP) i Open Budget Index, potrebno je planirati objavljivanje budžetskih podataka u formi excel-a ili u drugoj elektronskoj formi koja omogućava korisnicima analizu i obradu podataka.

<i>Faza u procesu budžetiranja</i>	<i>Poglavlje</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>
<i>Prijedlog Budžeta i usvojeni Budžet</i>	<i>4.1.1. Srednjoročni budžetski okvir, uključujući i fiskalnu strategiju</i>	<i>Izrada Fiskalne strategije u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti</i> <i>Unapređenje planiranja i prikaza višegodišnjih obaveza u budžetu</i>	<i>MF</i>	<i>2016</i>	<i>2019</i>
	<i>4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta</i>	<i>Definisanje misije, ciljeva i opisa utvrđenih programa odnosno potprograma</i> <i>Definisanje indikatora učinka utvrđenih programa odnosno potprograma</i> <i>Unapređenje transparentnosti budžeta kroz njegovu bolju vizuelizaciju</i>	<i>MF</i>	<i>2016</i>	<i>2020</i>
	<i>4.1.3. Kapitalni budžet</i>	<i>Uvođenje faza kod kapitalnih projekata u procesu pripreme i planiranja kapitalnog budžeta (faza</i>	<i>MF</i>	<i>2016</i>	<i>2020</i>

<i>Faza u procesu budžetiranja</i>	<i>Poglavlje</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>
		<i>pripreme i faza izgradnje projekata)</i> <i>Unapređenje pregleda projekata u kapitalnom budžetu kroz detaljan prikaz pojedinačnih projekata po projektnoj i ekonomskoj klasifikaciji</i> <i>Unapređenje obrazloženja kapitalnog budžeta u dijelu prikazivanja ukupne procijenjene vrijednosti projekta i vremenske dinamike za završetak projekta</i> <i>Unapređenje prikaza kapitalnih projekata razdvajanjem novih i projekata čija je realizacija u toku</i> <i>Uspostaviti javni registar svih projekata koji se finansiraju iz</i>			

<i>Faza u procesu budžetiranja</i>	<i>Poglavlje</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>
		<i>kapitalnog budžeta</i>			
	<i>4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta</i>	<i>U skladu sa najboljom međunarodnom praksom istražiti i implementirati mjere za bolju prezentaciju i vizuelizaciju godišnjih izvještaja o izvršenju (mjesečni i kvartalni)</i>	<i>MF</i>	<i>2017</i>	<i>2020</i>
	<i>4.1.4. Unapređenje modela za makroekonomske projekcije</i>	<i>Izrada priručnika za rad u modelu koji će omogućiti bolje projekcije u svim segmentima finansijskog planiranja i samim tim smanjiti razliku između ostvarenog i planiranog</i>	<i>MF</i>	<i>2017</i>	<i>2020</i>
<i>Izvještavanje tokom godine i završni račun</i>	<i>4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola</i>	<i>Razvoj metodologije za praćenje i izvještavanje o rezultatima poslovanja</i>	<i>MF</i>	<i>2017</i>	<i>2017</i>

<i>Faza u procesu budžetiranja</i>	<i>Poglavlje</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Datum početka</i>	<i>Planirani datum završetka</i>
	<i>4.4. Zamjena gotovinskog računovodstva i finansijskog izvještavanja obračunskim</i>	<i>Kreiranje novih podzakonskih akata i novih obrazaca izvještavanja</i>	<i>MF</i>	<i>2016</i>	<i>2020</i>
<i>Revizorski izvještaji</i>	<i>4.5. Jačanje kapaciteta eksterne revizije</i>	<i>Izrada Komunikacione strategiju</i>	<i>DRI</i>	<i>2017</i>	<i>2019</i>

Takođe, analizirati će se mogućnost implementacije nekih aktivnosti manjeg obima koje će imati za cilj povećanje transparentnosti obezbjeđenjem bolje vizuelne prezentacije i širenjem informacija o budžetu.

6 Monitoring, izvještavanje i evaluacija

Reforma upravljanja javnim finansijama je važan segment reforme javne uprave. U tom kontekstu, reforme planirane ovim Programom, kao i ostalim relevantnim planskim dokumentima vezanim za upravljanje javnim finansijama, predstavljaju važan input za Strategiju reforme javne uprave, kao krovnog državnog dokumenta u ovom sektoru. Pomenuta Strategija je usvojena u julu 2016. godine, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova. Program je pripremljen u koordinaciji sa pripremom nove Strategije reforme državne uprave za period 2016-2020.

Ministarstvo finansija će obezbijediti kontinuirano praćenje implementacije Programa. U tom cilju krajem II kvartala 2017. godine osnovana je koordinaciona radna grupa, kao i operativni tim, koju sačinjavaju predstavnici ključnih aktera Programa, uključujući predstavnike Državne revizorske institucije, Revizorskog tijela, Poreske uprave i Uprave za javne nabavke. Takođe, predstavnik stručne službe Skupštine tj. Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je član ove koordinacione grupe. Radom koordinacione radne grupe predsjedava predstavnik Ministarstva finansija. Bliska saradnja će biti održavana sa Ministarstvom javne uprave, koja je zadužena za praćenje sprovođenja nove Strategije reforme javne uprave. Relevantni predstavnici Koordinacione radne grupe su uključeni u strukture za monitoring i izvještavanje nove Strategije reforme javne uprave.

Ministarstvo javne uprave je formiralo Odjeljenje za upravljanje procesom reforme javne uprave kako bi se unaprijedili procesi praćenja, evaluacije, koordinacije sa drugim institucijama i izvještavanja u sprovođenju mjera i aktivnosti koje proizilaze iz Strategije reforme javne uprave.

Takođe, u cilju obezbjeđivanja institucionalnog kontinuiteta i jače podrške reformi formiran je Savjet za reformu javne uprave. Na čelu savjeta se nalazi potpredsjednik Vlade Crne Gore za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku, u svojstvu članova tijela tu su ministri javne uprave, finansija i generalni sekretar Vlade, predsjednik Zajednice opština, direktor Uprave za kadrove i predstavnici NVO sektora. Prema Strategiji Reforme javne uprave svi ključni nosioci aktivnosti su uključeni i u svakoj od relevantnih institucija su odrediti kontakt osobe koje će biti zadužene za dostavljanje informacija u proces izvještavanja.

Koordinaciona radna grupa održavata kvartalne sastanke, sa ciljem razmatranja napretka ostvarenog u implementaciji Programa, pripreme izvještaja o implementaciji i koordinacije aktivnosti u okviru projekata tehničke podrške u ovoj oblasti. Koordinaciona radna grupa priprema kvartalne izvještaje koje će podnositi visokom rukovodnom kadru Ministarstva finansija, Senatu DRI, kao i Glavnom revizoru Revizorskog tijela kako bi se na vrijeme osiguralo rješavanje eventualnih problema koji mogu uticati na realizaciju Programa.

Počev od 2017. godine, do kraja aprila mjeseca svake godine Ministarstvo finansija će izvještavati Vladu o implementaciji Programa i predlagati eventualne izmjene i dopune Programa. Ovaj izvještaj će biti zasnovan na rezultatima rada koordinacione radne grupe

i biće formalno usaglašen sa svim relevantnim institucijama. Na početku svake godine, koordinaciona radna grupa će pripremati i detaljnije godišnje akcione planove za implementaciju Programa. Akcioni plan koji je sastavni dio Programa predstavlja sveobuhvatni plan aktivnosti za petogodišnji period i osnovu za godišnje planove implementacije. Ovaj akcioni plan će biti objedinjen i unificiran od strane koordinacione grupe. Predloženi Program predstavlja „živi dokument“, što podrazumijeva njegovo inoviranje jednom godišnje, shodno iskustvima koja će biti stečena tokom njegove realizacije, kao i eventualnim promjenama u evropskom zakonodavstvu.

Vlada Crne Gore će dva puta godišnje informisati Evropsku komisiju o napretku ostvarenom u implementaciji Programa reformi upravljanja javnim finansijama, odnosno sektorskih strategija na kojima se Program u velikoj mjeri zasniva. Izvještaji o implementaciji će se pripremati počev od 2017. godine, u skladu sa zahtjevima vezanim za sektorsku budžetsku podršku, koji su indikativno planirani za prvi kvartal.

Sistem za praćenje će obuhvatati sljedeće informacije: ključne specifične slabosti identifikovane prilikom analize slabosti, godišnje ciljeve, napredak u odnosu na posljednji godišnji izvještaj o praćenju, izvor informacija za verifikaciju, reviziju ciljeva koje treba pratiti naredne godine i srednjoročne ciljeve Programa.

Posebni izvještaji o napretku u implementaciji će se pripremati za sastanke Posebne grupe koja prati proces reforme javne uprave u Crnoj Gori u procesu pristupanja EU. Pored toga, moguće je organizovati na zahtjev Evropske komisije i Vlade Crne Gore stalni dijalog na tehničkom nivou. Izvještavanje o ostvarenom napretku će se nastaviti i u okviru već ustaljenih mehanizama izvještavanja Evropske komisije, što se posebno odnosi na Godišnje izvještaje o napretku.

Koordinaciona radna grupa ujedno je i platforma za dijalog o politikama i koordinaciji donatora sa ostalim relevantnim zainteresovanim akterima (međunarodnim finansijskim institucijama, bilateralnim donatorima, civilnim društvom, itd.). Sastanci organizovani sa ovim ciljem će se održavati barem jednom godišnje kako bi se raspravila ključna pitanja koja se odnose na sektor.

Napomena: Stepen implementacije aktivnosti u 2017. godini u Akcionom planu prikazan je na način da je zelenom bojom označena aktivnost koja je u potpunosti implementirana (više od 80%), žutom-djelimično realizovana aktivnost (od 50%-80%), dok je crvenom bojom označena aktivnost koja nije implementirana (ispod 50%).

AKCIONI PLAN

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć (IPA, IMF, UNDP...)	Implementacija na agencija / Direktorat	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja	Planirana dodatna sredstva	Utrošena dodatna sredstva
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12		
A) Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje												
A.1. Srednjeročni budžetski okvir (MTBF), uključujući fiskalnu strategiju												
*1)	A.1.1 Izraditi Fiskalnu strategiju u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti	Strateški / Planski dokument	Fiskalna strategija pripremljena.	IPA II	MF - BD	1 (A.1.2) (B.5.5)	II Kv. 2017	II Kv. 2017	IPA II (A I) Budžet		40.000	
*11)	A.1.2 Priprema plana mjera fiskalne politike u slučaju odstupanja glavnih fiskalnih agregata od nivoa definisanih fiskalnim pravilima	Strateški / Planski dokument	Set mogućih mjera fiskalne politike pripremljen. Plan mjera fiskalne politike pripremljen.	IMF IPA II	MF - BD	1 (A.1.1)	III Kv. 2016	II Kv. 2017	IPA II (A I) Budžet	iz sopstvenih sredstva		
*2)	A.1.3 Obuka osoblja u cilju poboljšanja srednjeročnog planiranja potrošnje (ciljna grupa: tehničko osoblje)	Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Određeni broj zaposlenih obučen.	IPA II	MF - BD	2 (A.1.5)	2018	2019	IPA II (A I) Budžet		135.000	
*2)	A.1.4 Obuka za višegodišnje planiranje budžeta s ciljem boljeg usklađivanja programskih ciljeva sa politikama Vlade (ciljna grupa: menadžersko osoblje)	Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Određeni broj zaposlenih obučen.	IPA II	MF - BD	2 (A.1.5)	2018	2019	IPA II (A I) Budžet		50.000	
	A.1.5 Izraditi analizu funkcionalnosti postojećeg sistema strateškog planiranja uključujući komparativnu analizu sistema koji postoje u susjednim državama	Smjernice / Priručnik	Analiza funkcionalnosti postojećeg sistema strateškog planiranja uključujući komparativnu analizu sistema koji postoje u susjednim zemljama pripremljena.	SIGMA	MEP	1 (A.1.6)	IV Kv. 2016	II Kv. 2017	Budžet		0.000	
*3) *4) *5)	A.1.6 Izraditi metodologiju za izradu strateških dokumenata uključujući utvrđivanje minimalnih uslova vezano za sadržaj sektorskih strategija	Smjernice / Priručnik	Usvojene jedinstvene metodološke smjernice za izradu strateških dokumenata i ustanovljeni minimalni uslovi sadržaja strateških dokumenata.	SIGMA	GSV, MJU, MF - BD, MJU	1 (A.1.5) (A.1.6) (A.1.8)	IV Kv. 2016	III Kv. 2018	Budžet		0.000	
*5)	A.1.7 Kreirati institucionalni i regulatorni okvir za strateško planiranje na nivou državne uprave / određivanje nadležnosti državnih institucija za implementaciju novog procesa planiranja	Zakonski akt (novi / revidirani)	Uredba o izmjenama Uredbe o organizaciji i radu državne uprave usvojena. Odluka o dopunama Poslovnika Vlade usvojena.		GSV	2 (A.1.7)	IV Kv. 2016	III Kv. 2018	Budžet		0.000	
	A.1.8 Poboljšanje planiranja i prezentacije višegodišnjih preuzetih obaveza u budžetu	Zakonski akt (novi / revidirani)	Prikaz višegodišnjih preuzetih obaveza u budžetskoj dokumentaciji. Prikaz višegodišnjih preuzetih obaveza u zakonu o budžetu.	IPA II	MF - BD	2	IV Kv. 2017	2019	IPA II (A I) Budžet		30.000	
*6)	A.1.9 Razviti i nadgraditi postojeći IT za planiranje budžeta kako bi se omogućilo srednjeročno planiranje	Kompjuterizacija	Specifikacije za razvoj i nadgradnju sistema za planiranje budžeta pripremljene. Pojedinačne nadgradnje/unapređenja/moduli razvijeni.	IPA II	MF - BD	1 (A.2.9) (A.3.9)	2018	2020	IPA II (A II) Budžet		300.000	
*7)	A.1.10 Unaprijediti budžetski cirkular u dijelu o planiranju višegodišnjih preuzetih obaveza	Smjernice / Priručnik	Budžetski cirkular pripremljen (svake godine)	IPA II	MF - BD	1 (A.2.7)	II Kv. 2017	2019	IPA II (A I) Budžet		15.000	
										UKUPNO:	270.000	0.000
										UKUPNO:	300.000	

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM AKTIVNOST			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacio na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja	570.000	
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12		
A) Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje												
A.2. Godišnje budžetiranje												
*3)	A.2.1 Razmotriti postojeću regulativu i procedure vezano za budžetiranje i na osnovu nalaza i najboljih praksi i iskustava u ovoj oblasti, izmijeniti nacionalni zakonodavni okvir s ciljem uspostavljanja pretpostavki za potpunu implementaciju programa	Zakonski akt (novi / revidirani)	Nova/ažurirana Odluka o načinu i sadržaju programskog budžeta (u 2016. i ako je potrebno u 2017. i narednim godinama). Moguć i drugi (novi) zakonski akt ako je potrebno.	IPA II	MF - BD	1	II Kv. 2017	2018	IPA II (A I) Budžet	20.000		
	A.2.2 Izraditi detaljan plan rada za implementaciju programskog budžetiranja, uključujući prateći plan aktivnosti	Strateški / Planski dokument	Detaljni Plan implementacije i Plan aktivnosti pripremljeni	IPA II	MF - BD	1 (A.1.5)	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	20.000		
	A.2.3 Izraditi priručnik za programsko budžetiranje i ažurirati priručnik u 2018.	Smjernice / Priručnik	Nacrt Priručnika pripremljen u 2. kvar. 2017. Ažuriranje Priručnika u 2. kvar. 2018.	IPA II	MF - BD	1	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	40.000		
*8)	A.2.4 Razmotriti postojeće programske strukture radi identifikovanja neophodnih promjena kroz uvođenje/ukidanje programa ili pod-programa	Zakonski akt (novi / revidirani)	Revidirana programska struktura pripremljena (nacrt). Revidirana programska struktura pripremljena (konačna) i implementirana u budžetu.	IPA II	MF - BD	1 (A.2.5) (A.2.6)	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	60.000		
*8)	A.2.5 Definirati misije, ciljeve i opise programa i pod-programa	Zakonski akt (novi / revidirani)	Misije, ciljevi i opisi programa/pod-programa definisani (i objavljeni u budžetskoj dokumentaciji) za budžet 2017. i potrebna ažuriranja za budžet 2018.	IPA II	MF - BD	1 (A.2.4) (A.2.6)	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	180.000		
*8) *13)	A.2.6 Definirati indikatore učinkovitosti za programe i pod-programa	Zakonski akt (novi / revidirani)	Indikatori učinkovitosti definisani (i objavljeni u budžetskoj dokumentaciji)	IPA II	MF - BD	2 (A.2.4) (A.2.5) (C.1.4) (D.1.10)	2019	2020	IPA II (A I) Budžet	310.000		
*7)	A.2.7 Razmotriti i izmijeniti budžetski cirkular kako bi odražavao izmijenjene programske strukture i uveo nefinancijske elemente programskog budžeta	Zakonski akt (novi / revidirani)	Budžetski cirkular pripremljen (svake godine)	IPA II	MF - BD	1 (A.1.11)	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	30.000		
*6)	A.2.8 Organizovati obuku za zaposlene MF i budžetskih organizacija koje će biti uključene u implementaciju programskog budžeta	Obuka	Određeni broj zaposlenih prošao obuku.	IPA II	MF - BD	1	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	170.000		
	A.2.9 Razmotriti i poboljšati funkcionalnost postojećeg IT sistema za planiranje budžeta	Kompjuterizacija	Specifikacije za razvoj i nadgradnju sistema za planiranje budžeta pripremljene. Pojedinačne nadgradnje/unapređenja/moduli razvijeni.	IPA II	MF - BD	1 (A.1.10) (A.3.9)	2018	2020	IPA II (A II) Budžet	seeA1.10		
	A.2.10 Poboljšati transparentnost budžeta obezbjeđivanjem boljeg vizuelnog prikaza	Kompjuterizacija	Prikaz budžeta osmišljen i internet stranice izrađene. Format Zakona o budžetu revidiran i ažuriran.	IPA II	MF - BD	2	2019	2020	IPA II (A I) Budžet	20.000		
*9)	A.2.11 U skladu sa najboljim međunarodnim standardima istražiti i implementirati poboljšani prikaz i vizuelizaciju godišnjih izvještaja (mesečnih i kvartalnih)	Kompjuterizacija	Mjesečni i kvartalni izvještaji pripremljeni i objavljeni na web stranicama MF.	IPA II	MF - BD	2	2019	2020	IPA II (A I) Budžet	45.000		
	A.2.12 Poboljšati resurse za bolje upravljanje sopstvenim sredstvima EU	Obuka	Nacrt Priručnika pripremljen. Zaposleni obučeni.	IPA II	MF - BD	1 (B.1.6) (B.2.8)	2017	2019	IPA II (A I) Budžet	reci postojece kapacitete		
							UKUPNO:		895.000			

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA													
POD-SISTEM			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacio na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3									4	5	6
A) Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje													
A.3. Kapitalni budžet													
*17)	A.3.1 Poboľšati planiranje kapitalnog budžeta u srednjeročnom periodu kao dio MTBF			Zakonski akt (novi / revidirani)	Novi zakonski akt / smjernice koji propisuju način i sadržaj planiranja kapitalnog budžeta.	IPA II	MF - BD	1	2018	2020	IPA II (A I) Budžet	30.000	
	A.3.2 Uvesti faze kapitalnih projekata u izradu i planiranje kapitalnih budžeta (pripremna faza i faza izgradnje)			Zakonski akt (novi / revidirani)	Novi format zakona o budžetu (kapitalnog budžeta) pripremljen.	IPA II	MF - BD	2	2018	2020	IPA II (A I) Budžet	25.000	
	A.3.3 Poboľšati pregled projekata u kapitalnom budžetu putem detaljnog prikaza pojedinačnih projekata po projektima i ekonomskoj klasifikaciji			Zakonski akt (novi / revidirani)	Novi format zakona o budžetu (kapitalnog budžeta) pripremljen.	IPA II	MF - BD	1	2018	2020	IPA II (A I) Budžet	25.000	
	A.3.4 Poboľšati obrazloženja kapitalnog budžeta vezano za ukupnu procijenjenu vrijednost i dinamiku projekata			Smjernice / Priručnik	Smjernice pripremljene. Obrazloženje svakog projekta pripremljeno.	IPA II	MF - BD	2	2018	2020	IPA II (A I) Budžet	15.000	
	A.3.5 Uspostaviti javni registar svih projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta			Kompjuterizacija	Javni registar uspostavljen. Registar objavljen na internet stranicama MF.	IPA II	MF - BD MF - Trezor. MSDT - OPV MTMA - DT	1 (D.1.7)	2018	2020	IPA II (A I) Budžet	35.000	
	A.3.6 Obuka osoblja u resornim ministarstvima koja su uključena u planiranje i implementaciju kapitalnih projekata s ciljem boljeg planiranja troškova investicionih projekata u srednjeročnom periodu			Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Određeni broj zaposlenih obučen.	IPA II	MF - BD	2	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	50.000	
*6)	A.3.7 Poboľšati pregled kapitalnih projekata razdvajanjem novih od onih koji se već implementiraju			Zakonski akt (novi / revidirani)	Novi format zakona o budžetu (kapitalnog budžeta) pripremljen.	IPA II	MF - BD	2	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	10.000	
	A.3.8 Razmotriti i poboľšati funkcionalnost postojećeg IT sistema za planiranje kapitalnog budžeta			Kompjuterizacija	Specifikacije za razvoj i nadgradnju sistema za planiranje budžeta pripremljene. Pojedinačne nadgradnje/unapređenja/moduli razvijeni.	IPA II	MF - BD	1 (A.1.10) (A.2.9)	2018	2020	IPA II (A II) Budžet	seeA1.10	
	UKUPNO:										190.000	0.000	
UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA													
POD-SISTEM			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacio na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3									4	5	6
A) Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje													
A.4. Unapređenje modela za makroekonomske projekcije													
*20)	A.4.1 Analiza postojećeg makroekonomskog modela			Smjernice / Priručnik	Stvaranje pretpostavki za unapređenje modela	IPA II	MF - DEPD	1	II Kv. 2017	IV Kv. 2017	IPA	nije određeno	
*20)	A.4.2 Unapređenje postojećeg modela za makroekonomske projekcije			Priručnik	Priručnik za korišćenje novog modela	IPA II	MF - DEPD	1	III Kv. 2017	I Kv. 2018	IPA	nije određeno	
*20) *21)	A.4.3 Obuke zaposlenih za korišćenje modela (oba modula)			Obuka	Određeni broj zaposlenih obučen	IPA II Budžet CG	MF - DEPD Ostala resorna ministarstva	1	III Kv. 2017	III Kv. 2018	IPA i Budžet	nije određeno	
*21)	A.4.4 Prikupljanje i analiza podataka za potrebe izrade II modula modela			Procedura	Stvaranje pretpostavki za unapređenje II modula	IPA II	MF - DEPD Ostala resorna ministarstva	1	II Kv. 2017	I Kv. 2018	IPA	nije određeno	
	A.4.5 Izrada modula za uticaj strukturnih reformi i izmjene poreske politike na makroekonomske indikatore			Priručnik	Priručnik za korišćenje II modula modela	IPA II	MF - DEPD Ostala resorna ministarstva	1	I Kv. 2018	III Kv. 2018	IPA	nije određeno	
	A.4.6 Implementacija novog modela i potpuna obućenost zaposlenih za rad u modelu			Regulativa/ Procedure/ Obuka/ Kompjuterizacija	Primjena novog modela i obućenost zaposlenih u DEP za rad na modelu, a resornih ministarstava za korišćenje modela	IPA II	MF - DEPD	1	I Kv. 2018	IV Kv. 2020	IPA	nije određeno	
UKUPNO:										200.000			

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA												
POD-SISTEM			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacija na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja		
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12		
B) Izvršenje budžeta												
B.1. Naplata prihoda - Poreska uprava												
	B.1.1	Dalje poboljšanje efikasnosti, usluga za poreske obveznike i usklađenost sa poreskim propisima kroz izgradnju kapaciteta i poboljšanje sistema u PUCG.	Procedure, Kompjuterizacija	Rast udjela podnijetih elektronskih poreskih prijava (porez na dobit, PDV)	IPA II	MF - PU.	2	2018	2019	IPA II 2016 (prijedlog), Budžet	1.000.000	
	B.1.2	Unapređenje administrativnih i institucionalnih kapaciteta Poreske uprave u oblasti primjene zajedničkog PDV sistema EU	Zakonski akt (novi/revidirani), Kompjuterizacija	Softver implementiran.	IPA II	MF - PU	2	2019	2020	IPA II 2017 (prijedlog), Budžet	2.000.000	
	B.1.3	Unaprijediti kapacitet Poreske uprave i njenih IT sistema u oblasti analize rizika i inspeksijskih kontrola (e-kontrola) i sistema implementacije (e-fiscalizacija)	Procedure, Kompjuterizacija	Softver implementiran.	IPA II	MF - PU	2	2017	2018	IPA II 2015 (prijedlog), Budžet	500.000	
	B.1.4	Ojačati administrativne i operativne kapacitete Poreske uprave Crne Gore (PUCG) u skladu sa standardima i zahtjevima EU definisanim u Poglavlju 16 –Oporezivanje	Zakonski akt (novi/revidirani), Kompjuterizacija	Ažuriranje regulative / definisani poslovni procesi u skladu sa zahtjevima EU	IPA II	MF - PU	1	II Kv. 2017	2018 (5 godina)	IPA II (B) Budžet	1.000.000	
	B.1.5	Reforma Poreske uprave	Poslovni procesi, kompjuterizacija	Implementacija integrisanog sistema za upravljanje prihodima (IRMS) u skladu sa poslovnim procesima		MF - PU	1	I Kv. 2017	2021 (5 godina)	Budžet Kredit SB	14.000.000	
UKUPNO:											18.500.000	

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM AKTIVNOST		Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacio na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja		
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	
B) Izvršenje budžeta											
B.2. Naplata prihoda - Uprava carina											
	B.2.1 Implementacija IT sistema za akcije na nacionalnom nivou		Procedure/ Kompjuterizacija	Procedure uspostavljene. Softver implementiran.	IPA II	MF - UC.	1	2019	2020	IPA II (C) Budžet	400,000.000
	B.2.2 Imlementacija modernizovanih carinskih procedura na nacionalnom nivou		Procedure/ Kompjuterizacija	Procedure uspostavljene. Softver implementiran.	IPA II	MF - UC.	1	2018	2020	IPA II/ Budžet/Ostalo	Nije definisano
	B.2.3 Obuke službenika u cilju pripreme za implementaciju automatizovanih procedura izvještavanja o prihodima EU (A-B računi)		Obuka	Službenici obučeni.	IPA II	MF - UC.	2	2018	2020	IPA II/ Budžet/Ostalo	Nije definisano
	B.2.4 Unaprijediti carinski sistem uravljanja rizicima		Obuka/ Kompjuterizacija	Službenici obučeni. Unapređenje softvera	IPA II	MF - UC.	2	2018	2020	IPA II/ Budžet/Ostalo	Nije definisano
	B.2.5 Povećati broj privrednih subjekata kojima su izdata odobrenja za pojednostavljene postupake		Priprema privrednih subjekata za dobijanje odobrenja	Povećan broj privrednih subjekata	IPA II	MF - UC.	2	2018	2020	Projekat Svjetske banke	Nije definisano
	B.2.6 Razvoj programa AEO		Regulativa/ Procedure/ Obuka/ Kompjuterizacija	Regulativa ažurirana. Procedure uspostavljene. Softver implementiran.	IPA II	MF - UC.	2	2018	2020	Projekat Svjetske banke	Nije definisano
UKUPNO:										400,000.000	

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA													
POD-SISTEM AKTIVNOST			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacija na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
B) Izvršenje budžeta													
B.3. Javne nabavke													
		B.3.1 Razmatranje zakonodavnog okvira za javne nabavke, tj. amandmana Zakona o javnim nabavkama (Sl. List CG, br. 57/14) i relevantnih podzakonskih akata s ciljem harmonizovanja sa zakonodavstvom EU.	Zakonski akt (novi / revidirani)	Zakon javnim nabavkama i relevantni propisi izmijenjeni i odobreni.		MF - UJN	1	II Kv. 2016	III Kv. 2016	Budžet	0.000		
		B.3.2 Napraviti tabelu usklađenosti da bi se procijenio nivo harmonizacije izmijenjenog Zakona o javnim nabavkama (Sl. list CG, br. 57/14) i relevantnih podzakonskih akata sa zakonodavnim okvirom EU (Direktiva 2014/24/EC i Direktiva 2014/25/EC)	Smjernice / Priručnik	Tabela usklađenosti pripremljena.		MF - UJN	1	II Kv. 2016	III Kv. 2016	Budžet	0.000		
		B.3.3 Izraditi nacrt Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata (uključujući obrasce, standardnu tendersku dokumentaciju, obrazac ugovora, i priručnik o javnim nabavkama)	Zakonski akt (novi / revidirani)	Zakon o javnim nabavkama usvojen.	IPA II	MF - UJN	1	III Kv. 2016	II Kv. 2017	IPA II (A IV) Budžet	0.000		
		B.3.4 Obezbjediti obuku za državne službenike koji se bave javnim nabavkama (kao što su referenti za javne nabavke, članovi komisija za otvaranje i evaluaciju ponuda, kao i inspektore, tužioce i sudije)	Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Određeni broj zaposlenih obučeni.	IPA II	MF - UJN	2	I Kv. 2017	IV Kv. 2018	IPA II (A IV) Budžet	35.000		
		B.3.5 Materijal za obuku posebnih ciljnih grupa koje su uključene u javne nabavke	Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Određeni broj zaposlenih obučeni.	IPA II	MF - UJN	2	I Kv. 2017	IV Kv. 2018	IPA II (A IV) Budžet	50.000		
		B.3.6 Kampanja za podizanje svijesti	Obuka	Kampanja pokrenuta i završena.	IPA II	MF - UJN	1	III Kv. 2017	IV Kv. 2018	IPA II (A IV) Budžet	40.000		
		B.3.7 e-javne nabavke	Kompjuterizacija	Softver implementiran.	IPA II	MF - UJN	1	I Kv. 2017	2020/2021	IPA II (D) Budžet	1.650.000		
UKUPNO:											1.775.000		
UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA													
POD-SISTEM AKTIVNOST			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacija na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
B) Izvršenje budžeta													
B.4. Reforma državne pomoći													
		B.4.1 Pobojšanje i jačanje institucionalne osnove i nacionalnog pravnog sistema vezano za implementaciju pravila i procedura državne pomoći;	Organiz. / menadžerske izmjene	Organizaciona izmjena implementirana tj. posebno tijelo (organizaciono nezavisno, dio MF ili uz neko drugo ministarstvo)	IPA II	MF - DP	1	II Kv. 2018	IV Kv. 2020	IPA II (A IV) Budžet	50.000		
*10)		B.4.2 Podrška kroz pregovarački proces i ispunjavanje obaveza vezanih za poglavlje 8;	Zakonski akt (novi / revidirani)	Ispunjenje završnih odrednica (banchmarks)	IPA II	MF - DP	1 (B.4.3)	III Kv. 2018	Kontinuirano	IPA II (A IV) Budžet	150.000		
*10)		B.4.3 Sprovođenje praćenja ostvarenih rezultata kroz analize nacionalnih slučajeva državne pomoći u običajnom pravu EK;	Smjernice / Priručnik	Analiza 3-4 slučaja izvršena.	IPA II	MF - DP	1 (B.4.2)	III Kv. 2017	Kontinuirano	IPA II (A IV) Budžet	200.000		
		B.4.4 Tehnička podrška za softver "Informacioni sistem državne pomoći u Crnoj Gori", izrada posebnog registra za de minimis državnu pomoć i uspostavljanje aplikacije za davaoce državne pomoći; kako bi bili objedinjeni u jednoj IT komponenti;	Kompjuterizacija	Softver implementiran.	IPA II	MF - DP	1	IV Kv. 2018	IV Kv. 2020	IPA II (A IV) Budžet	200.000		
		B.4.5 Jačanje administrativnih kapaciteta kroz obuke i razmjenu praktičnih iskustava	Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Određeni broj zaposlenih obučeni.	IPA II	MF - DP	2	III Kv. 2018	Kontinuirano	IPA II (A IV) Budžet	100.000		
UKUPNO:											700.000		

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM AKTIVNOST													
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
B.5. Reforma Odsjeka za upravljanje dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i odnose sa inostranstvom													
*11)	B.5.1 Reorganizacija Odsjelenja za upravljanje dugom, analizu zaduženosti, upravljanje likvidnošću i odnose sa inostranstvom kao službe politika i procedura (front office) i službe podrške (back office)	Organiz. / menadžerske izmjene	Odsjek za upravljanje dugom restrukturiran.		MF - Trezor	1	II Kv. 2015	IV Kv. 2017	Budžet	0.000			
	B.5.2 Obuka osoblja u Odsjelenju za javni dug u pogledu upravljanja različitim finansijskim operacijama, upoznavanje i obuka za različite finansijske derivate, priprema i analiza duga i poboljšanje upravljanja dugom	Obuka	Materijalni za obuku pripremljeni i dostupni. Određeni broj zaposlenih obučeni.	IMF SIGMA	MF - Trezor	1	I Kv. 2016	IV Kv. 2018	Budžet	50.000			
	B.5.3 Implementacija novog softverskog mehanizma za upravljanje javnim dugom i gotovinom	Kompjuterizacija	Softver implementiran.		MF - Trezor	1	II Kv. 2015	I Kv. 2016	Budžet	200.000			
	B.5.4 Nadograditi softverski mehanizam za upravljanje javnim dugom i gotovinom	Kompjuterizacija	Nadgradnja implementiranog softvera.		MF - Trezor	3	I Kv. 2016	2019	Budžet	500.000			
	B.5.5 Analiza slabosti u postojećoj i izrada Strategije za upravljanje javnim dugom 2018 - 2020	Strateški / Planski dokument	Nacr. Strategije za upravljanje javnim dugom 2018 - 2020 pripremljen.	IMF	MF - Trezor	1 (A.1.1)	I Kv. 2017	I Kv. 2018	Budžet	30.000			
UKUPNO:										780.000			
UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM AKTIVNOST													
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
B) Izvršenje budžeta													
B.6. Reforma sistema zarada u javnom sektoru													
*12)	B.6.1 Izrada i odobrenje regulative o zaradama državnih službenika	Zakonski akt (novi / revidirani)	Usvojena regulativa.		MF - BD	1 (B.6.2)	2014	II Kv. 2016	Budžet	0.000			
	B.6.2 Implementacija novog softvera za obračun i kontrolu zarada u javnom sektoru	Kompjuterizacija	Softver implementiran.		MF - BD	1 (B.6.1)	IV Kv. 2016	2018	IPA II (A III) Budžet	600.000			
UKUPNO:										600.000			

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM AKTIVNOST			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacio na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
C) Razvoj interne finansijske kontrole u javnom sektoru (PIFC)													
C.1. Razvoj PIFC													
*14)	C.1.1 Analiza postojećeg stanja finansijskog izvještavanja u javnom sektoru u pilot institucijama		Smjernice / Priručnik	Izvršena Analiza finansijskog izvještavanja u javnom sektoru u pilot institucijama.	IPA II SIGMA	MF - CHU MF - Trezor	2 (C.1.9)	II Kv. 2016	IV Kv. 2017	IPA II (A I) Budžet	25.000		
*15)	C.1.2 Analiza postojećeg stanja upravljačke odgovornosti u javnom sektoru		Smjernice / Priručnik	Izvršena Analiza upravljačke odgovornosti u javnom sektoru u pilot institucijama.	IPA II	MF - CHU MF - BD , MJU	1 (C.1.3)	III Kv. 2016	IV Kv. 2017	IPA II (A I) Budžet	20.000		
*15)	C.1.3 Definisanje mehanizama za delegiranje odgovornosti i ovlašćenja		Pravni akt (novi / revizija)	Pripremljen Nacrt Uputstva / Priručnika koji objašnjava mehanizme za delegiranje odgovornosti i ovlašćenja	IPA II	MF - CHU MF - BD	1 (C.1.2)	2018	2019	IPA II (A I) Budžet	25.000		
*16)	C.1.4 Sprovođenje obuke za rukovodioce		Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Broj obučanih.	IPA II	MF - CHU UZK	2 (C.1.6) (C.1.7)	III Kv. 2017	Kontinu.	Budžet- Uprava za kadrove	20.000		
*16)	C.1.5 Sprovođenje obuke za novoimenovane unutrašnje revizore		Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Broj obučanih.	IPA II	MF - CHU UZK Ger. Gvnm.	2 (C.1.5) (C.1.7)	III Kv. 2017	Kontinu.	IPA II (A I) Budžet	10.000		
*16)	C.1.6 Organizovanje i održavanje obuka za unapređenje stručnosti postojećih kapaciteta unutrašnje revizije		Obuka	Materijali za obuku pripremljeni. Broj obučanih.	IPA II	MF / CHU UZK	2 (C.1.5) (C.1.6)	III Kv. 2017	Kontinu.	IPA II (A I) Budžet	20.000		
	C.1.7 Unapređenje metodologije rada unutrašnje revizije		Smjernice / Priručnik	Pripremljen Nacrt poboljšane metodologije interne revizije	IPA II	MF - CHU	2	II Kv. 2016	IV Kv. 2017	IPA II (A I) Budžet	15.000		
*14)	C.1.8 Jačanje kapaciteta CHU za sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrole i unutrašnje revizije		Smjernice / Priručnik	Smjernice pripremljene.	IPA II SIGMA	MF - CHU	1 (C.1.1)	II Kv. 2016	2020	IPA II (A I) Budžet	25.000		
	C.1.9 Ažuriranje smjernica za uspostavljanje upravljanja rizikom		Smjernice / Priručnik	Pripremljene ažurirane smjernice za uspostavljanje upravljanja rizikom	IPA II	MF - CHU	1	III Kv. 2018	2018	IPA II (A I) Budžet	15.000		
							UKUPNO:				175.000		
NAPOMENA: Aktivnosti u ovoj oblasti koje su kontinuirane se smatraju završenim za 2017. godinu, uzimajući u obzir da se one svake godine sprovode.													

NAPOMENA: Aktivnosti u ovoj oblasti koje su kontinuirane se smatraju završenim za 2017 godinu, uzimajući u obzir da se one svake godine sprovede.

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM													
AKTIVNOST			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć (IPA, IMF, UNDP...)	Implementacio na agencija / Direktorat	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
D) Finansijsko izvještavanje i računovodstvo													
D.1. Prelaz sa gotovinskog na obračunsko računovodstvo i finansijsko izvještavanje													
*20)	D.1.1 Obezbijediti opštu obuku o obračunskom računovodstvu za računovođe iz javnog sektora		Obuka	Materijali za obuku pripremljeni i dostupni. Određeni broj zaposlenih obučeni.	UNDP CEF, CIPFA	MF - Trezor	1	I Kv. 2016	IV Kv. 2020	Budžet 2016-UNDP 2017-USD AMBASADA I VLADA SLOVENIJE	nije određeno		
	D.1.2 Izraditi nove politike obračunskog računovodstva		Zakonski akt (novi / revidirani)	Odobren Zakon o računovodstvu u javnom sektoru		MF - Trezor	1	I Kv. 2017	IV Kv. 2020	Budžet	nije određeno		
	D.1.3 Prilagoditi kontni plan novim računovodstvenim zahtjevima		Zakonski akt (novi / revidirani)	Ažurirane klasifikacije (organizaciona, funkcionalna, imovinska...)	UNDP	MF - Trezor	2 (D.2.1) (D.2.2) (D.2.3)	I Kv. 2018	2020	Budžet UNDP	nije određeno		
	D.1.4 Razviti IT sistem kao podršku dvojnog knjigovodstvu		Kompjuterizacija	IT sistem implementiran		MF - Trezor	2	2019	2020	Budžet	nije određeno		
	D.1.5 Izraditi novu implementacionu regulativu i obrasce izvještaja		Zakonski akt (novi / revidirani)	Nova regulativa i obrasci izvještaja odobreni.		MF - Trezor	2	2019	2020	Budžet	nije određeno		
*17)	D.1.6 Obezbijediti obuku za računovođe iz javnog sektora o novoj implementacionoj regulativi, obrascima i IT sistemu		Obuka	Materijali za obuku pripremljeni i dostupni. Određeni broj zaposlenih obučeni.		MF - Trezor	2	2020	2020	Budžet	nije određeno		
	D.1.7 Implementacija modula za preuzete obaveze (Commitment Module) za dva ministarstva		Kompjuterizacija	IT sistem implementiran i u upotrebi od strane Ministarstva saobraćaja i Direkcije za javne radova (kapitalni budžet)		MF - Trezor	1 (A.3.5)	III Kv. 2015	IV Kv. 2016	Budžet	nije određeno		
	D.1.8 Implementacija modula za upravljanje imovinom		Kompjuterizacija	IT sistem implementiran i u upotrebi od strane svih direktnih korisnika budžeta		MF - Trezor. DfP MF - PrA	1 (D.1.9) (D.1.10)	III Kv. 2015	IV Kv. 2016	Budžet	nije određeno		
*18) *19)	D.1.9 Obezbijediti obuku za računovođe iz javnog sektora o novoj implementacionoj regulativi i korišćenju novog modula za upravljanje imovinom		Obuka	Određeni broj zaposlenih obučeni.		MF - PrA	2 (D.1.8)	III Kv. 2015	IV Kv. 2016	Budžet	nije određeno		
*18)													
*13) *19)	D.1.10 Izmjena regulative, godišnji izvještaji treba da sadrže i podatke o imovini i indikatore učinkovitosti		Zakonski akt (novi / revidirani)	Regulativa izmijenjena i odobrena.		MF - Trezor MF - DfP MF-PrA.	2 (A.2.6) (C.1.4) (D.1.8)	2019	2020	Budžet	nije određeno		
	UKUPNO:												
UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM													
AKTIVNOST			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacio na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
E) Razvoj i jačanje eksterne revizije													
E.1. Jačanje Državne revizorske institucije													
*22)	E.1.1 Analizirati Uputstvo o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti i izraditi Priručnik za finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti u skladu sa ISSAI standardima		Priručnik	Nacr. Priručnik za finansijsku reviziju i reviziju pravilnost u skladu sa ISSAI standardima pripremljen.	IPA II	DRI	1 (E.1.5)	I Kv. 2019	II Kv.2020	IPA II (A V) Budžet	32.000		
	E.1.2 Analizirati Uputstvo o metodologiji vršenja revizije uspjeha i izraditi preporuke za poboljšanje metodologije revizije uspjeha		Uputstvo	Preporuke za unapređenje metodologije za reviziju uspjeha pripremljene.	IPA II	DRI	1 (E.1.5)	I Kv. 2019	II Kv.2020	IPA II (A V) Budžet	12.000		
*22)	E.1.3 Izvršiti analizu postojeće prakse u praćenju implementacije revizorskih preporuka u DRI u odnosu na najbolju praksu EU i izraditi smjernice za praćenje implemetacije preporuka iz revizorskih izviestaia		Smjernice	Nacr. Smjernica za praćenje implementacije revizorskih preporuka pripremljen.	IPA II	DRI	1	I Kv. 2019	II Kv.2020	IPA II (A V) Budžet	24.000		

[illegible]

UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA POD-SISTEM			Vrsta aktivnosti	Indikator / cilj	Potrebna tehnička pomoć	Implementacio na agencija /	Prioritet	Planirani datum početka	Planirani datum završetka	Izvor finansiranja			
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12			
E) Razvoj i jačanje eksterne revizije													
E.2. Revizorsko tijelo													
	E.2.1 Procjena potreba za obukom, izrada i implementacija programa obuke za revizore		Strateški / Planski dokument Obuka	Broj organizovanih obuka/ seminara/ radionica po revizoru	IPA II	RT	1	2019	2020	IPA II (A V) Budžet	274.000		
	E.2.2 Poboljšanje revizorskog priručnika za različite vrste revizija u skladu sa međunarodnim revizorskim standardima		Smjernice / Priručnik	Stepen unaprijeđenja metodologije za sprovođenje revizije – revizorski priručnik	IPA II	RT	1	2019	2020	IPA II (A V) Budžet	80.000		
	E.2.3 Poboljšanje vještina za primjenu određenih revizorskih tehnika (IT)		Kompjuterizacija Obuka	Procenat revizija obavljenih korišćenjem revizorskog softvera	IPA II	RT	2	2019	2020	IPA II (A V) Budžet	20.000		
	E.2.4 Razvoj strateškog plana Revizorskog tijela i Akcionog plana za njegovu implementaciju		Strateški / Planski dokument	Stepen implementacije Strateškog i Akcionog plana institucije	IPA II	RT	2	2019	2020	IPA II (A V) Budžet	70.000		
	E.2.5 Izrada smjernica za osiguranje kvaliteta revizorskog rada		Smjernice / Priručnik	Stepen primjene standarda u cilju osiguranja kvaliteta revizorskog rada	IPA II	RT	2	2019	2020	IPA II (A V) Budžet	31.000		
							UKUPNO:				475.000		

PASOŠI INDIKATORA

ZA PROGRAM REFORME UPRAVLJANJA JAVNIM FINANSIJAMA 2016-2020

U Programu reformi upravljanja javnim finansijama 2016-2020. (u daljem tekstu: Program), u Poglavlju 6. razrađuje se sistem monitoringa i evaluacije tokom primjene Programa čiji je cilj da se procijeni konkretan napredak postignut realizacijom aktivnosti Akcionog plana za implementaciju Programa za period 2016-2017. godina (u daljem tekstu: AP).

Cilj ovog dokumenta jeste da se na jednom mjestu prikupe sve informacije o svim definisanim indikatorima uspješnosti uključujući i neke od njihovih ključnih institucionalnih i metodoloških aspekata kao npr. koja institucija prikuplja podatke, koliko često, koja je jednačina za izračunavanje indikatora, koji je verifikacioni izvor, koje su početna mjerenja za dati indikator i koje su ciljne vrijednosti projektovane za mjerenje uspješnosti ispunjavanja reformskih aktivnosti. Mjerenje i praćenje indikatora trebalo bi da započne sa drugim planiranim izvještajem o realizaciji Programa 2016-2020. Treba napomenuti da je u Crnoj Gori fiskalna godina ista kao kalendarska godina: od 1. januara do 31. decembra 2018.

4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje

4.1.1. Srednjoročni budžetski okvir, uključujući i fiskalnu strategiju

PASOŠ INDIKATORA 1.

Naziv indikatora	Udio novih srednjoročnih sektorskih strategija u ukupnom broju strategija koje uključuju procjenu troškova za njihovu implementaciju, uključujući i potencijalna donatorska sredstva
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.1. Srednjoročni budžetski okvir, uključujući i fiskalnu strategiju Srednjoročni budžetski okvir odslikava Vladine politike i strateške ciljeve i sadrži fiksne limite potrošnje za sve potrošačke jedinice prvog nivoa
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	U skladu sa PFM strategijom, planirana je aktivnost koja se odnosi na razvoj metodologije za izradu strateških dokumenata. Po planu, predviđeno je da jedan od minimuma zahtjeva obuhvata procjena fiskalnog uticaja, što ukazuje da će nakon usvajanja adekvatnih propisa sve strategije obuhvatati i procjenu fiskalnog uticaja. Izvor podataka za 2017. godinu su strategije usvojene od strane Vlade Crne Gore tokom 2017. godine, a koje su dostavljene na mišljenje Ministarstvu finansija.
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktor za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769
Učestalost objavljivanja podataka	1 x godišnje, u toku prvog kvartala.

Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	U obzir su uzete strategije koje se donose za period od 3 i više godina, a podaci će, do njihovog automatskog izračunavanja na osnovu baze podataka IT sistema, računati na osnovu informacija iz sektora budžeta o procjeni fiskalnog uticaja strategija koje su dostavljene na mišljenje, odnosno Izvještaja o analizi uticaja propisa. Podaci o usvojenim strategijama biće preuzeti od Generalnog sekretarijata Vlade. U 2017. godini na osnovu podataka Generalnog sekretarijata Vlade usvojeno je 12 strategija, od čega je na osnovu podataka za 11 strategija 1 strategija bila za period od dvije godine, odnosno od 10 strategija 7 strategija imalo procjenu fiskalnog uticaja na način da je procijenjena ukupna vrijednost sredstava potrebna za realizaciju strategije.¹ Učinak se mjeri na osnovu podataka o usvojenim strategijama u predmetnoj godini, odnosno predmet razmatranja neće biti strategije usvojene u prethodnom periodu. Ciljna vrijednost u 2020. godini, a i godinama nakon toga, koja je predviđena u vrijednosti 100% podrazumijeva da svaka strategija koja bude usvojena u 2020. godini, i nakon toga bude obuhvatala i procjenu fiskalnog uticaja, dok će se strategije koje su usvojene u prethodnom periodu razmatrati ukoliko bude potrebe za izmjenama i revizijom Strategije. FORMULA/JEDNAČINA Broj usvojenih srednjoročnih strategija koje sadrže podatke o ukupnoj procjeni troškova za njihovu implementaciju u fiskalnoj godini X 100 / Ukupan broj usvojenih srednjoročnih strategija usvojenih u fiskalnoj godini			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 60%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	2017	2018	2019	2020
	80%	85%	90%	100%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	70%			

PASOŠ INDIKATORA 2.

Naziv indikatora	Prosječno odstupanje između limita budžetskih izdataka utvrđenih srednjoročnim budžetskim okvirom i stvarnih budžetskih rashoda planiranih godišnjim zakonom o budžetu
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.1. Srednjoročni budžetski okvir, uključujući i fiskalnu strategiju Srednjoročni budžetski okvir odslikava Vladine politike i strateške ciljeve i sadrži fiksne limite potrošnje za sve potrošačke jedinice prvog nivoa

¹ Ispunjena vrijednost je 70%, odnosno 7 od 10 strategija.

Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Službeni list, Zakon o budžetu, (http://www.mf.gov.me/biblioteka/zakoni), Smjernice makroekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769			
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, prvi kvartal tekuće za prethodnu godinu			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	/ Smjernice za makroekonomsku i fiskalnu politiku koriste se za definisanje limita potrošnje, koji služe kao osnova za pripremu Zakona o budžetu za fiskalnu godinu. Smjernice o fiskalnoj politici usvojene su na godišnjem nivou za period od tri godine. Ograničenja su obavezujuća za zakon o budžetu za prvu godinu i indikativna za drugu i treću fiskalnu godinu. Smjernice se koriste kao indikacija budžetskog okvira i ograničenja potrošnje centralnog državnog budžeta za tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet, budžetske rezerve i limit budžetske potrošnje za potrošačke jedinice prvog nivoa, sa izuzetkom troškova otplate duga i kamate, troškova koji se finansiraju iz donacija, troškova sufinansiranja i troškova za finansiranje materijalne štete nastale prirodnim nepogodama i drugim hitnim slučajevima i nepredviđenim slučajevima. Limit potrošnje za odgovarajuću godinu upoređuje se sa iznosima koji su planirani u Zakonu o budžetu za odgovarajuću godinu, e. g. ako tražimo odstupanja u 2017. godini, podaci iz Zakona o budžetu za 2017. se upoređuju sa podacima iz Smjernica o granicama troškova za period 2016-2019.			
	FORMULA/JEDNAČINA (iznos prema zakonu o budžetu - iznos limita potrošnje)/Iznos prema zakonu o budžetu *100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 9%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	7%	6%	5%	5%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	6%			

PASOŠ INDIKATORA 3.

Naziv indikatora	Broj službenika obučениh za srednjeročno planiranje bazirano na principu od "vrha ka dnu"
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje

	4.1.1. Srednjoročni budžetski okvir, uključujući i fiskalnu strategiju Srednjoročni budžetski okvir odslikava Vladine politike i strateške ciljeve i sadrži fiksne limite potrošnje za sve potrošačke jedinice prvog nivoa			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet i potrošačke jedinice, korisnici koji su pohađali obuku, na osnovu baze podataka koju vodi Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet . Izvor podataka predstavlja Ministarstvo finansija			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769			
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, u prvom kvartalu za obuke sprovedene u prethodnoj godini			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Programom reformi upravljanja javnim finansijama i akcionim planom, predviđena je obuka za višegodišnje planiranje budžeta s ciljem boljeg povezivanja programskih ciljeva sa politikama Vlade. Obuka je predviđena za rukovodeći nivo i nivo eksperskog kadra po institucijama koje budu određeni kao prioriteti, do 2020 kada će biti obuhvaćene sve institucije. (Predsjednik, Skupština, Pravosudni organi, Ministarstva i nezavisni organi). Takođe, obuka će biti organizovana i za predstavnike Državne revizorske institucije i Odbora Skupštine za ekonomiju i finansije. Indikator se mjeri na osnovu obuka završenih u jednoj kalendarskoj godini, odnosno broju učesnika koji su prisustvovali obuci.			
	FORMULA/JEDNAČINA Broj lica koji su završili obuku u skladu sa unaprijed definisanim programom			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 0			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	52	35	52	72
Podaci o ispunjenim vrijednostima	0			

4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta

PASOŠ INDIKATORA 4.

Naziv indikatora	Udio potrošačkih jedinica prvog nivoa koje u svojim budžetskim zahtjevima obezbjeđuju sveobuhvatne informacije
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta

Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Zahtjevi za budžetskim sredstvima dostavljeni Direktoratu za budžet prilikom postupka planiranja budžeta ²			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769			
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, nakon poslatih zahtjeva za budžetskim sredstvima od strane potrošačkih jedinica, odnosno u trećem kvartalu			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Preduslov za kreiranje efikasnog sistema mjerenja učinka budžetskih programa predstavlja sveobuhvatnost informacija dostavljenih za planiranje budžeta po svim programima posebno. U skladu sa Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike Ministarstvo finansija šalje stručno uputstvo o pripremi budžeta, sa detaljnim uputstvom o finansijskim i nefinansijskim podacima. Tabele za pripremu budžeta sadrže uputstvo za popunjavanje, tabelu za opšte informacije o potrošačkoj jedinici, administrativni i zakonodavni okvir, tabele za probleme u finansiranju, sumarnu tabelu, informacije o izdacima za tekuće aktivnosti, podatke o izdacima za nove aktivnosti, podatke za izdatke za zarade, obrazloženje tekućih aktivnosti, obrazloženje novih aktivnosti i podatke o pregledu višegodišnjih obaveza. Potrošačke jedinice prvog nivoa su predsjednik Crne Gore, Skupština, Pravosudni organi, Vlada – Generalni sekretarijat Vlade i Ministarstva, samostalne potrošačke jedinice i državni fondovi. Broj potrošačkih jedinica prvog nivoa u 2017. godini iznosi 48. Indikator se mjeri u odnosu na sveobuhvatnost informacija po navedenim djelovima cirkulara. U narednom periodu očekuje se sveobuhvatnije popunjavanje budžetskog cirkulara u skladu sa unaprijeđenjem istog i održavanjem obuka u cilju cjelokupnog unaprijeđenja procesa budžetiranja.			
	FORMULA/JEDNAČINA Broj potrošačkih jedinica koje obezbjeđuju sveobuhvatne informacije /Ukupan broj potrošačkih jedinica X 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 40%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	75%	80%	90%	100%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	70%			

² U Zakonu o obrazloženju zakona ne preslikavaju se sve informacije dostavljene u zahtjevu za budžetskim sredstvima. Sveobuhvatnost informacija je važna prilikom razmatranja i pregovora o zahtjevu za budžetskim sredstvima

PASOŠ INDIKATORA 5.

Naziv indikatora	Nivo informacija o učinku uključenih u planiranje budžeta			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta Kreirati efikasan sistem mjerenja učinka budžetskih programa u cilju povećanja efikasnosti i transparentnosti javne potrošnje			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Zakon i obrazloženje Zakona o budžetu za fiskalnu godinu			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769			
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, prvi kvartal tekuće za prethodnu godinu			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Programom reformi upravljanja javnim finansijama u toku 2018 godine predviđeno je definisanje misija, ciljeva i opisa programa i pod-programa, dok je do 2020 godine predviđeno definisanje indikatora učinkovitosti za programe i podprograme. Pravni osnov definisan je Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, dok je sadržaj i način pripreme definisan Uredbom. Povećanje nivoa informacija u Programskom budžetu je dat kroz ciljne vrijednosti. Nivo 1 (2017 godina) obuhvata razvijenu programsku strukturu kod svih budžetskih korisnika uključujući misije potrošačkih jedinica, definisane opise i ciljeve programa; Nivo 2 (2019 godina) obuhvata nadogradnju Nivoa 1 sa definisanjem seta indikatora za pilot projekte, dok Nivo 3 (2020 godina) obuhvata kreiran set indikatora za sve programe kako bi se pratila uspješnost ostvarivanja ciljeva			
	FORMULA/JEDNAČINA /			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Definisani nazivi programa svih potrošačkih jedinica			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	Nivo 1	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Podaci o ispunjenim vrijednostima	Razvijena programska struktura u dijelu definisanja naziva programa svih potrošačkih jedinica			

PASOŠ INDIKATORA 6.

Naziv indikatora	<i>Broj službenika obučeniha za planiranje i praćenje rashoda u skladu sa principima programskog budžetiranja</i>			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.2. Priprema godišnjeg budžeta Kreirati efikasan sistem mjerenja učinka budžetskih programa u cilju povećanja efikasnosti i transparentnosti javne potrošnje			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet.			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769			
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, prvi kvartal tekuće za prethodnu godinu			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	U skladu sa Programom reformi upravljanja javnim finansijama i akcionim planom iz sredstava IPA II planirana je organizacija obuke za zaposlene u Ministarstvu finansija i budžetskih organizacija koje će biti uključene u implementaciju prigramskog budžeta, a što je predviđeno tokom 2018. i 2019. godine. Obuka je predviđena za rukovodeći nivo i nivo eksperskog kadra po institucijama koje budu određeni kao prioriteti, do 2020 kada će biti obuhvaćene sve institucije. Takođe, obuka će biti organizovana i za predstavnike Državne revizorske institucije i Odbora Skupštine za ekonomiju i finansije. Indikator se mjeri na osnovu obuka završenih u jednoj kalendarskoj godini, odnosno broju učesnika koji su prisustvovali obuci.			
	FORMULA/JEDNAČINA <i>Ukupan broj službenika koji su prisustvovali obukama koje su počele i završile se u toku jedne kalendarske godine</i>			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 0			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	20	35	70	130
Podaci o ispunjenim vrijednostima	0			

4.1.3. Kapitalni budžet

PASOŠ INDIKATORA 7.

Naziv indikatora	Nivo detalja u javnoj prezentaciji kapitalnog budžeta
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.3. Kapitalni budžet Unaprijediti planiranje kapitalnog budžeta i izvještavanje o realizaciji kapitalnih projekata
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	U sadašnjem trenutku izvor podataka su godišnji Zakon o budžetu i Službeni list. Prezentacija kapitalnog budžeta koja će biti u skladu sa projektom za unaprjeđenje planiranja i izvještavanja o realizaciji kapitalnog budžeta na sajtu Ministarstva finansija, odnosno podaci će biti prezentovani na stranici Ministarstva finansija u vidu excel tabela i odgovarajućih dijagrama. Navedeni registar predstavljaće detaljnije razradjene podatke o kapitalnog budžeta iz godišnjeg zakona o budžetu, tako da izvor može biti i zakon o budžetu za fiskalnu godinu. Stranica Ministarstva finansija www.mf.gov.me
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, u prvom kvartalu
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Kapitalni budžet je sastavni dio godišnjeg zakona o budžetu i sadrži pregled kapitalnih projekata koji će se realizovati u narednoj fiskalnoj godini. Da bi se sproveda sveobuhvatna reforma procesa budžetiranja neophodno je unaprijediti i proces planiranja kapitalnih projekata kroz unaprjeđenje prikaza i obuhvat informacija o planiranim projektima u budžetu kao i izvještaj o njihovoj realizaciji. U skladu sa Programom reformi upravljanja javnim finansijama iz sredstava IPA II planirano je uspostaviti javne registar svih projekata koji se finansiraju iz kapitalnog budžeta. Naime, u prvoj fazi planiran je prikaz po svim pojedinačnim projektima, dok je u narednom periodu planirano razdvajanje projekata po fazama realizacije (faza pripreme i faza izgradnje). U ovom trenutku kroz obrazloženje Zakona o budžetu dat je detaljan prikaz svih pojedinačnih projekata dok će unaprjeđenje prikazivanja kapitalnih projekata u narednom periodu, paralelno, kroz unaprjeđenje prikaza u zakonu o budžetu biti prikazano i u javnoj prezentaciji koja će biti vidljiva na sajtu Ministarstva finansija. Povećanje nivoa informacija u javnoj prezentaciji kapitalnog budžeta dat kroz ciljne vrijednosti. Nivo 1 (2017 i 2018 godina) obuhvata: Prikaz po svim pojedinačnim projektima koji se realizuju u budžetskoj godini. Nivo 2 (2019. godina) obuhvata: Prikaz po svim pojedinačnim projektima koji se realizuju u budžetskoj godini i realizacija odabranih pilot projekata

	po fazama. Nivo 3 (2020 godina) obuhvata: Prikaz po pojedinačnim projektima i fazama realizacije projekta			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Projekti u kapitalnom budžetu prikazani grupisani po oblastima (obrazovanje, zdravstvo, kultura, sport...)			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	Nivo 1	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Podaci o ispunjenim vrijednostima	Projekti u Zakonu o budžetu prikazani grupisani po oblastima, dok su u Obrazloženju zakona prikazani po pojedinačnim projektima			

PASOŠ INDIKATORA 8.

Naziv indikatora	Odnos stvarne kapitalne potrošnje u tekućoj godini u poređenju sa planom kapitalnog budžeta
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.3. Kapitalni budžet Unaprijediti planiranje kapitalnog budžeta i izvještavanje o realizaciji kapitalnih projekata
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Službeni list, Zakon o završnom računu budžeta, Zakon o budžetu za fiskalnu godinu (http://www.mf.gov.me/biblioteka/zakoni),
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za budžet Tanja Musterović tanja.musterovic@mif.gov.me Telefon: 063262769
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, u drugom kvartalu tekuće za prethodnu godinu, nakon usvajanja Zakona o završnom računu budžeta. U prvom kvartalu možemo imati preliminarne podatke, odnosno podatke koji nijesu zvanični.
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Kapitalni budžet sastavni je dio godišnjeg zakona o budžetu za čije su sprovođenje nadležni Direkcija za saobraćaj i Direkcija javnih radova. Podaci o stvarnim troškovima kapitalnog budžeta sadržani su u Zakonu o završnom računu budžeta, dok je iznos planiranih sredstava definisan zakonom o budžetu za odnosnu godinu. Indikator se izračunava kao udio stvarne potrošnje kapitalnog budžeta u skladu sa Zakonom o završnom računu

	budžeta za fiskalnu godinu u iznosu kapitalnog budžeta planiranog Zakonom o budžetu za fiskalnu godinu.			
	FORMULA/JEDNAČINA $\frac{\text{Iznos stvarne potrošnje u kapitalnom budžetu}}{\text{Iznos kapitalnog budžeta planiran Zakonom o budžetu}} \times 100 = \%$			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 70%			
Podaci o cilnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	80%	83	86%	90%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	82 ³			

4.1.4. Unapređenje modela za makroekonomske projekcije

PASOŠ INDIKATORA 9.

Naziv indikatora	Faze implemetacije unapređenog modela za projekcije makroekonomskih indikatora i uticaja strukturnih reformi
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.4. Unapređenje modela za makroekonomske projekcije Unapređenjem projekcija makroekonomskih indikatora, koji predstavljaju osnovu za projekcije javnih finansija i izradu Zakona o budžetu, kao i drugih značajnih strateških dokumenata
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Podaci za praćenje indikatora prikupljaju na nacionalnom nivou, kroz implemetaciju projekcija inkorporiranih u dokumentima od nacionalnog značaja. Program ekonomskih reformi Smjernice makroekonomske i fiskalne politike Ažurirane projekcije makroekonomskih i fiskalnih indikatora
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija, Direktorat za ekonomsku politiku i razvoj Iva Vuković, Generalna direktorica Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj iva.vukovic@mif.gov.me Telefon: 069820921 Gordana Stanišić, Direktorat za ekonomsku politiku i razvoj gordana.stanisic@mif.gov.me Telefon: 069303623
Učestalost objavljivanja podataka	Svaki od navedenih dokumenata objavljuje se jednom godišnje, a odnosi se na srednjoročni period.

³ Imajući u vidu da još uvijek nije usvojen Zakon o završnom računu budžeta za 2017. godinu, podatak o stvarnoj potrošnji je preuzet iz SAP sistema u trenutku izrade Pasoš indikatora i nije zvaničan do usvajanja Zakona o završnom računu budžeta.

Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Trenutno značajan dio predviđanja se zasniva na intuiciji i stručnim ocenjivanjima vodećih stručnjaka Ministarstva finansija, a ne na formalizovanom ekonometrijskom pristupu. Novi model će biti razvijen na ekonometrijskom pristupu i ekonomija posmatrati u četiri sektora: realnom, eksternom, monetarnom i fiskalnom. Model će sadržati mehanizme koji će omogućiti uključivanje dugoročnih efekata strukturnih politika na agregatnu ponudu, kao i kratkoročni uticaj na tražnju. Razvijen crnogorski makroekonomski model sastojace se od: 1) modela za prognoziranje, koji će se koristiti za generisanje predviđenih vrijednosti makroekonomskih pokazatelja u svrhu razvoja osnovnog scenarija; 2) modela procjene uticaja koji će se koristiti za simulacije politike zasnovane na različitim scenarijima politike (what if analiza)			
	FORMULA/JEDNAČINA			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Postojeći model koji se u koristi u Direktoratu za ekonomsku i razvojnu politiku je baziran na modelu finansijskog programiranja, a projekcija održanih parametara se zasniva na ekspertskoj procjeni			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	Analiza i nadogradnja postojećeg makroekonomskog modela za projekcije	Izgrađen novi model za projekcije makroekonomskih indikatora i uticaja strukturnih reformi i obučeni zaposleni	Ispunjene pretpostavke za korišćenje novog modela od strane zaposlenih u Direktoratu za ekonomsku politiku i razvoj	Potpuna implementacija i potpna osposobljenost zaposlenih za korišćenje modela
Podaci o ispunjenim vrijednostima	Ciljana vrijednost za 2017 ispunjena	Ciljana vrijednost za 2018 ispunjena		

PASOŠ INDIKATORA 10.

Naziv indikatora	Razlika između projektovane i ostvarene stope realnog rasta BDP-a
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.1. Održivi fiskalni okvir, planiranje i budžetiranje javne potrošnje 4.1.4. Unapređenje modela za makroekonomske projekcije Unapređenje projekcija makroekonomskih indikatora, koji predstavljaju osnovu za projekcije javnih finansija i izradu Zakona o budžetu, kao i drugih značajnih strateških dokumenata. Istovremeno, biće ispunjeno i poglavlje III EU Direktive 2011/85 koje se odnosi na prognoze.

	Novi model omogućiti će minimiziranje razlike između plana i ostvarenja, a samim tim će doprinijeti formiranju pretpostavki za realnije planiranje prihodne strane budžet, koja u velikoj mjeri zavisi od rasta ekonomske aktivnosti			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Podaci za praćenje indikatora prikupljaju na nacionalnom nivou. Procjena za tekuću godinu se objavljuje u dokumentu Projekcije makroekonomskih i fiskalnih indikatora Ostvarenje objavljuje Zavod za statistiku na web sajtu http://monstat.org/cg/page.php?id=166&pageid=19			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Iva Vuković , Generalna direktorica Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj iva.vukovic@mif.gov.me Telefon: 069820921 Gordana Stanišić , Direktorat za ekonomsku politiku i razvoj gordana.stanisic@mif.gov.me Telefon: 069303623			
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje Ažurirana procjena se objavljuje u oktobru Ostvarenje se objavljuje u septembru tekuće godine za prethodnu godinu			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Procjena BDP-a se vrši na osnovu novog ekonometrijskog modela koji je zasnovan na principima Sistema nacionalnih računa (SNA 2008) i Evropskog sistema nacionalnih računa (ESA2010). Takođe i ostvarenje se zasniva na pomenutim metodologijama. ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti. Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.			
	FORMULA/JEDNAČINA $X \text{ p.p.} = \text{ostvarena stopa realnog rasta} - \text{projektovana stopa realnog rasta}$			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 1,8 p.p.			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	Manje od 0,5 p.p.	Manje od 0,3 p.p.	Manje od 0,2 p.p.	Manje od 0,2 p.p.
Podaci o ispunjenim vrijednostima		Ciljana vrijednost za 2018. ispunjena		

4.2. Izvršenje budžeta

4.2.1.1. Ubiranje prihoda - Poreska uprava

PASOŠ INDIKATORA 11.

Naziv indikatora	<i>Rast udjela podnešenih elektronskih poreskih prijava (porez na dobit, PDV)</i>
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.1. Poreska uprava Jačanje administrativnih kapaciteta Poreske uprave u cilju poboljšanja ubiranja dažbina, doprinoseći na taj način fiskalnim prihodima budžeta
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Podaci za praćenje indikatora se prikupljaju na nacionalnom nivou https://eprijava.tax.gov.me/TaxisPortal (mogu se vidjeti samo finansijski iskazi ne i statistika o rastu ili padu podnijetih e-prijava) - godišnji Izvještaj Poreske uprave o radu www.poreskauprava.gov.me - interni kvartalni i polugodišnji izvještaji nadležnog odsjeka za e-prijave (ne objavljuju se na web stranici)
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Poreska uprava, Sektor za planiranje izvještavanje i razvoj projekata Lidija Šećković lidija.seckovic@tax.gov.me Telefon: 067272353
Učestalost objavljivanja podataka	Tromjesečno
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Za 2017 kalendarsku godinu dati su podaci za 2016 fiskalnu godinu kada je u pitanju DOBIT jer je rok dospjeća 31.03.2017 a kada je u pitanju PDV dati su podaci za obračunske periode koji dopijevaju u 2017 PDV se podnosi do 15 umjesecu za predhodni mjesec FORMULA/JEDNAČINA $\frac{\text{Ukupan broj podnijetih PDV prijava elektronskim putem koje su predate za obračunske periode kalendarske godine}}{\text{Ukupan broj podnijetih PDV prijava za obračunske periode kalendarske godine}} \times 100$ $\frac{\text{Ukupan broj podnijetih prijava Poreza na dobit elektronskim putem koje su predate za obračunske periode kalendarske godine}}{\text{ukupan broj podnijetih prijava poreza na dobit prijava za obračunske periode kalendarske godine}}$

Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 27%ne ukupno jer je u pitanju papirni način			
Podaci o ciljnim vrijednostima	2017	2018	2019	2020 ⁴
	PDV 50% DOBIT 95%	PDV 65% DOBIT 97%	PDV 75% DOBIT 97%	PDV 80% DOBIT 99%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	PDV 50% DOBIT 95%			

PASOŠ INDIKATORA 12.

Naziv indikatora	Uspješno implementirano zakonodavstvo EU koje se tiče zajedničkog tržišta EU
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.1.Poreska uprava Jačanje administrativnih kapaciteta Poreske uprave u cilju poboljšanja ubiranja dažbina, doprinoseći na taj način fiskalnim prihodima budžeta
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Na nacionalnom i međunarodnom nivou -službeni list CG - Službeni list Crne Gore - Izvještaj o napretku projekta (kvartalno) www.poreskauprava.gov.me - Izveštaj EK - Izrada izvještaja o procjeni benchmarkova - Izveštaj DG TAXUD-a -Izvještaji sa sjednica Vlade objavljeni na satu Vlade Crne Gore o usvojenim predlozima www.gov.me
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Poreska uprava, Sektor za planiranje izvještavanje i razvoj projekata Lidija Šečković lidija.seckovic@tax.gov.me Telefon: 067272353
Učestalost objavljivanja podataka	- tromjesečno na zahtjev Evropske Delegacije u CG
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Dokument PPCG u kojem je prikazan status usaglašenosti 1.status a)Strategijski okvir,b)zakonodavni okvir c) administrativna saradnja i uzajamna pomoć. 2. Planovi i potrebe za sve tri gore navedene oblasti 3. Administrativni okvir-nove institucije. Kroz izvještavanje se prati stepen realizacije planova i potreba datih u dokumentu.(dokument se može naći na sajtu Ministarstva

⁴ Dostavljena je formula za obračun i za dobit objašnjeno je da 95% predstavlja predhodni trend za dobit. Kada su u pitanju e-prijave nije se mogao obraditi jer je obaveza podnošenja elektronskim putem počela od januara 2017. godine.

	vanjskih poslova). www.mvp.gov.me U dokumentu PPCG su dati rokovi za usvajanje celeksa. Ovaj dokument sadrži sve, na osnovu čega se može mjeriti stepen usaglašenosti poreskih propisa po godinama, vezano za tri osnovna zakona: Zakon o PDV, Zakon o porezu na dobit i Zakon o poreskoj administraciji. -Stepen zakonodavne usaglašenosti sa acquis-om na osnovu procjene na početku realizacije IPA2014 draft verzija pripremljenih zakona i podzakonskih akata za usvajanje u cilju dalje usaglašenosti Osnovne direktive kada je u pitanju direktni i indirektno oporezivanje: -Direktiva 2011/16/EU vezana za obaveznu automatsku razmjenu informacija u oblasti oporezivanja; Direktiva za PDV; Direktiva 2006/112/EC zajednički sistem za PDV sa amandmanima; Direktiva Vijeća 2008/9/EC sa amandmanima vezanim za PDV povraćaj. Direktive vezane za porez na dobit: Direktiva 2003/49/EU o zajedničkom sistemu oporezivanja koje se primjenjuje u različitim državama članicama Direktiva 2011/96/EU o zajedničkom sistemu oporezivanja koja se primjenjuje na Direktivu vijeća Evropske Unije Direktiva Vijeća 2009/133/EC			
	FORMULA/JEDNAČINA			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Završen proces skrininga			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	Pregovori u poglavlju 16 – oporezivanje otvoreni, preduzete aktivnosti u cilju usaglašavanja (ocjene relevantnosti celeksa, odgovorne osobe)	-Zakon o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica (IV kvartal 2018) -zakon o izmjenama i dopunama zakona o poreskoj administraciji (IV kvartal 2018)	-Zakon o izmjenama i dopunama poreza na dodatu vrijednost 2019/IV	Implementirane planirane aktivnosti iz Programa pristupanja - poglavlje 16 Dokument PPCG

Podaci o ispunjenim vrijednostima	-Postignut je određeni stepen zakonodavne usaglašenosti⁵, veći stepen postignut je u oblasti PDV-a; -ostaje usaglašavanje iz oblasti poreza na dobit (transfernih cijena) do kraja IV kvartala - izmjene Zakona o poreskoj administraciji u dijelu članova koji se odnose na administrativnu saradnju i uzajamnu pomoć (do IV kvartala).	Veći stepen usaglašenosti u odnosu na predhodnu godinu	Veći stepen usaglašenosti u odnosu na predhodnu godinu	Veći stepen usaglašenosti u odnosu na predhodnu godinu

PASOŠ INDIKATORA 13.

Naziv indikatora	Udio ubranog prihoda od poreza u odnosu na planirane poreske prihode u godišnjem zakonu o budžetu
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.1.Poreska uprava Jačanje administrativnih kapaciteta Poreske uprave u cilju poboljšanja ubiranja dažbina, doprinoseći na taj način fiskalnim prihodima budžeta
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Prikupljanje podataka na nacionalnom nivou, Godišnji Plan budžeta Ministarstva finansija na osnovu Zakona o budžetu: www.mif.gov.me

⁵ Predviđeno je usklađivanje Zakona o poreskoj administraciji u dijelu administrativne saradnje i uzajamne pomoći i Zakona o porezu na dobit (transfer cijene), do kraja četvrtog kvartala 2018. godine

Naziv nosioca prikupljanja podataka	Poreska uprava, Sektor za planiranje izvještavanje I razvoj projekata Lidija Šečković <u>lidija.seckovic@tax.gov.me</u> Telefon: 067272353			
Učestalost objavljivanja podataka	Kvartalno, godišnje			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)				
	FORMULA/JEDNAČINA $\frac{\text{Naplaćeni prihodi od poreza u toku fiskalne godine}}{\text{Planirani poreski prihodi u godišnjem zakonu o budžetu}} \times 100$			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 100% (2015): 100% (2016): 100%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	100%	100%	100%	100%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	Više od 100% od planiranih (24 miliona iznad plana za 2017) i 34 miliona iznad ostvarenja u 2016.god.			

PASOŠ INDIKATORA 14.

Naziv indikatora	Udio prihoda od PDV-a u BDP
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.1.Poreska uprava Jačanje administrativnih kapaciteta Poreske uprave u cilju poboljšanja ubiranja dažbina, doprinoseći na taj način fiskalnim prihodima budžeta
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Prikupljanje podataka na nacionalnom nivou/ -Izvještaji na sajtu Ministarstva finansija www.mif.gov.me u okviru Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj -Fiskalna Strategija 2017-2020.gdje su date nove projekcije sa uključenim mjerama fiskalne konsolidacije www.mif.gov.me
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Poreska uprava, Sektor za planiranje izvještavanje I razvoj projekata Lidija Šečković

	<i>lidija.seckovic@tax.gov.me</i> Telefon: 067272353			
Učestalost objavljivanja podataka	Tromjesečno			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	FORMULA/JEDNAČINA Ukupan PDV Porezni prihodi u fiskalnoj godini / BDP x 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 13,5%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	13,5%	14,7%	14,6%	14,6%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	13,0% ⁶			

4.2.1.2. Ubiranje prihoda – Uprava carina

PASOŠ INDIKATORA 15.

Naziv indikatora	Stopa promjene ostvarene naplate prihoda u odnosu na prethodnu godinu
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.2. Jačanje kapaciteta Uprave carina Jačanje kapaciteta Uprave carina u cilju obezbjeđivanja efikasne naplate prihoda, sigurnosti carinskog područja i zaštite društva, kao i stvaranju boljih uslova za poslovanje privrednog okruženja
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Izvještaj o radu Uprave carina http://www.upravacarina.gov.me/uprava/Slobodan_pristup_informacijama
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Uprava carina Snežana Vučković , Sektor za carinsko pravne poslove snezana.vuckovic@carina.gov.me Telefon: 442 026
Učestalost	

⁶ Predlog Zakona o Završnom računu Budžeta Crne Gore za 2017. godinu. 13,0 predstavlja preliminarni podatak do zvaničnog usvajanja Zakona na Skupštini (septembar), a do tada će zvanični podaci o BDP za 2017. godinu biti dostupni. <http://www.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=317590&rType=2>

objavljivanja podataka	Izveštaj o radu Uprave Carina u I kvartalu tekuće godine za prethodnu godinu			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Indikator pokazuje stopu promjene ostvarene naplate prihoda Uprave carina u izvještajnoj godini u odnosu na prethodnu godinu.			
	FORMULA/JEDNAČINA Ostvarena naplata prihoda u izvještajnoj godini / Ostvarena naplata prihoda u prethodnoj godini X 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 15%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	17,64 %	5%	5%	5%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	17,64 %			

PASOŠ INDIKATORA 16.

Naziv indikatora	Usklađivanje carinskog i akciznog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.2. Jačanje kapaciteta Uprave carina Jačanje kapaciteta Uprave carina u cilju obezbjeđivanja efikasne naplate prihoda, sigurnosti carinskog područja i zaštite društva, kao i stvaranju boljih uslova za poslovanje privrednog okruženja
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Izveštaj o radu Uprave carina http://www.upravacarina.gov.me/uprava/Slobodan_pristup_informacijama
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Uprava carina Snežana Vučković , Sektor za carinsko pravne poslove snezana.vuckovic@carina.gov.me Telefon: 442 026
Učestalost objavljivanja podataka	Izveštaj o radu Uprave Carina u I kvartalu tekuće godine za prethodnu godinu
Kratak opis indikatora i metodologije	Indikator se odnosi na donošenje propisa u vezi sa usklađivanjem carinskog i akciznog zakonodavstva sa EU zakonodavstvom.

(formule/jednačine)	FORMULA/JEDNAČINA <i>Broj donesenih usklađenih propisa u izvještajnoj godini.</i>			
Podaci o polaznim vrijednostima	<i>PV (2014): Završen proces screening-a za poglavlja 29" Carinska unija i 16 "Oporezivanje"</i>			
Podaci o ciljnim vrijednostima	<i>Godina 2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
	<i>Zakon o izmjenama i dopunama carinskog zakona</i> <i>Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama</i> <i>Uredbe o carinskoj tarifi za 2017. godinu</i> <i>Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe za sprovođenje carinskog zakona</i>	<i>Donošenje 3 propisa</i>	<i>Donošenje 2 propisa</i>	<i>Donošenje 2 propisa</i>
Podaci o ispunjenim vrijednostima	<i>Donošena 4 propisa</i>			

4.2.1.3. Ubiranje prihoda – Javne nabavke

PASOŠ INDIKATORA 17.

Naziv indikatora	<i>Nivo usklađenosti i kompletiranja zakonodavnog okvira u postupcima javnih nabavki sa EU zakonodavstvom</i>
Odgovarajući cilj ili aktivnost	<i>4.4.1.3. Javne nabavke</i> <i>Usklađivanje sistema javnih nabavki sa zakonodavstvom EU u oblasti javnih nabavki u cilju uspostavljanja efikasnog, transparentnog i konkurentnog sistema javnih nabavki u Crnoj</i>

	Gori.
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Direktive 23/2017,24/2017 i 25/2017 http://www.ujn.gov.me/category/direktive/ Zakon o javnim nabavkama ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 057/14 od 26.12.2014, 028/15 od 03.06.2015, 042/17 od 30.06.2017) Podzakonska regulativa http://www.ujn.gov.me/category/nova-podzakonska/ Strategija razvoja sistema javnih nabavki http://www.ujn.gov.me/strategija-razvoja-sistema-javnih-nabavki-u-crnoj-gori-za-period-2016-2020-godine/ Izvještaji o napretku http://www.ujn.gov.me/category/eu-integracije/
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Uprava za javne nabavke Dijana Ivanović, Odjeljenje za praćenje postupaka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama vukcevic.dijana@gmail.com Telefon: 067373384 Sanja Poleksić, Odjeljenje za stručno osposobljavanje, usavršavanje i međunarodnu saradnju u oblasti javnih nabavke s.p@t-com.me Telefon: 067400191
Učestalost objavljivanja podataka	Polugodišnje kroz izvještaj koordinacionog tijela za realizaciju AP strategije razvoja sistema javnih nabavki I i III kvartal http://www.ujn.gov.me/category/koordinaciono-tijelo/
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Septembar-oktobar: UzJN koordinira analizu i prema potrebi reviziju AP za narednu godinu, a u kome učestvuju sve relevantne strane; Decembar: Ukoliko je potrebno, Vlada CG usvaja revidirani AP za narednu godinu. Koristeći AP kao način praćenja i sprovođenja, Koordinaciono tijelo će polugodišnje izvještavati Vladu o napretku ostvarenom u njenom sprovođenju, prema sledećoj dinamici: Januar: UzJN prikuplja informacije o izvršenju plana za prethodnu godinu od svih relevantnih strana zaduženih za implementaciju AP; Februar: UzJN priprema izvještaj o sprovođenju AP i podnosi ga Vladi. Strategija razvoja sistema javnih nabavki u Crnoj Gori 2016-2020 godine je izrađena na način da prati sve aktivnosti koje su neophodne za zatvaranje Pregovaračkog poglavlja V, a AP prozilaži iz iste. Lista direktiva: 1. Direktiva 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o javnoj nabavci i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014), kako je posljednje izmijenjena Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2017/2365 od 18. decembra 2017. o izmjeni Direktive 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća u vezi sa pragovima primjene za postupke dodjele ugovora (SL EU L-337 od 19.12.2017)

	2. Direktiva 2014/25/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o nabavci subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetike, saobraćaja i sektoru poštanskih usluga i stavljanju van snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014), kako je posljednje izmijenjena Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2017/2364 od 18. decembra 2017. o izmjeni Direktive 2014/25/EU Evropskog parlamenta i Vijeća u vezi sa pragovima primjene za postupke dodjele ugovora (SL EU L-337 od 19.12.2017) 3. Direktiva Vijeća 89/665/EEZ od 21. decembra 1989. o usaglašenosti zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu postupaka kontrole na zaključivanje ugovora o javnoj nabavci robe i javnim radovima (SL L 395, 30.12.1989), kako je posljednje izmijenjena Direktivom 2014/23/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014) 4. Direktiva Vijeća 92/13/EEZ od 25. februara 1992. o usaglašenosti zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabavke subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetike, saobraćaja i telekomunikacija (SL L 76, 23.3.1992), kako je posljednje izmijenjena Direktivom 2014/23/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. godine, o dodjeli ugovora o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014.) 5.Članovima 2, 12. i 13. Direktive 2009/81/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. jula 2009. o usaglašenosti postupaka nabavke za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavci robe i ugovore o uslugama u području odbrane i sigurnosti koje zaključuju javni naručioci ili naručioci kao i izmjenama i dopunama Direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20. 8. 2009), te Uredbe Komisije (EU) 2017/2367 od 18. decembra 2017. o izmjeni Direktive 2009/81/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća u vezi sa pragovima primjene za postupke dodjele ugovora (SL EU L-337 od 19.12.2017)			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Otvoreni pregovori u pregovaračkom poglavlju 5			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	Otvoreni pregovori u pregovaračkom poglavlju 5	Dalja harmonizacija sa paketom Direktiva iz 2014 godine iz ove oblasti	Dalja harmonizacija sa paketom Direktiva iz 2014 godine iz ove oblasti (implemetacija novog Zakona o jn, uvođenje elektronskog sistema JN...)	Implementirane planirane aktivnosti iz Programa pristupanja - poglavlje 5

Podaci o ispunjenim vrijednostima	Otvoreni pregovori u pregovaračkom poglavlju 5			
--	--	--	--	--

PASOŠ INDIKATORA 18.

Naziv indikatora	Prosječan broj ponuđača koji učestvuju u javnim nadmetanjima			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.3. Javne nabavke Usklađivanje sistema javnih nabavki sa zakonodavstvom EU u oblasti javnih nabavki u cilju uspostavljanja efikasnog, transparentnog i konkurentnog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Godišnji Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki koji Uprava za javne nabavke http://www.ujn.gov.me/category/izvjestaji/			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Uprava za javne nabavke Dijana Ivanović, Odjeljenje za praćenje postupaka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama vukcevic.dijana@gmail.com Telefon: 067373384 Sanja Poleksić, Odjeljenje za stručno osposobljavanje, usavršavanje i međunarodnu saradnju u oblasti javnih nabavke s.p@t-com.me Telefon: 067400191			
Učestalost objavljivanja podataka	Godišnji Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki, Uprava za javne nabavke dostavlja Vladi CG na usvajanje do 31 maja tekuće godine za prethodnu godinu.			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Indikator pokazuje broj prispjelih ponuda po postupku javne nabavke, što znači da veća vrijednost indikatora ukazuje na veću konkurentnost.			
	FORMULA/JEDNAČINA broj prispjelih ponuda u toku jedne kalendarske godine /ukupan broj postupaka u toj kalendarskoj godini			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 3,52 ponuda po tenderu http://www.ujn.gov.me/2015/06/godisnji-izvjestaj-o-javnim-nabavkama-u-crnoj-gori-za-2014-godinu/			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	3,2	3,48	3,58	3,8
Podaci o ispunjenim vrijednostima	2,65 ⁷			

⁷ Finalni podatak preuzet iz Izvještaja za 2017 godinu, koji je 31.05.2018. poslat Vladi CG na usvajanje.

PASOŠ INDIKATORA 19.

Naziv indikatora	Udio korišćenja elektronskih javnih nabavki u ukupnom broju ugovora o javnim nabavkama tokom godine			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.3. Javne nabavke Usklađivanje sistema javnih nabavki sa zakonodavstvom EU u oblasti javnih nabavki u cilju uspostavljanja efikasnog, transparentnog i konkurentnog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Tenderska procedura za izbor najpovoljnijeg ponuđača za uvođenje elektronskog sistema javnih nabavki u Crnoj Gori je u toku. http://www.mif.gov.me/rubrike/CFCU_tenderi/Tenderi/Otvoreni/156772/Klarifikacije-za-ugovor-o-uslugama-Implementacija-Elektronskog-sistema-javnih-nabavki.html http://www.ujn.gov.me/category/izvjestaji/			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Uprava za javne nabavke Dijana Ivanović, Odjeljenje za praćenje postupaka javnih nabavki i upravljanje elektronskim javnim nabavkama vukcevic.dijana@gmail.com Telefon: 067373384 Sanja Poleksić, Odjeljenje za stručno osposobljavanje, usavršavanje i međunarodnu saradnju u oblasti javnih nabavke s.p@t-com.me Telefon: 067400191			
Učestalost objavljivanja podataka	Svakodnevno			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	E – sistem podržava kompletan postupak javne nabavke od objave elektronskog podnošenja ponuda do dodjele ugovora. Napominjemo, da će korišćenje elektronskog sistema biti obavezno za sve obveznike primjene Zakona o javnim nabavkama.			
	FORMULA/JEDNAČINA Broj ukupno dodijeljenih ugovora putem e-sistema u jednoj kalendarskoj godini / ukupan broj dodijeljenih ugovora u jednoj kalendarskoj godini X 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 0% (Ne postoji sistem elektronskih javnih nabavki)			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	0% (Ne postoji sistem elektronskih javnih nabavki)	Izbor najpovoljnijeg ponuđača	30%	80%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	0% (Ne postoji sistem elektronskih javnih nabavki)			

4.2.1.4. Reforma državne pomoći

PASOŠ INDIKATORA 20.

Naziv indikatora	Broj davaoca i korisnika državne pomoći, prestavnika privatnog sektora i sudija koji prolaze seminare i obuku u oblasti državne pomoći (svi davaoci ili potencionalni korisnici pomoći, i ostale zaineresovane strane; broj korisnika je neodređen, od 30-100)			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.4.Reforma državne pomoći Povećanje efikasnosti, efektivnost i transparentnosti procesa sistema kontrole državne pomoći u Crnoj Gori kako bi bili u skladu sa standardima EU.			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Arhiva Odjeljenja za kontrolu državne pomoći, takođe arhiva organizatora projekta „Unapređenje i jačanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki“, koji je predviđen programom IPA 2014-2020.			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija- Državna pomoć Ivana Paprenica , Odeljenje za državnu pomoć ivana.paprenica@mif.gov.me Telefon: 063262830			
Učestalost objavljivanja podataka	Nakon seminara, presek može da se napravi na kraju svake kalendarske godine			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Konačan broj polaznika seminara u jednoj kalendarskoj godini. Organizator projekta „Unapređenje i jačanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki“, koji je predviđen programom IPA 2014-2020 organizovaće seminare na temu državne pomoći za različite grupe davaoca i korisnika državne pomoći, koji imaju za cilj podizanje nivoa svijesti javnosti o problematici državne pomoći (odnosi se na davaoce i korisnike državne pomoći, prestavnike privatnog sektora i sudije). <u>Indikator je ukupan broj ljudi koji su bili prisutni na seminarima koji su završili u toku jedne kalendarske godine.</u>			
	FORMULA/JEDNAČINA			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 50			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	50	30	60	100
Podaci o ispunjenim vrijednostima	0			

PASOŠ INDIKATORA 21.

Naziv indikatora	Procenat službenika Odeljenja i članova Komisije za kontrolu državne pomoći koji prolaze kroz stručne seminare u cilju jačanja pravnog okvira, smanjivanja nezakonite državne pomoći i sprovođenja ex-post kontrole			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.4.Reforma državne pomoći Povećanje efikasnosti, efektivnost i transparentnosti procesa sistema kontrole državne pomoći u Crnoj Gori kako bi bili u skladu sa standardima EU.			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	Arhiva Odeljenja za državnu pomoć Pravilnik o sistematizaciji (Odeljenje za državnu pomoć trenutno broji 7 zaposlenih, Komisija za državnu pomoć ima 5 članova).			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija- Državna pomoć Ivana Paprenica , Odeljenje za državnu pomoć ivana.paprenica@mif.gov.me Telefon: 063262830			
Učestalost objavljivanja podataka	Presjek može da se napravi na kraju svake kalendarske godine			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Odeljenje za državnu pomoć trenutno broji 7 zaposlenih, Komisija za državnu pomoć koja ima 5 članova. Tema seminara i obuka isključivo je problematika državne pomoći.			
	FORMULA/JEDNAČINA $\frac{\text{Broj ljudi u Odljenjenju za državnu pomoć} + \text{Komisiji za državnu pomoć koji su pohađali stručne seminare (završene) u toku kalendarske godine}}{\text{Ukupan broj ljudi u Odljenjenju za državnu pomoć} + \text{Komisiji za državnu pomoć u toku kalendarske godine}} \times 100$			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 30%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	2017	2018	2019	2020
	30%	50%	70%	80%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	33%			

PASOŠ INDIKATORA 22.

Naziv indikatora	Broj završenih ex-officio predmeta			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.4.Reforma državne pomoći Povećanje efikasnosti, efektivnost i transparentnosti procesa sistema kontrole državne pomoći u Crnoj Gori kako bi bili u skladu sa standardima EU.			
Izvor podataka za praćenje indikatora	Web stranica Komisije za kontrolu državne pomoći http://www.kkdp.gov.me/rješenja			

uspješnosti				
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija- Državna pomoć Ivana Paprenica , Odeljenje za državnu pomoć ivana.paprenica@mif.gov.me Telefon: 063262830			
Učestalost objavljivanja podataka	Na kraju kalendarske godine pravi se presjek			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Nivo informisanosti institucija o obavezi prijavljivanja državne pomoći, smatra se boljim ukoliko je opadajući indikator (što znači da je veća informisanost institucija o obavezi prijavljivanje državne pomoći) tj. institucije prije momenta dodjele prijavljuju Agenciji/ Komisiji državnu pomoć (nema potrebe za otvaranjem ex officio procesa).			
	FORMULA/JEDNAČINA Broj završenih ex officio predmeta u toku jedne kalendarske godine			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 5			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	3	do 2	do 2	do 1
Podaci o ispunjenim vrijednostima	(0) U 2017. godini nije pokrenut niti jedan slučaj Ex-officio			

PASOŠ INDIKATORA 23.

Naziv indikatora	Broj pravnih akata, analiziranih i procjenjenih od strane odjeljenja (prijave državne pomoći).
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.1.4.Reforma državne pomoći Povećanje efikasnosti, efektivnost i transparentnosti procesa sistema kontrole državne pomoći u Crnoj Gori kako bi bili u skladu sa standardima EU.
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Web stranica Komisije za kontrolu državne pomoći http://www.kkdp.gov.me/rješenja
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija- Državna pomoć Ivana Paprenica , Odeljenje za državnu pomoć ivana.paprenica@mif.gov.me Telefon: 063262830
Učestalost	Nakon završetka predmeta, odmah se objavljuju na web stranici Komisije

objavljivanja podataka				
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Činjenično stanje o broju analiziranih prijava državne pomoći u toku jedne kalendarske godine, blago povećanje može da prati povećanje nivoa svijesti institucija o obavezi prijavljivanja državne pomoći. Komisija/Agencija donosi odluke u obliku rješenja i mišljenja			
	FORMULA/JEDNAČINA Broj pravnih akata analiziranih i procenjenih od strane odjeljenja u toku jedne kalendarske godine			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 11			
Podaci o ciljnim vrijednostima	2017	2018	2019	2020
	20	do 20	do 23	do 25
Podaci o ispunjenim vrijednostima	14			

4.2.2. Reforma Odeljenja za upravljanje javnim dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i saradnju sa inostranstvom

PASOŠ INDIKATORA 24.

Naziv indikatora	Troškovi servisiranja javnog duga kao udio u BDP
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.2.Reforma Odeljenja za upravljanje javnim dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i saradnju sa inostranstvom Kvalitetnije praćenje i izveštavanje o javnom dugu, definisanje i uspostavljanje jasnih procedura vezano za upravljanje dugom i analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i realizacijom transakcija plaćanja duga.
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	http://www.mf.gov.me/rubrike/drzavni-dug/ Podaci se objavljuju na web stranici MF-a u okviru Izveštaja o javnom dugu. U Izveštaju o javnom dugu su prikazani godišnji troškovi servisiranja duga, kao i BDP koji se koristi.
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Pavle Kaluđerović pavle.kaludjerovic@mif.gov.me Telefon: 020/202-147
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, u drugom kvartalu prethodne kalendarske godine

Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Ministarstvo finansija, u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, ima ovlaštenje da kamate po osnovu duga države isplaćuje iz sredstava koja se vode na konsolidovanom računu trezora. Indikator služi kao pokazatelj troškova duga u odnosu na BDP. Ukupan iznos kamata u fiskalnoj godini, od 01.01. do 31.12., se obračunava na osnovu postojećeg duga i procjene budućeg zaduženja. Napomena: ovaj indikator sadrži varijable koje nisu same po sebi pod kontrolom Direktorata državnog trezora. Kretanje varijabilnih kamatnih stopa je zavisno od tržišnih kretanja dok na kretanje BDP-a utiče niz faktora nad kojim Direktorat državnog trezora nema uticaja.			
	FORMULA/JEDNAČINA Iznos plaćenih kamata / BDP X 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 2.2 %			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	2.5 %	1,9 %	2,0 %	2.3 %
Podaci o ispunjenim vrijednostima	2,3 %			

PASOŠ INDIKATORA 25.

Naziv indikatora	Razlika između planiranog i ostvarenog nivoa duga javnog sektora
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.2.2.Reforma Odeljenja za upravljanje javnim dugom, analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i saradnju sa inostranstvom Kvalitetnije praćenje i izveštavanje o javnom dugu, definisanje i uspostavljanje jasnih procedura vezano za upravljanje dugom i analizu zaduženosti, upravljanje gotovinom i realizacijom transakcija plaćanja duga.
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	http://www.mf.gov.me/rubrike/drzavni-dug/ Podaci se objavljuju na web stranici MF-a u okviru Izveštaja o javnom dugu. U Izveštaju o javnom dugu su prikazani godišnji troškovi servisiranja duga, kao i BDP koji se koristi.
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Pavle Kaluđerović pavle.kaludjerovic@mif.gov.me Telefon: 020/202-147
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, u drugom kvartalu prethodne kalendarske godine
Kratak opis indikatora i metodologije	Ministarstvo finansija, u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, priprema i objavljuje izveštaj o javnom dugu. Indikator služi kao pokazatelj odnosa između ostvarenog nivoa

(formule/jednačine)	javnog duga i planiranog javnog duga za datu godinu. Javni dug se obračunava na osnovu stanja spoljenjeg duga, unutrašnjeg duga, duga državnih preduzeća i duga lokalne samouprave. Napomena: Kretanje ovog indikatora uslovljeno je nizom faktora koji su većim dijelom van kontrole Direktorata državnog trezora, kao što je potreba za finansiranjem budžeta u datoj godini i drugi faktori.			
	FORMULA/JEDNAČINA Ukupan iznos duga / planirani iznos duga X 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 1,5%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	Javni dug je za 3,2% manji od planiranog			

4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola

PASOŠ INDIKATORA 26.

Naziv indikatora	Procenat ministarstava koji formalno delegiraju odgovornosti i ovlašćenja za donošenje odluka na rukovodioce organizacionih jedinica
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola Upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način svim potrošačkim jedinicama
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Godišnji izvještaji o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola ⁸ Rješenja kojim su delegirana ovlašćenja i odgovornosti direktorima uprava u sastavu i generalnim direktorima za definisane ciljeve
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Nina Blečić Kontakt Email: nina.blecic@mif.gov.me
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, prilikom usvajanja Konsolidovanog izvještaja koji se objavljuje na sajtu Vlade Crne Gore, po usvajanju do kraja II kvartala tekuće za prethodnu godinu.
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Indikator se odnosi na ministarstva gdje su direktorima uprava i generalnim direktorima rješenjem delegirane odgovornosti za definisane ciljeve i delegirana ovlašćenja da upravljaju utvrđenim budžetima za njihovu realizaciju.
	FORMULA/JEDNAČINA Broj ministarstava koja su delegirala ovlašćenja u odnosu na

⁸ Dostavljeni izvještaji CHU Ministarstva finansija. Ovaj indikator postoji u Strategiji reforme javne uprave, a rezultati se mogu vidjeti na linku: www.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=279138&rType=2

	ukupan broj ministarstava puta 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 6,25% 2015: 6,3% 2016: 6,3% (Izveštaj: 2016: 22,22%)			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	30%	16%	50%	90%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	11.11% ⁹			

PASOŠ INDIKATORA 27.

Naziv indikatora	Procenat budžetskih korisnika na centralnom i lokalnom nivou koji dostavljaju godišnji izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola Upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način svim potrošačkim jedinicama			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Godišnji izvještaji o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola ¹⁰ Podaci se mogu preuzeti na: www.gov.me/ResourceManager/FileDownload.aspx?rId=279138&rType=2			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Jelena Mirković Kontakt Email: jelena.mirkovic@mif.gov.me			
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, prilikom usvajanja Konsolidovanog izvještaja koji se objavljuje na sajtu Vlade Crne Gore, po usvajanju do kraja II kvartala tekuće za prethodnu godinu.			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Indikator se odnosi na budžetske korisnike na centralnom i lokalnom nivou koji su u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru obavezni da dostavljaju izvještaj o aktivnostima koje se sprovode u subjektu. ¹¹			
	FORMULA/JEDNAČINA Broj korisnika budžeta na centralnom i lokalnom nivou koji dostavljaju godišnji izvještaj u odnosu na ukupan broj korisnika na centralnom i lokalnom nivou koji su obavezni da dostavljaju godišnji izvještaj X 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 69% 2015: 76% 2016: 76%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	75%	80%	90%	95%

⁹ U 2016. godini vrijednost indikatora bila je 22,22%

¹⁰ Dostavljeni izvještaji CHU Ministarstva finansija

¹¹ Broj korisnika sredstava budžeta mijenja se u skladu sa izmjenama Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave i Zakonom o budžetu za tekuću godinu.

Podaci o ispunjenim vrijednostima	77% ¹²			
--	-------------------	--	--	--

PASOŠ INDIKATORA 28.

Naziv indikatora	Prosječan broj imenovanih unutrašnjih revizora po jedinici			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola Upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način svim potrošačkim jedinicama			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Registar raspoređenih unutrašnjih revizora Konsolidovani izvještaj o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru koji se objavljuje u II kvartalu tekuće za prethodnu kalendarsku godinu			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Miloš Baletić milos.baletic@mif.gov.me			
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, prilikom usvajanja Konsolidovanog izvještaja koji se objavljuje na sajtu Vlade Crne Gore, po usvajanju do kraja II kvartala tekuće za prethodnu godinu.			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Uredbom o izmjeni i dopuni Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, 30 korisnika sredstava budžeta (15 na centralnom i 15 na lokalnom nivou) su u obavezi da uspostave posebnu organizacionu jedinicu za unutrašnju reviziju. Ostali korisnici sredstava budžeta moraju da organizuju posebnu jedinicu za unutrašnju reviziju ili da povjere obavljanje poslova unutrašnje reviziji korisniku sredstava budžeta koji ima formiranu jedinicu za unutrašnju reviziju.			
	FORMULA/JEDNAČINA Prosječan broj imenovanih unutrašnjih revizora po jedinici = broj imenovanih unutrašnjih revizora/broj uspostavljenih jedinica za unutrašnju reviziju			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 1,76			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	2	2.3	2.5	2.7
Podaci o ispunjenim vrijednostima	2			

¹² Stvarna vrijednost u 2017.godini za ovaj indikator je preliminarna vrijednost.

PASOŠ INDIKATORA 29.

Naziv indikatora	<i>Procenat imenovanih i sertifikovanih unutrašnjih revizora</i>			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola Upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način svim potrošačkim jedinicama			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	Registar raspoređenih unutrašnjih revizora Konsolidovani izveštaj o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru koji se objavljuje u II kvartalu tekuće za prethodnu kalendarsku godinu			
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Miloš Baletić milos.baletic@mif.gov.me			
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, prilikom usvajanja Konsolidovanog izveštaja koji se objavljuje na sajtu Vlade Crne Gore, po usvajanju do kraja II kvartala tekuće za prethodnu godinu.			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, propisano je da bi unutrašnji revizor zasnavao radni odnos na poslovima revizije, mora da ima položen ispit za ovlašćenog unutrašnjeg revizora. Unutrašnji revizor može zasnovati radni odnos na poslovima unutrašnje revizije i bez položenog ispita za ovlašćenog unutrašnjeg revizora, pod uslovom da taj ispit položi najkasnije u roku od godinu dana od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno od dana raspoređivanja.			
	FORMULA/JEDNAČINA $\frac{\text{broj sertifikovanih revizora na godišnjem nivou}}{\text{broj raspoređenih unutrašnjih revizora na godišnjem nivou}} \times 100$			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 60%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	75%	80%	85%	90%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	90,90%			

PASOŠ INDIKATORA 30.

Naziv indikatora	<i>Procenat imenovanih sertifikovanih revizora koji imaju kontinuirani profesionalni razvoj</i>			
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola Upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način svim potrošačkim jedinicama			
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	Izveštaji o kontinuiranom profesionalnom usavršavanju			

Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Miloš Baletić milos.baletic@mif.gov.me			
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, prilikom usvajanja Konsolidovanog izvještaja koji se objavljuje na sajtu Vlade Crne Gore, po usvajanju do kraja II kvartala tekuće za prethodnu godinu.			
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Unutrašnji revizori moraju kontinuirano unapređivati znanje i vještine kako bi kroz ocjenjivanje efikasnosti upravljanja rizicima, upravljanja i kontrola doprinijeli njihovom unapređenju. FORMULA/JEDNAČINA Broj unutrašnjih revizora koji su tokom cijele godine bili raspoređeni na poslovima revizije i ostvarili neophodan broj bodova¹³ za kontinuirano profesionalno usavršavanje / Broj unutrašnjih revizora koji su tokom cijele godine bili raspoređeni na poslovima revizije/ X 100			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 0%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	70%	75%	80%	90%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	74%			

PASOŠ INDIKATORA 31.

Naziv indikatora	Procenat implementiranih i djelimično implementiranih preporuka unutrašnje revizije do kraja navedene godine, a koje su date u prethodnoj godini
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.3. Razvoj sistema unutrašnjih finansijskih kontrola Upravljanje javnim finansijama na efikasan, ekonomičan, efektivan i transparentan način svim potrošačkim jedinicama
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Godišnji izvještaji jedinica za unutrašnju reviziju Konsolidovani izvještaj o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru tekuće godine za prethodnu godinu. Konsolidovani izvještaj se objavljuje na sajtu Vlade Crne Gore, po usvajanju do kraja II kvartala tekuće za prethodnu godinu.
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Miloš Baletić milos.baletic@mif.gov.me
Učestalost objavljivanja podataka	Jednom godišnje, prilikom usvajanja Konsolidovanog izvještaja koji se objavljuje na sajtu Vlade Crne Gore, po usvajanju do kraja II kvartala tekuće za prethodnu godinu.
Kratak opis indikatora i metodologije	Procenat se izračunava za sve jedinice za unutrašnju reviziju koje su u obavezi da godišnji izvještaj o radu dostave Direktoratu za

¹³ Broj osvtačenih bodova se utvrđuje na osnovu Uputstva o kontinuiranom profesionalnom usavršavanju ovlašćenih unutrašnjih revizora u javnom sektoru

(formule/jednačine)	centralnu harmonizaciju. Procenat se izračunava za sve preporuke date u prethodnoj godini.			
	FORMULA/JEDNAČINA $\frac{\text{Broj implementiranih odnosno djelimično implementiranih preporuka/ukupan broj preporuka u jednoj kalendarskoj godini}}{100} \times 100$			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 48%			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	55%	60%	65%	70%
Podaci o ispunjenim vrijednostima	U 2016. godini 74% ¹⁴			

4.4. Transparentno finansijsko izvještavanje i računovodstvo

4.4.1. Zamjena gotovinskog računovodstva i finansijskog izvještavanja obračunskim

PASOŠ INDIKATORA 32.

Naziv indikatora	Obučene računovođe u javnom sektoru za primjenu obračunskog računovodstva u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima (na osnovu CIPFA metodologije)
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.4. Transparentno finansijsko izvještavanje i računovodstvo 4.4.1. Zamjena gotovinskog računovodstva i finansijskog izvještavanja obračunskim Poboljšanje kvaliteta upravljanja javnim finansijama i izvještavanja uvođenjem osnovnih preduslova za ključne elemente obračunskog računovodstva
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Podaci Ministarstva finansija o broju polaznika koji su pohađali obuku
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Ministarstvo finansija Marija Uljarević marija.popovic@mif.gov.me Telefon: 063202964
Učestalost objavljivanja podataka	31. decembar svake godine
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Ministarstvo finansija je od 2016. godine započelo obuku računovođa u javnom sektoru za primjenu obračunskog računovodstva po međunarodnim računovodstvenim standardima. Obuka se odvija u skladu sa CIPFA (Chartered Institute of Public

¹⁴ Podaci za 2017. godinu još uvijek nijesu dostupni, jer je u toku obrada podataka.

	<i>Finance and Accountancy) metodologijom. Polaznici obuke su računovođe u potrošačkim jedinicama budžeta Crne Gore i jedinicama lokalne samouprave. Obuka se izvodi u saradnji sa Centrom za izvrsnost u finansijama iz Slovenije i Upravom za kadrove.</i> <i>Za formulu je uzet broj polaznika koji su samo pohađali obuku u jednoj kalendarskoj godini, bez obzira da li su položili ispite i uspješno završili obuku iz razloga što je u ovoj fazi reforme računovodstva prioritet dat upoznavanju računovođa sa međunarodnim računovodstvenim standardima.</i>			
	FORMULA/JEDNAČINA <i>Broj polaznika koji su pohađali obuku u jednoj kalendarskoj godini</i>			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 0			
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2017	2018	2019	2020
	40	40	20	100
Podaci o ispunjenim vrijednostima	40 u 2016. godini			

PASOŠ INDIKATORA 33.

Naziv indikatora	<i>Implementiran registar imovine i sistem dvojnog računovodstva za imovinu</i>
Odgovarajući cilj ili aktivnost	4.4. Transparentno finansijsko izvještavanje i računovodstvo 4.4.1. Zamjena gotovinskog računovodstva i finansijskog izvještavanja obračunskim Poboljšanje kvaliteta upravljanja javnim finansijama i izvještavanja uvođenjem osnovnih preduslova za ključne elemente obračunskog računovodstva
Izvor podataka za praćenje indikatora (uspjesnosti)	Uprava za imovinu i Assets Register System (ARS)
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Uprava za imovinu Milena Vlahović, Email: milena_vlahovic@hotmail.com Telefon: 069/123-883
Učestalost objavljivanja podataka	Svakodnevno-unos podataka u realnom vremenu (pri nabavci sredstava)
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Uprava za imovinu je u toku 2016-2017 godine izradila softversko rješenje i organizovala obuku za direktne budžetske korisnike. Korisnici su bili u obavezi da po završenoj obuci dostave stanje imovine kroz Excel tabele (šablone) koje su prilagođene aplikaciji ARS kako bi bila sprovedena migracija istih u evidenciju. Nakon migracije korisnici su u obavezi su da prilikom nabavke

	sredstava ista evidentiraju u ARS (aplikacija za pristup evidenciji). Podaci UZI o broju polaznika koji su pohađali obuku i dostavili stanje imovine u svom vlasnistvu 195.66.166.90			
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Otpočeo razvoj registra imovine			
Podaci o ciljnim vrijednostima	2017	2018	2019	2020
	Podaci o imovini unijeti u registar	Obuka (direktni i indirektni budžetski korisnici) i prikupljanje informacija o stanju imovine	Obuka (indirektni budžetski korisnici) i migracija sredstava u ARS i puštanje evidencije u rad	Implementiran registar imovine i sistem dvojnog računovodstva za imovinu
Podaci o ispunjenim vrijednostima	0 ¹⁵			

4.5. Jačanje kapaciteta eksterne revizije

4.5.1. Državna revizorska institucija

PASOŠ INDIKATORA 34.

Naziv indikatora	Procenat realizacije Godišnjeg plana revizija DRI
Odgovarajući cilj ili aktivnost	Unapređenje procesa vršenja revizije, jačanje revizorskih kapaciteta i transparentnosti upotrebe javnih finansija
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Podaci za praćenje indikatora se prikupljaju na nacionalnom nivou. Zvanična internet stranica Državne revizorske institucije: www.dri.co.me Baza podataka : Godišnji plan revizija DRI Crne Gore ; Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima DRI za period oktobar prethodne godine – oktobar tekuće godine. Izvještaji o izvršenim revizijama objavljeni na zvaničnoj internet stranici Državne revizorske institucije: www.dri.co.me

¹⁵ Podaci o imovini unijeti u registar. Podaci (tabele) koje su dostavljene Upravi za imovinu su prerađene, testirane i migrirane na testnu verziju ARS-a. U toku testiranja i migriranja sredstava na testnu verziju ARS-a uočili smo da aplikacija ima probleme u radu (dešava se da povremeno ne dozvoljava ulaz korisnicima) o čemu smo obavijestili implementatore ATOS doo Beograd. U toku je softverska asistencija i očekujemo brzo rješenje problema. Po završetku njihove intervencije pristupićemo konačnoj migraciji podataka koji su nam blagovremeno dostavljeni i po završetku migracije za iste će biti puštena aplikacija u produktivni rad.

Naziv nosioca prikupljanja podataka	Državna revizorska institucija Zoran Jelić <u>zoran.jelic@dri.co.me</u> <u>Telefon : 020/407-407</u>		
	Mihaela Popovic <u>mihaela.popovic@dri.co.me</u> <u>Telefon : 020/407-404</u>		
	Marija Žugić, Odeljenje za međunarodne odnose <u>marija.zugic@dri.co.me</u> <u>Telefon: 020/407-430</u>		
Učestalost objavljivanja podataka	IV Q tekuće kalendarske godine.		
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Senat Državne revizorske institucije, u skladu s članom 9 Zakona o DRI, donosi Godišnji plan revizije do kraja tekuće godine za narednu godinu. Godišnji plan revizija predstavlja poslovnu tajnu Institucije sve dok se svi subjekti revizije, predviđeni planom, ne obavijeste o početku vršenja revizije		
	FORMULA/JEDNAČINA $\% = \text{broj izvršenih revizija} / \text{broj planiranih revizija godišnje} \times 100$		
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): 60% PV (2017): 80%		
Podaci o ciljnim vrijednostima	2018	2019	2020
	83%	86%	90%
Podaci o ispunjenim vrijednostima			

PASOŠ INDIKATORA 35.

Naziv indikatora	Primjena revizorske metodologije za vršenje finansijske revizije, revizije pravilnosti i revizije uspjeha u skladu sa ISSAI standardima
Odgovarajući cilj ili aktivnost	Unapređenje procesa vršenja revizije, jačanje revizorskih kapaciteta i transparentnosti upotrebe javnih finansija
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Podaci za praćenje indikatora se prikupljaju na nacionalnom nivou. <u>Izvor DRI:</u> Radna dokumenta pripremljena od strane projektnog tima i

	eksperata angažovanih u okviru IPA projekta „Razvoj i jačanje kapaciteta DRI i RT“. Zvanična internet stranica Državne revizorske institucije: http://www.dri.co.me/1/index.php?option=com_content&view=article&id=93&Itemid=20&lang=sr http://www.dri.co.me/1/index.php?option=com_content&view=article&id=139&Itemid=204&lang=sr
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Državna revizorska institucija Zoran Jelić Zoran.jelic@dri.co.me Telefon: 020/407-407 Mihaela Popovic Mihaela.popovic@dri.co.me Telefon: 020/407-404 Marija Žugić, Odeljenje za međunarodne odnose marija.zugic@dri.co.me Telefon: 020/407-430
Učestalost objavljivanja podataka	IV Q tekuće kalendarske godine.
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Broj donijetih i implementiranih metodologija o vršenju finansijske revizije, revizije pravilnosti i revizije uspjeha u skladu sa ISSAI standarda za finansijsku reviziju, reviziju pravilnosti i reviziju uspjeha u odnosu na broj planiranih metodologija. <u>Opis metodologije:</u> Revizorska metodologija usklađena sa III nivoom ISSAI - DRI posjeduje metodologije za vršenje finansijske revizije, revizije pravilnosti i revizije uspjeha u skladu sa ISSAI 200, 300 i 400. Revizorska metodologija u skladu sa IV nivoom ISSAI - DRI posjeduje metodologije (priručnike, smjernice) za vršenje finansijske revizije i revizije pravilnosti u skladu sa ISSAI 200 i 400, ISSAI 1000-1810 i ISSAI 4000) i metodologiju za vršenje revizije uspjeha u skladu sa ISSAI 300 i ISSAI 3000, 3100 i 3200. FORMULA/JEDNAČINA
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2015): Uputstvo o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti usklađeno sa ISSAI 200 i ISSAI 400, Uputstvo o metodologiji za vršenje revizije uspjeha usklađeno sa ISSAI 300 i Smjernice za kontrolu kvaliteta revizije PV (2017): Smjernice za ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti; Inovirano Uputstvo o metodologiji za vršenje revizije uspjeha usklađeno sa ISSAI 300

	2018	2019	2020
Podaci o ciljnim vrijednostima	Smjernice za reviziju Godišnjih finansijskih izvještaja političkih subjekata; Smjernice za reviziju završnog računa budžeta države;	n/a Aktivnosi navedene u akcionom planu počinju od I Q 2019 god	Donijet Priručnik za vršenje finansijske revizije i revizije pravilnosti u skladu sa IV nivoom ISSAI i isti se počinje primjenjivati u radu. Unaprijeđeno Uputstvo o metodologiji vršenja revizije uspjeha u skladu sa IV nivoom ISSAI standarda i isto se počinje primjenjivati u radu. Donijete Smjernice za praćenje realizacije preporuka datih u izvještajima o reviziji i iste se počinju primjenjivati u radu.
Podaci o ispunjenim vrijednostima			

PASOŠ INDIKATORA 36.

Naziv indikatora	Broj organizovanih obuka/seminara/radionica za revizore
Odgovarajući cilj ili aktivnost	Unapređenje procesa vršenja revizije, jačanje revizorskih kapaciteta i transparentnosti upotrebe javnih finansija
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	Podaci za praćenje indikatora se prikupljaju na nacionalnom nivou. Baza podataka o obukama/seminarima/radionicama organizovanim u skladu sa Godišnjim planom obuka DRI i obukama/seminarima/radionicama organizovanim kroz regionalnu i međunarodnu saradnju. Plan obuka DRI Godišnji izvještaj o izvršenim revizijama i aktivnostima DRI za period oktobar prethodne godine – oktobar tekuće godine Zvanična internet stranica DRI: www.dri.co.me
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Državna revizorska institucija Zoran Jelić Zoran.jelic@dri.co.me

	<u>Telefon: 020/407-407</u> Mihaela Popovic <u>Mihaela.popovic@dri.co.me</u> <u>Telefon: 020/407-404</u> Marija Žugić, Odeljenje za međunarodne odnose <u>marija.zugic@dri.co.me</u> <u>Telefon: 020/407-430</u>		
Učestalost objavljivanja podataka	IV Q tekuće kalendarske godine.		
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Senat DRI donosi Godišnji plan obuka. Pored obuka koje se planiraju i realizuju shodno Godišnjem planu obuka DRI, održavaju se obuke kroz regionalnu i međunarodnu saradnju.		
	FORMULA/JEDNAČINA Broj obuka realizovanih u tekućoj kalendarskoj godini.		
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Organizovano minimum 3 obuke PV (2017): Organizovano dodatnih 9 obuka		
Podaci o ciljnim vrijednostima	2018	2019	2020
	Organizovano dodatnih 6 obuka	Organizovano dodatnih 7 obuka	Organizovano dodatnih 10 obuka
Podaci o ispunjenim vrijednostima			

4.5.2. Revizorsko tijelo

PASOŠ INDIKATORA 37.

Naziv indikatora	Broj organizovanih obuka/ seminara/ radionica po revizoru
Odgovarajući cilj ili aktivnost	Jačanje kapaciteta i poboljšanje revizorskih procedura
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Interna baza podataka o završenim obukama zaposlenih Revizorskog tijela
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Revizorsko tijelo Rina Mučaj, viši revizor <u>rina.mucaj@revizorskotijelo.me</u> Telefon: 067 223 252

Učestalost objavljivanja podataka	31.januar N+1 za N godinu		
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Veći broj revizorskih obuka doprinosi jačanju kapaciteta institucije i mjeri se brojem sprovedenih obuka u toku kalendarske godine po revizoru.		
	FORMULA/JEDNAČINA Broj revizorskih obuka u toku kalendarske godine/broj revizora		
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Organizovane 3 obuke po revizoru		
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2018	2019	2020
	Organizovano minimum 5 revizorskih obuka po revizoru	Organizovano minimum 9 revizorskih obuka po revizoru	Organizovano minimum 7 revizorskih obuka po revizoru

PASOŠ INDIKATORA 38.

Naziv indikatora	Stepen implementacije Strateškog i Akcionog plana institucije
Odgovarajući cilj ili aktivnost	Jačanje kapaciteta i poboljšanje revizorskih procedura
Izvor podataka za praćenje indikatora uspjehnosti	Izveštaj o realizaciji akcionog plana za implementaciju Strateškog plana razvoja Revizorskog tijela – Interni dokument
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Revizorsko tijelo Rina Mučaj , viši revizor rina.mucaj@revizorskotijelo.me Telefon: 067 223 252
Učestalost objavljivanja podataka	Prvi kvartal N+1 za N godinu
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Uspješnost implementacije aktivnosti akcionog plana za sprovođenje strategije se mjeri u procentima i pokazuje menadžersku podršku ka ispunjenju zadatah ciljeva.
	FORMULA/JEDNAČINA Realizovani broj aktivnosti akcionog plana/ ukupan broj aktivnosti akcionog plana X 100 ¹⁶
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): n/a

¹⁶ Nakon usvajanja navedenih planova, počinje primjena navedene formule

	Godina 2018	2019	2020
Podaci o ciljnim vrijednostima	n/a Aktivnosti navedene u akcionom planu počinju od 2019 god	Strateški plan usvojen Akcionni plan usvojen	20% planiranih aktivnosti realizovano

PASOŠ INDIKATORA 39.

Naziv indikatora	Stepen unaprijeđenja metodologije za sprovođenje revizije – revizorski priručnik		
Odgovarajući cilj ili aktivnost	Jačanje kapaciteta i poboljšanje revizorskih procedura		
Izvor podataka za praćenje indikatora uspješnosti	Radni izvještaji pripremljeni od strane eksperata angažovanih u okviru IPA projekta „Razvoj i jačanje kapaciteta DRI i RT“ sa opisom aktivnosti na poboljšanju revizorskog priručnika.		
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Revizorsko tijelo Rina Mučaj , viši revizor rina.mucaj@revizorskotijelo.me Telefon: 067 223 252		
Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje, u zavisnosti od dinamike realizacije projekta		
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Stepen poboljšanja revizorskog priručnika se mjeri procentom otklonjenih nedostataka utvrđenih od strane eksperata projekta.		
	FORMULA/JEDNAČINA $\text{Broj otklonjenih nedostataka priručnika/ukupan broj nedostataka priručnika} \times 100$		
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): Revizorski priručnik je pripremljen		
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2018	2019 ¹⁷	2020
	n/a Aktivnosti navedene u akcionom planu počinju od 2019 god	50% nedostataka otklonjeno	100% nedostataka otklonjeno

¹⁷ 2019. godine se počinje sa identifikovanjem nedostataka revizorskog priručnika, nakon čega se počinje sa primjenom navedene formule

PASOŠ INDIKATORA 40.

Naziv indikatora	<i>Procenat revizija obavljenih korišćenjem revizorskog softvera</i>		
Odgovarajući cilj ili aktivnost	<i>Jačanje kapaciteta i poboljšanje revizorskih procedura</i>		
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	<i>Izveštaji pojedinačnih angažmana revizije – Interni dokumenti</i>		
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Revizorsko tijelo Rina Mučaj , viši revizor <u>rina.mucaj@revizorskotijelo.me</u> Telefon: 067 223 252		
Učestalost objavljivanja podataka	<i>Drugi kvartal N godine za prethodnu godinu</i>		
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	<i>Za efikasnije sprovođenje revizija potrebno je korišćenje revizorskog softvera. Indikator se mjeri procentom korišćenja softvera u reviziji u ukupnom broju sprovedenih revizija.</i>		
	FORMULA/JEDNAČINA <i>Broj revizija (u toku kalendarske godine) izvršenih korišćenjem revizorskog softvera/Ukupan broj revizija u toku kalendarske godine X 100</i>		
Podaci o polaznim vrijednostima	<i>PV (2014): n/a</i>		
Podaci o ciljnim vrijednostima	<i>Godina 2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
	<i>n/a</i> <i>Aktivnosi navedene u akcionom planu počinju od 2019 god</i>	<i>20%</i> <i>revizija sprovedeno korišćenjem softvera</i>	<i>50%</i> <i>revizija sprovedeno korišćenjem softvera</i>

PASOŠ INDIKATORA 41.

Naziv indikatora	<i>Stepen primjene standarda u cilju osiguranja kvaliteta revizorskog rada</i>		
Odgovarajući cilj ili aktivnost	<i>Jačanje kapaciteta i poboljšanje revizorskih procedura.</i>		
Izvor podataka za praćenje indikatora uspešnosti	<i>Interni registar o sprovedenim kontrolama kvaliteta</i>		
Naziv nosioca prikupljanja podataka	Revizorsko tijelo Rina Mučaj , viši revizor <u>rina.mucaj@revizorskotijelo.me</u> Telefon: 067 223 252		

Učestalost objavljivanja podataka	1x godišnje		
Kratak opis indikatora i metodologije (formule/jednačine)	Smjernice za kontrolu kvaliteta obezbjeđuju veći kvalitet i pouzdanost revizorskog rada. Mjeri se procentom koji pokazuje stepen primjene smjernica za kontrolu.		
	FORMULA/JEDNAČINA <i>Broj revizija obuhvaćen kontrolom kvaliteta/Ukupan broj revizija koje su prema smjernicama predviđene za kontrolu kvaliteta x 100</i>		
Podaci o polaznim vrijednostima	PV (2014): n/a		
Podaci o ciljnim vrijednostima	Godina 2018	2019	2020
	n/a Aktivnosi navedene u akcionom planu počinju od 2019 god	30%	50%